

वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०७६/०७७

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

बबरमहल, काठमाडौं

वार्षिक प्रतिवेदन

आ. व. २०७६/०७७

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
बबरमहल, काठमाडौं

प्रकाशक	: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग बबरमहल, काठमाडौं ।
प्रतिलिपि अधिकार	: २०७७, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, काठमाडौं
सम्पादन मण्डल	: वीरेन्द्रप्रसाद कँडेल, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन अधिकृत प्रकाश शाह, सहायक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन अधिकृत
भाषा संयोजन	: नारायण रुपाखेती, उपसचिव (प्रा.)
सल्लाहकार	: डा. पेमनारायण कँडेल, महानिर्देशक डा. रामचन्द्र कँडेल, नि. महानिर्देशक वेदकुमार ढकाल, योजना अधिकृत हरिभद्र आचार्य, ईकोलोजिष्ट
आवरण फोटो र सौजन्य	: गौरीगाई, गैडा, लाटोकोसेरो, घडियाल गोही र चितुवा (स्मृति लामा, रेञ्जर, चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय) र चित्तल (सरोज खड्का, रेञ्जर, रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय)
सम्पर्क ठेगाना	: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग पो.ब.नं. : ८६०, काठमाडौं, नेपाल फोन नं. : ००९७७-१-४२२०९१२/४२२०८५०/४२२७९२६ फ्याक्स नं. : ००९७७-१-४२२७६७५ इमेल: info@dnppwc.gov.np वेबसाइट : www.dnppwc.gov.np
मुद्रण	: ग्लोबल प्रिन्ट कनेक्सन प्रा.लि. प्रज्ञा आधुनिक छापाखाना कमलादी, काठमाडौं फोन : ०१-४२२७२५१ Email : gpc2070@gmail.com

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
(..... शाखा)

फोन नं. : ४२२०८५०
४२२०९१२
४२२७९२६
फ्याक्स नं. ४२२७६७५

पत्र संख्या :-
चलानी नं. :-

पो.ब.नं. - ८६०
बबरमल, काठमाडौं
Email : info@dnppwc.gov.np
<http://www.dnppwc.gov.np>

मन्तव्य

आर्थिक वर्ष २०७६।७७ को वार्षिक प्रतिवेदनमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र विभागान्तरगतका राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र, मध्यवर्ती क्षेत्र र प्राणी उद्यान लगायतका संरक्षित क्षेत्रहरूमा सञ्चालन भएका स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमहरूको प्रगति तथा वन्यजन्तु र प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण र संवर्धन गर्न सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरूको कार्य सम्पादनको अवस्था लगायत पर्यटन प्रवर्द्धन र सिमसार संरक्षण कार्यक्रम र खर्चको उल्लेख गरिएको छ ।

अपार, अनुपम, अद्वितीय र मनोरम प्राकृतिक भू-दृश्यहरूको भण्डार नेपालले जैविक विविधता संरक्षण कार्यमा उल्लेखनीय उपलब्धीहरू हासिल गर्दै आएका पनि संरक्षण कार्यहरूमा विभिन्न चुनौतीहरूको सामना गर्नुपरिरहेको छ । निकुञ्ज तथा आरक्ष वरपर बढ्दो जनघनत्व, अतिक्रमण, ठूला पूर्वाधार विकास, मिचाहा प्रजाति, मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व तथा अव्यवस्थित भू-उपयोगका कारण संरक्षित क्षेत्रमा पर्न गएको असर मुख्य चुनौतीका रूपमा रहेका छन् । त्यस परिप्रेक्षमा दुर्लभ र लोप हुने खतरामा परेका वन्यजन्तुको अन्तिम आश्रयस्थलका रूपमा रहेका संरक्षित क्षेत्रहरू तथा वरपरको वन जोगाउनु आजको आवश्यकता हो ।

संरक्षित क्षेत्रहरूको संरक्षण, संवर्द्धन र व्यवस्थापनलाई स्थानीय जनताको आर्थिक विकाससँगसँगै लिएर जानुपर्ने वर्तमान आवश्यकता अनुरूप संरक्षित क्षेत्र वरिपरी मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको घोषणा र व्यवस्थापनाबाट स्थानीय समुदायका वन पैदावारको आधारभूत आवश्यकता परिपूर्ति गर्ने र संरक्षण साभेदारको रूपमा स्थानीय समुदायलाई सहभागिता गराउने उद्देश्यले मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२ कार्यान्वयन हुँदै आईरहेको छ ।

संरक्षण कार्य एउटा दीर्घकालीन र निरन्तर प्रक्रिया भएकोले यसमा निकुञ्ज कर्मचारी, नेपाली सेना लगायतका सुरक्षाकर्मीहरू तथा स्थानीय बासिन्दाहरूको सक्रिय सहभागिताका साथसाथै यस कार्यमा जुटेका राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संरक्षण साभेदार संघसंस्था तथा व्यक्तिहरूको सहकार्य र सहयोग प्रशंसनीय छ । त्यसका साथसाथै सरोकारवालाहरू एवं जिम्मेवार पक्षहरूको संरक्षणप्रतिको दृढताबाट नै जैविक विविधता संरक्षण कार्य सम्भव छ । यसलाई अझ मजबुत र विस्तार गर्दै लानु आजको आवश्यकता एवं संरक्षणप्रतिको थप प्रशंसनीय प्रयासका रूपमा समेत लिन सकिन्छ ।

अतः आ.व. २०७६।०७७ को यस वार्षिक प्रगति प्रतिवेदनमा विभाग र विभागान्तरगतका संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरूले सम्पादन गरेका जैविक विविधता संरक्षण र सामुदायिक विकास लगायतका विभिन्न कार्यहरूको संक्षेपमा उल्लेख गरिएको छ । यस प्रतिवेदनले वन, वनस्पति, वन्यजन्तु लगायत सम्पूर्ण जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्द्धन र व्यवस्थापनका लागि स्रोत पुस्तिकाको रूपमा टेवा पुऱ्याउने विश्वास लिएको छ ।

प्रस्तुत प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यमा जुट्नुभएका यस विभागका अनुगमन तथा मूल्याङ्कन अधिकृत श्री वीरेन्द्रप्रसाद कंडेल, सहायक अनुगमन अधिकृत श्री प्रकाश शाह, कम्प्युटर शाखा अधिकृत श्री रविन्द्र कार्की र रेञ्जर श्री मिलन खड्कालाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्तमा, यो प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रममा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण सहकर्मी मित्रहरूलाई पनि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद !

(डा.पेम नारायण कंडेल)
महानिर्देशक

विषय सूची

भाग- १

पृष्ठभूमि

१.१ परिचय	९
१.२ विभागको दूरदृष्टि, गन्तव्य, मूल्य मान्यता तथा उद्देश्यहरु	१०
१.३ विभागका नीतिहरु	११
१.४ विभागका कार्यनीतिहरु	१२
१.५ ऐन, कानून तथा नीतिहरु	१४
१.६ विभागलाई मार्ग निर्देशन गर्ने समितिहरु	१६
१.७ विभागको सांगठनिक संरचना	१७
१.८ प्रमुख चुनौतीहरु	२३

भाग-२

आ.व. २०७६/७७ मा सञ्चालित कार्यक्रमहरु	२४
२.१ आ.व. २०७६/७७ को आयोजनागत बजेट विनियोजनको स्थिति	२४
२.२ आ.व. २०७६/७७ मा कार्यालयहरुको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट	२४
२.३ आ.व. २०७६/७७ को आयोजनागत खुद बजेटको स्थिति	२७
२.४ आ.व. २०७५/७६ को आयोजनागत खर्चको स्थिति	२७
२.५ आ.व. २०७६/७७ मा आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	२८
२.६ आ.व. २०७६/७७ मा आयोजनागत मुख्य मुख्य उपलब्धिहरु	३०
२.७ आ.व. २०७६/७७ मा नीति तथा कार्यक्रम (माईलस्टोन) को प्रगति विवरण	३३
२.८ विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरुको वार्षिक वेरजु फछर्यौटको विवरण	३७
२.९ विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरुको वार्षिक राजश्व सङ्कलनको विवरण	३८
२.१० संरक्षित क्षेत्रमा पर्यटकको विवरण	३८
२.११ सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्था	३९
२.१२ आयोजना/परियोजनाहरु	३९

आ.व. २०७६/७७ मा सम्पन्न भएका मुख्य क्रियाकलापहरू तथा गतिविधिहरू ४१

३.१ प्रजाति संरक्षण कार्ययोजना तर्जुमा र कार्यान्वयन	४१
३.२ वन्यजन्तु गणना	४४
३.३ दिवस समारोह	४४
३.४ गोष्ठी/तालीम/बैठक	४६
३.५ मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व	४९
३.६ संरक्षित क्षेत्रबाट प्रदान गरिएको वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत रकमसम्बन्धी विवरण	५०
३.७ संरक्षित क्षेत्रमा वन्यजन्तुको मृत्यु र उद्धारको विवरण	५०
३.८ मुद्दा र पक्राउ परेका मानिसको विवरण	५०
३.९ संरक्षित क्षेत्रमा छायाङ्कन भएका डकुमेन्ट्री र फिल्महरूको विवरण	५१
३.१० शिकार गरिएका वन्यजन्तु र राजश्व सम्बन्धी विवरण	५१
३.११ संरक्षित क्षेत्रमा भएका अध्ययन अनुसन्धानको विवरण	५१

अनुसूचीहरू

अनुसूची १ : नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरू	५७
अनुसूची २ : रामसार साईटमा सूचीकृत नेपालका सिमसार क्षेत्रहरू	५८
अनुसूची ३ : जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षणसम्बन्धी नेपाल पक्षधर रहेका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि र सम्झौताहरूको विवरण	५९
अनुसूची ४ : राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समिति, नेपालको सांगठनिक संरचना	६०
अनुसूची ५ : राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिको सांगठनिक संरचना	६१
अनुसूची ६ : केन्द्रीयस्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाइको सांगठनिक संरचना	६१
अनुसूची ७ : आ.व. २०७६/७७ मा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा खर्चको विवरण	६२
अनुसूची ८ : आ.व. २०७७/७८ देखि २०७६/७७ सम्मको मध्यवर्ती क्षेत्रमा विनियोजित भएको वार्षिक बजेट विवरण	६७
अनुसूची ९ : आ.व. २०६९/७० देखि २०७६/७७ सम्मको कार्यालयगत राजश्व विवरण	६९
अनुसूची १० : आ.व. २०७६/७७ मा संरक्षित क्षेत्रहरूमा मासिक पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क	७१
अनुसूची ११ : आ.व. २०६९/७० देखि २०७६/७७ सम्मको संरक्षित क्षेत्रहरूमा पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क	७६

अनुसूची १२ : ३६ औं वार्डेन सम्मेलन तथा १८ औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुको बैठकका संकल्प प्रस्तावहरु, २०७६	७८
अनुसूची १३ : आ.व. २०७६/७७ मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको विवरण	८०
अनुसूची १४ : आ.व. २०७६/७७ मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहतसम्बन्धी विवरण	८१
अनुसूची १५ : आ.व. २०७६/७७ मा मृत्यू भएका वन्यजन्तुको विवरण	८२
अनुसूची १६ : आ.व. २०७६/७७ मा संरक्षण तथा पुर्नस्थापना गरिएका वन्यजन्तुको विवरण	८३
अनुसूची १७ : आ.व. २०७६/७७ मा वन अपराधसम्बन्धी पक्राऊ परेका मानिसहरु र दायर भएका मुद्दाहरुको विवरण	८५
अनुसूची १८ : आ.व. २०७६/७७ मा वन्यजन्तु अपराधसम्बन्धी पक्राऊ परेका मानिसहरु र दायर भएका मुद्दाहरुको विवरण	८९
अनुसूची १९ : आ.व. २०७६/७७ मा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागअन्तर्गतका संरक्षित क्षेत्रहरुमा छायाङ्कन गरिएका चलचित्र/डकुमेन्ट्रीको विवरण	९१
अनुसूची २० : आ.व. २०७६/७७ को ढोरपाटन शिकार आरक्षमा भएको शिकारसम्बन्धी विवरण	९५
अनुसूची २१ : विभागबाट आ.व. २०७६/७७ मा प्रदान गरिएको अध्ययन अनुमतिको विवरण	९६
अनुसूची २२ : आ.व. २०७६/७७ सम्ममा संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधारहरु निर्माणको लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन (EIA) प्रतिवेदन तयार गर्न सहमति दिईएको विवरण	१३६
अनुसूची २३ : आ.व. २०७६/७७ सम्म संरक्षित क्षेत्रहरुमा भएको अतिक्रमणको विवरण	१६८
अनुसूची २४ : संरक्षित क्षेत्र व्यवस्थापन योजनाहरुको विवरण	१७०
अनुसूची २५ : प्रजाति संरक्षण कार्ययोजनाहरुको विवरण	१७२
अनुसूची २६ : आ.व. २०७६/७७ सम्मको समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापनसम्बन्धी विवरण	१७३
अनुसूची २७ : आ.व. २०७६/७७ सम्मको होमस्टे (घर वास) सम्बन्धी विवरण	१७५
अनुसूची २८ : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशकहरुको कालक्रम	१७६
अनुसूची २९ : वन्यजन्तुको गणनासम्बन्धी विवरण	१७७
अनुसूची ३० : चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जबाट गैंडा स्थानान्तरणसम्बन्धी विवरण	१७९
अनुसूची ३१ : नेपालबाट विभिन्न देशहरुलाई वन्यजन्तु उपहार दिएको विवरण	१८०
अनुसूची ३२ : नेपालबाट विभिन्न देशहरुलाई वन्यजन्तुको आखेटोपहार उपहार दिएको विवरण	१८३
अनुसूची ३३ : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागबाट जारी नागरिक बडापत्र	१८४

चित्रहरू

चित्र १	: नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरूको नक्शा	९
चित्र २	: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको संगठन संरचना	१८
चित्र ३	: आयोजनागत विनियोजित बजेट (२०७५/७६)	२४
चित्र ४	: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	२८
चित्र ५	: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	२८
चित्र ६	: सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	२९
चित्र ७	: प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	२९
चित्र ८	: हात्तीसार आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च	३०
चित्र ९	: राजश्वको तुलनात्मक विवरण	३८
चित्र १०	: पर्यटक संख्याको तुलनात्मक विवरण	३९
चित्र ११	: संरक्षित क्षेत्रबाट प्रदान गरिएको वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत रकम	५०

तालिकाहरू

तालिका १:	आ.व. २०७६/७७ मा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट	२५
तालिका २:	आ.व. २०७६/७७ को आयोजनागत बजेट	२७
तालिका ३:	आ.व. २०७६/७७ को आयोजनागत खर्च	२७
तालिका ४:	आ.व. २०७६/७७ मा आयोजनागत रुपमा भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू	३०
तालिका ५:	आ.व. २०७६/७७ मा नीति तथा कार्यक्रम (माईलस्टोन) को प्रगति विवरण	३३
तालिका ६:	विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको वार्षिक वेरुजु फछ्यौँटको विवरण	३७

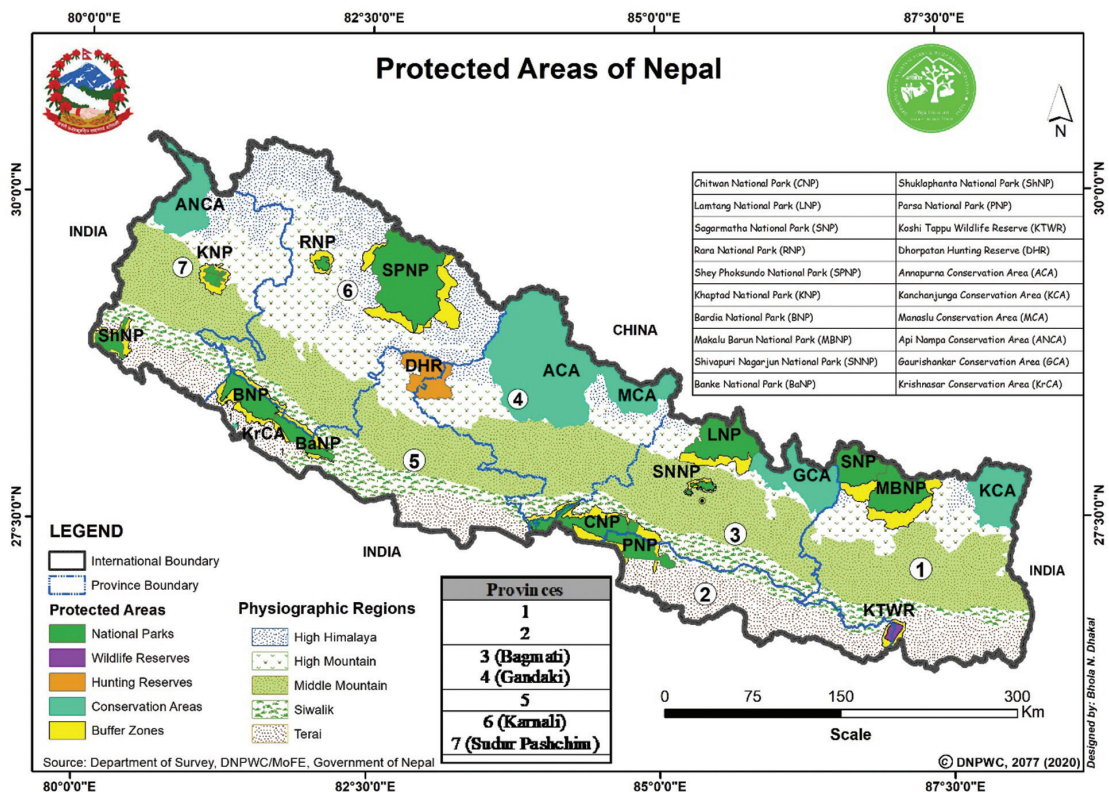
भाग- १ : पृष्ठभूमि

१.१ परिचय

नेपालमा पाइने वन्यजन्तु, वनस्पति र भू-दृश्यको साथै समग्र पारिस्थितिकीय प्रणालीलाई संरक्षण, व्यवस्थापन र दिगो उपयोग गरी देशको समृद्धिमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले वि.सं. २०३७ मा वन तथा वातावरण मन्त्रालयअन्तर्गत राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको स्थापना भएको हो ।

नेपालमा रहेका ११८ किसिमका पारिस्थिकीय प्रणालीहरूमध्ये हालसम्म ८० किसिमका पारिस्थिकीय प्रणाली संरक्षित क्षेत्रभित्र पर्दछन् । यिनीहरूको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले हालसम्म १२ राष्ट्रिय निकुञ्ज, १ वन्यजन्तु आरक्ष, १ शिकार आरक्ष, ६ संरक्षण क्षेत्र र १३ मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा भई संरक्षण तथा व्यवस्थापकीय कार्यहरू सञ्चालन हुँदै आएका छन् । यी संरक्षित क्षेत्रहरूले नेपालको कूल भू-भागको २३.३९ प्रतिशत अर्थात् ३४,४१९.७५ वर्ग किलोमिटर क्षेत्र ओगटेको छ ।

चित्र १ : नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरूको नक्सा

नेपालको संरक्षण अभियान प्रजाति संरक्षणबाट सुरु भई पारिस्थिकीय प्रणाली हुँदै भू-परिधिस्तरको जनसहभागितामा आधारित भएकोले राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विशिष्ट संरक्षणको पहिचान कायम गर्न सफल भएको छ। राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को पाँचौँ संशोधनले जैविक मार्गको संरक्षण र सम्बर्द्धनसम्बन्धी थप कानूनी व्यवस्थाले संरक्षण कार्यलाई संस्थागत बनाएको छ।

स्थानीय बासिन्दालाई संरक्षणमा प्रभावकारीरूपले सहभागी गराउन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को चौथो संशोधनमार्फत मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यक्रम लागू गरिएको छ। मध्यवर्ती क्षेत्रमा स्थानीय बासिन्दालाई आवश्यक पर्ने वन पैदावारको नियमित आपूर्ति लगायत संरक्षित क्षेत्रले आर्जन गरेको आम्दानीको ३० देखि ५० प्रतिशतसम्म प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, आय आर्जन, संरक्षण शिक्षा तथा सामुदायिक विकासको लागि समेत खर्च गरिदै आएको छ। यस कार्यक्रमबाट मध्यवर्ती क्षेत्रमा बसोबास गर्ने स्थानीय बासिन्दा लाभान्वित भएका छन्। संरक्षित क्षेत्रबाट स्थानीय बासिन्दाहरूलाई लाभको समन्यायिक वितरणको प्रयास गरिएको छ।

त्यसै गरी राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण कार्यलाई अभू बढी व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउने र चोरी शिकारीलाई पूर्णरूपमा निरुत्साहित गर्ने उद्देश्यले वि.सं २०३२ देखि नेपाली सेना संरक्षित क्षेत्रमा तैनाथ छ। नेपालका १२ राष्ट्रिय निकुञ्ज, १ वन्यजन्तु आरक्ष र १ शिकार आरक्ष गरी १४ वटा संरक्षित क्षेत्रहरूमा (८ गण र ७ गुल्म) नेपाली सेनाको उपस्थिति रहेको छ। नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची १ मा प्रस्तुत गरिएको छ। नेपालका १० वटा सिमसार क्षेत्रहरू रामसार साइटमा सूचीकृत भएका छन्। तिनीहरूको क्षेत्रफल ६०५६१ हेक्टर छ। यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची २ मा प्रस्तुत गरिएको छ। नेपालले जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षणसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि र सम्झौताहरूमा हस्ताक्षर गरी पक्षधर राष्ट्र भई जैविक विविधता संरक्षण गर्दै आएको छ। यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

१.२ विभागको दूरदृष्टि, गन्तव्य, मूल्य मान्यता तथा उद्देश्यहरू

१.२.१. दूरदृष्टि (VISION)

नेपालमा रहेका प्रमुख पारिस्थिकीय प्रणालीहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी सहभागितामूलक व्यवस्थापनमार्फत संरक्षित क्षेत्रहरूको दिगो संरक्षण गर्ने।

१.२.२. गन्तव्य (MISSION)

नेपालको प्राकृतिक स्रोत तथा जैविक विविधताको संरक्षण तथा व्यवस्थापनमार्फत पर्या-पर्यटनको विकास गरी स्थानीय समुदायको जीविकोपार्जनमा सुधार गर्दै राष्ट्रको आर्थिक समृद्धिमा टेवा पुर्‍याउने।

१.२.३. मूल्य मान्यता (CORE VALUES)

- जैविक-विविधताको दिगो संरक्षण
- धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण र व्यवस्थापन
- आमोद प्रमोद, साहसिक पर्यटन, पर्यापर्यटनको प्रवर्द्धन
- अध्ययन तथा अनुसन्धान
- राजस्व आम्दानीमा योगदान
- रोजगारी सृजना
- स्थानीय समुदायको जीविकोपार्जनमा सुधार

१.२.४. उद्देश्यहरू

नेपालमा स्थानगत जैविक विविधता संरक्षण गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ स्थापित विभाग र सोअन्तर्गतका संरक्षित क्षेत्रहरूको विशिष्ट उद्देश्यहरू:

- नेपालको विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रमा रहेका पारिस्थिकीय प्रणालीहरूको (Ecosystems) संरक्षण गर्ने ।
- सङ्कटापन्न, दुर्लभ र महत्वपूर्ण वन्यजन्तु, वनस्पति (Fauna and Flora) लगायत जैविक विविधता संरक्षण गर्ने ।
- वन्यजन्तु, वनस्पति र तिनको वासस्थान संरक्षण एवं व्यवस्थापनको लागि अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।
- अद्वितीय सौन्दर्यका भू-दृश्यहरू, सिमसार, हरियाली, पहाड, हिमाल, पदयात्रा र मनोरञ्जनको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका क्षेत्रहरूको संरक्षण गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रहरूभित्र र आसपासमा बसोबास गर्ने वासिन्दाहरू एवं समुदायहरूको धार्मिक स्थल, परम्परागत रीतिरिवाज एवं संस्कृतिको जर्गेना गर्न टेवा पुऱ्याउने ।
- मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यक्रमबाट स्थानीय वासिन्दाहरूको अर्थपूर्ण सहभागितामा संरक्षण तथा सामुदायिक विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

१.३ विभागका नीतिहरू

नेपालले अङ्गिकार गरेको प्राकृतिक वातावरण, वन्यजन्तु र वनस्पतिको संरक्षण, सदुपयोग र व्यवस्थापन गर्ने नीति नै यस विभागको नीतिगत मार्गदर्शन हो । अतः विभागले आफ्नो घोषित उद्देश्यहरू हासिल गर्न निम्न नीतिहरू लिएको छ :

१. नेपालको पारिस्थिकीय प्रणालीहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी जैविक विविधताको संरक्षणको लागि आवश्यकताअनुसार संरक्षित क्षेत्रहरूको घोषणा तथा विस्तार गर्दै लैजाने ।
२. संरक्षित क्षेत्रहरूको जैविक विविधताको संरक्षणको लागि व्यवस्थापन योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
३. सङ्कटापन्न, दुर्लभ र महत्वपूर्ण प्रजातिको संरक्षणको लागि ती प्रजातिको वासस्थानको संवर्द्धन र सुधार गर्ने ।
४. जैविक विविधताको संरक्षणलाई निरन्तरता दिन र वन्यजन्तुको विचरणलाई सहज गर्न जैविक तथा सम्पर्क मार्गहरू (Corridors and Connectivities) को पहिचान, संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने ।
५. पारिस्थिकीय प्रक्रियाहरूलाई (Ecosystems Processes) व्यवस्थित गर्दै वातावरणीय सेवाहरू (Ecosystem Services) लाई मानव उपयोगी बनाउँदै लैजाने ।
६. अध्ययन, अनुसन्धानको माध्यमबाट जैविक विविधता र प्राकृतिक स्रोतहरूको दिगो उपयोगमा बढावा दिँदै संरक्षणमा जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्दै लैजाने ।
७. जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षणसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि, अभिसन्धि, महासन्धि: CBD, CITES, RAMSAR, GTF, UNESCO/WHs आदिको पक्षधर राष्ट्रको हैसियतले ती सन्धि र

महासन्धिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ।

- द. गैर सरकारी संघ, संस्था तथा व्यक्तिहरूलाई वन्यजन्तुको दिगो संरक्षण, संवर्द्धन र सदुपयोग गरी आय एवं रोजगारीका अवसरहरूको वृद्धि गर्न वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा अनुसन्धान गर्न दिने ।

१.४ विभागका कार्यानीतिहरू

क. संरक्षित क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन

- संरक्षित क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन योजना तर्जुमा कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रहरूको लागि आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, नीति, निर्देशिकामा समयानुकूल परिमार्जन गर्नुपर्ने भएमा अध्ययन गरी संशोधनको लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा पेश गर्ने ।
- जैविक विविधता संरक्षणको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण क्षेत्रहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरी संरक्षित क्षेत्रहरूको विस्तार गर्ने कार्यमा जनसहभागिता जुटाउनेसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- घरपालुवा हात्ती व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- शिकार अनुमतिपत्रहरू जारी तथा सोको अनुगमन गर्ने ।
- सिमसार क्षेत्रहरूको संरक्षण र व्यवस्थापनका कार्यहरू र ती क्षेत्रहरूको संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यमा सम्बद्ध निकायहरूसँग समन्वय, सहकार्य र अनुगमन गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रभित्र नियमानुसार सेवा सञ्चालन गर्न दिने र सोको व्यवस्थापन कार्यहरू गर्ने ।
- मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण, घाइते तथा समस्याग्रस्त वन्यजन्तुको उद्धारसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।

ख. अध्ययन अनुसन्धान

- अनुसन्धान नीति तर्जुमा गरी स्वीकृत गराई कार्यान्वयन गर्ने र सो नीति अनुरूप अनुसन्धान अनुमति दिने ।
- अनुसन्धान कार्यहरूको स्थलगत सुपरिवेक्षण गर्ने र दुर्लभ वन्यजन्तुको प्रजनन केन्द्रहरूको सञ्चालन तथा अनुगमन गर्ने ।
- वन्यजन्तुहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक राख्ने ।
- वन्यजन्तुको अनुगमन, स्थानान्तरण तथा गणनासम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- नेपाल सरकारको निर्णयानुसार संरक्षण शिक्षा र अनुसन्धान प्रयोजनको लागि स्वदेश तथा विदेशका संघ संस्थाहरूलाई वन्यजन्तु दिने व्यवस्था मिलाउने ।
- साइटिस लगायतका अन्य सन्धि, सम्झौताहरूको कार्यान्वयन गर्ने ।

ग. संरक्षण शिक्षा मार्फत जनचेतना अभिवृद्धि

- जैविक विविधता संरक्षणका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने सामग्रीहरू तयार गरी प्रकाशन तथा प्रचार प्रसार गर्ने ।

- संरक्षण शिक्षासम्बन्धी प्रदर्शन गरिने वस्तुहरूको उत्पादन गरी आवश्यकतानुसार प्रदर्शन गर्ने ।
- विभागीय पुस्तकालयको विकास एवं सञ्चालन गर्दै यसमा विद्यार्थीहरूको पहुँच बढाउने ।
- संरक्षणसम्बन्धी दिवस र समारोहहरू आयोजना गर्ने, चौमासिक संरक्षण समाचार प्रकाशन गरी वितरण गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रमा शैक्षिक एवं व्यापारिक प्रयोजनको लागि चलचित्र डकुमेन्ट्री छायाङ्कन गर्न अनुमति प्रदान गर्ने तथा अनुगमनसमेत गर्ने ।

घ. वार्षिक योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन

- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक योजना तर्जुमा गोष्ठी गरी प्रस्तावित कार्यक्रम तयार गर्ने ।
- संघ संस्था दातृ निकायहरूको सहयोगबाट जिल्ला स्थित कार्यालयहरूबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरूको विवरण लिने र दोहोरो नपर्ने गरी कार्यक्रम तयार गर्ने गराउने ।
- बजेटको सीमा, विभागको लक्ष्य तथा आवधिक योजनामा उल्लिखित कार्यहरूलाई समावेश गरी विभाग र विभागअन्तर्गतका कार्यालयहरूको बजेट तथा कार्यक्रमलाई अन्तिम रूप दिई वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा पेश गर्ने ।
- प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृतिको सिलसिलामा राष्ट्रिय योजना आयोग, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयमा हुने छलफलमा महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख, योजना शाखा प्रमुख र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा प्रमुखहरूलाई समेत सहभागी गराउने ।
- स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम सम्बन्धित कार्यालयहरूलाई यथाशीघ्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्ने ।
- विभाग र अन्तर्गत कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमका तालीमहरूको व्यवस्था तथा समन्वय गर्ने र आवश्यक कार्यशाला गोष्ठीहरू आयोजना र सञ्चालन गर्ने ।
- सञ्चालित र सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी उक्त कार्यक्रमको प्रभाव र असरका आधारमा आगामी वर्षको कार्यक्रम तय गर्न समन्वय गर्ने ।

ड. अनुगमन मूल्याङ्कन

- स्वीकृत योजना र कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने वार्षिक कार्य योजना तयार गर्ने ।
- वार्षिक कार्ययोजनाअनुरूप कार्यक्रमहरूको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी प्रगति विवरणहरू सम्बन्धित निकायहरूमा पठाउने ।
- विभिन्न आयोजना र परियोजनासँग समन्वय गरी संरक्षण र विकास कार्यक्रम सञ्चालनको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ।
- वार्षिक कार्यक्रम अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको विवरणसहित वार्षिक प्रतिवेदन पुस्तिका प्रकाशन गर्ने ।

१.५ ऐन, कानून तथा नीतिहरू

ऐन ● राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ ● संङ्कटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन, २०७३ ● वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ ● वन ऐन, २०७६	नियमावली ● हात्तीको व्यवस्था गर्ने नियमहरू, २०२२ ● राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३० ● चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३० ● वन्यजन्तु आरक्ष नियमावली, २०३४ ● हिमाली राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३६ ● खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०४४ ● मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२ ● बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०५३ ● संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५३ ● संरक्षण क्षेत्र सरकारी व्यवस्थापन नियमावली, २०५७ ● कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०६४ ● बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०७१ ● शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०७६ ● संङ्कटापन्न वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण नियमावली, २०७६ ● वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
रणनीति ● वन अतिक्रमण रणनीति, २०६८ ● वन क्षेत्र रणनीति, २०७२	निर्देशिका ● मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ ● संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ ● वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग निर्देशिका, २०६९ (तेस्रो संशोधन, २०७५) ● राष्ट्रिय प्राणी उद्यान केन्द्र सञ्चालन निर्देशिका, २०७२ ● यासर्गुम्बा व्यवस्थापन (संकलन तथा ओसारपसार) निर्देशिका, २०७३

मापदण्ड ● मध्यवर्ती क्षेत्र (उद्योग स्थापना र सञ्चालन) मापदण्ड, २०६२	दिग्दर्शन ● संरक्षित क्षेत्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन दिग्दर्शन, २०७३
कार्यविधि ● हिमाली तथा पहाडी संरक्षित क्षेत्रभित्र साहसिक पर्यटकीय सेवाहरू सञ्चालन गर्नेसम्बन्धी कार्यविधि, २०६७ ● संरक्षित क्षेत्र अनुसन्धान कार्यविधि, २०६९ ● सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जभित्र होटल, लज तथा चिया पसल सञ्चालन कार्यविधि, २०७० ● लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र होटल, लज तथा चिया पसल सञ्चालन कार्यविधि, २०७० ● वन्यजन्तुको आखेटोपहार व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२ ● सुराकी परिचालन कार्यविधि, २०७२ ● संरक्षित क्षेत्रको व्यवस्थापन योजना तयारी कार्यविधि, २०७३ ● वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७३	प्रमुख नीति तथा कार्यनीति ● घरपालुवा हात्ती व्यवस्थापन नीति, २०६० ● वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा अनुसन्धान कार्यनीति, २०६० ● निकुञ्ज, आरक्ष वा संरक्षण क्षेत्र गैह्र सरकारी वा अन्य संस्थालाई व्यवस्थापन गर्न दिने नीतिको सम्बन्धमा अवलम्बन गरिने कार्य प्रक्रिया, २०६० ● संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण एवं सञ्चालनसम्बन्धी कार्यनीति, २०६५ ● राष्ट्रिय सिमसार नीति, २०६९ ● राष्ट्रिय वन नीति, २०७५
विविध ● राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समिति, नेपालको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, २०६७ ● राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समिति र वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईको सांगठनिक ढाँचा तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, २०६७	

१.६ विभागलाई मार्ग निर्देशन गर्ने समितिहरू

१.६.१ राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समिति, नेपाल (National Tiger Conservation Committee, Nepal-NTCC)

नेपाल सरकारलाई नीतिगत मार्ग दर्शन र राय सल्लाह दिन तथा विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू बीच समन्वयको लागि नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०६७/२/२ को निर्णयानुसार सम्माननीय प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समितिको गठन भएको छ। राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समितिको सांगठनिक संरचना अनुसूची ४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

१.६.२ राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समिति (National Wildlife Crime Control Coordination Committee-NWCCCC)

वन्यजन्तुको चोरी शिकारी र यसका अङ्ग प्रत्यङ्गको अवैध व्यापारलाई प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण गर्न कठिनाई भईरहेको अवस्थामा महत्वपूर्ण वन्यजन्तु सँधैको लागि लोप हुन जाने संभावनालाई दृष्टिगत गरी यसको नियन्त्रणको लागि जिम्मेवार निकायहरूको प्रभावकारी समन्वय जरूरी रहेको छ। यी दुर्लभ सम्पदाको अवैध व्यापार नियन्त्रणको लागि एउटा छुट्टै निकायको स्थापनाको लागि सम्बन्धित क्षेत्रहरूबाट राय, सुझाव र सहयोग जुटाउन तथा आवश्यक राय सुझाव र निर्देशन दिनका लागि माननीय वन तथा वातावरण मन्त्रीको अध्यक्षतामा एक राष्ट्रिय स्तरको उच्चस्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समिति गठन र स्थापना गर्न मनासिव भएकोले नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०६७/८/५ को निर्णय बमोजिम संरचना स्थापना भई कार्यहरू हुँदै आएका छन्। राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिको सांगठनिक संरचना अनुसूची ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिको निर्देशनमा वन्यजन्तुको शिकार तथा तिनका अङ्ग प्रत्यङ्गको अवैध व्यापार नियन्त्रण गर्ने, वन्यजन्तु र वनजन्य अपराध नियन्त्रण गर्न सम्बद्ध निकायहरूबीच समन्वय गर्ने र चोरी शिकार हुन नदिन र वन्यजन्तु र तिनका अङ्ग प्रत्यङ्गको अवैध व्यापार नियन्त्रण गर्न नियमित अनुगमनको लागि वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाइ दुई तहमा गठन भएका छन्।

१.६.३ वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई

१.६.३.१ केन्द्रीयस्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई (Central Level Wildlife Crime Control Bureau-WCCB)

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशकको संयोजकत्वमा केन्द्रीयस्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाइको गठन र स्थापना गर्न मनासिव देखिएकोले नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०६७/८/५ को निर्णय बमोजिम सांगठनिक संरचना स्वीकृत भई कार्यहरू हुँदै आएका छन्। केन्द्रीयस्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाइको सांगठनिक ढाँचा अनुसूची ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

१.६.३.२ जिल्लास्तरीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाइ (Wildlife Crime Control Bureau-WCCB)

जिल्लास्तरमा डिभिजन वन कार्यलय, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्षमा खटिएको नेपाली सेनाको प्रतिनिधि र सम्बन्धित राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्षको अधिकृत स्तरको प्रतिनिधित्व भएको एक इकाइ हुने व्यवस्था गरेको छ। एकभन्दा बढी जिल्ला ओगटेको राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्षको हकमा

सम्बन्धित सबै जिल्लाको इकाईमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु आरक्षको प्रतिनिधित्व हुनेछ । यस इकाईका सदस्यहरुलाई काजमा खटाइने छ । हालसम्म २८ जिल्लामा २६ स्थानमा (काठमाडौँ, भक्तपुर र ललितपुर जिल्लाको एउटा इकाई) वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई गठन भई कार्य सञ्चालन भईरहेको छ ।

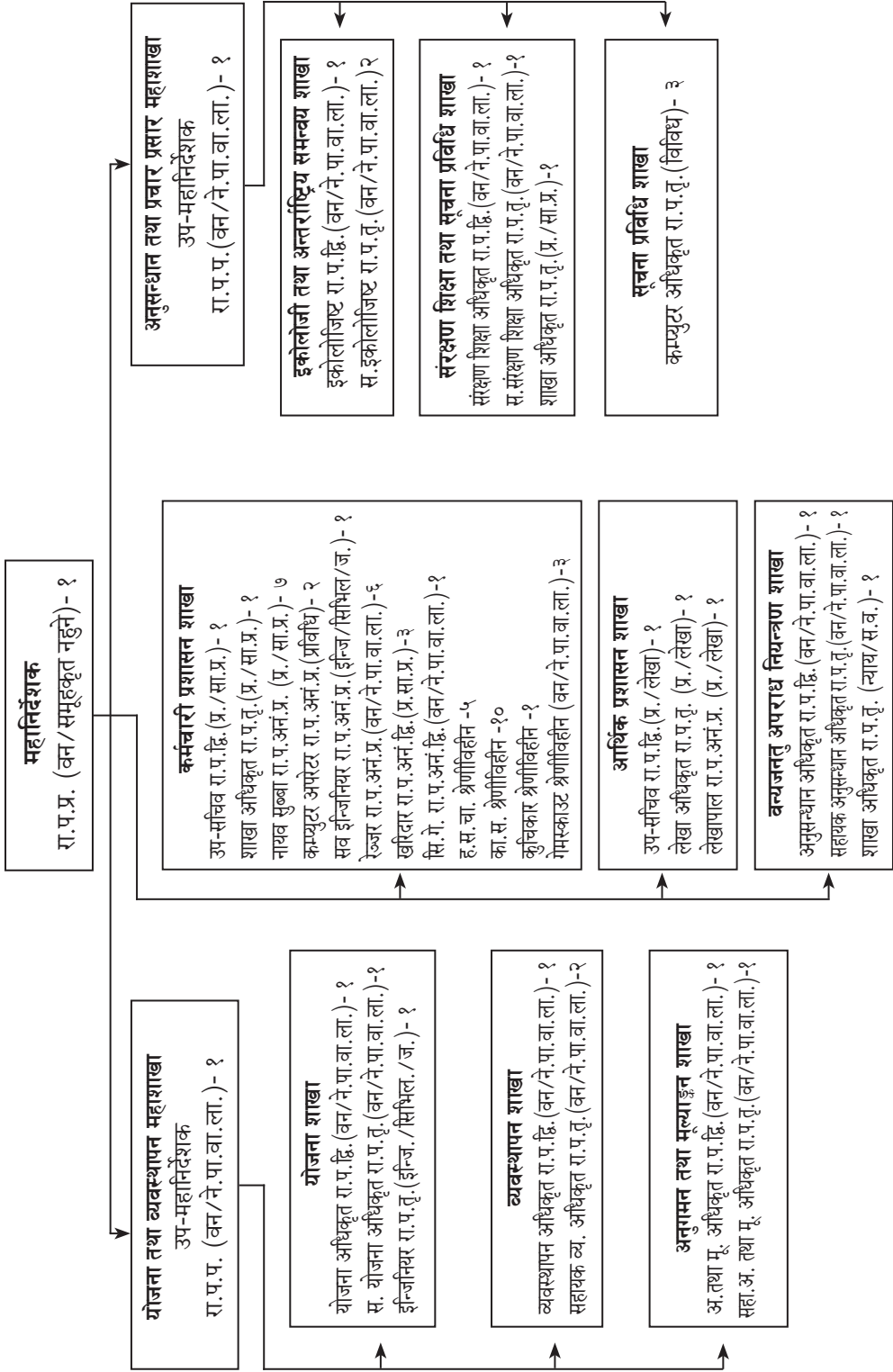
(१) (क) काठमाडौँ	(१३) कास्की
(ख) ललितपुर	(१४) संखुवासभा
(ग) भक्तपुर	(१५) दोलखा
(२) भूपा	(१६) ताप्लेजुङ्ग
(३) सिन्धुपाल्चोक	(१७) मुस्ताङ
(४) रसुवा	(१८) डोल्पा
(५) पर्सा	(१९) सुर्खेत
(६) चितवन	(२०) कैलाली
(७) नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पश्चिम)	(२१) बझाङ
(८) बाँके	(२२) हुम्ला
(९) बर्दिया	(२३) सुनसरी
(१०) कञ्चनपुर	(२४) सोलुखुम्बु
(११) दार्चुला	(२५) नवलपुर (बर्दघाट सुस्ता पूर्व)
(१२) गोरखा	(२६) रौतहट

१.७ विभागको सांगठनिक संरचना

१.७.१ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको संगठन संरचना

यस विभागको स्वीकृत संगठन संरचना (२०७१) अनुसार महानिर्देशक, २ वटा महाशाखाहरु र ९ वटा शाखाहरु रहेका छन् । यस विभागअन्तर्गत १२ राष्ट्रिय निकुञ्ज, १ वन्यजन्तु आरक्ष, १ शिकार आरक्ष, ६ संरक्षण क्षेत्र र २ प्राणी उद्यानहरु रहेका छन् । ६ संरक्षण क्षेत्रहरुमध्ये ४ वटा संरक्षण क्षेत्र (अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र, गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र, मनास्लु संरक्षण क्षेत्र र कञ्चनजङ्गघा संरक्षण क्षेत्र) मा सम्पर्क अधिकारीको कार्यालयहरु रहेका छन् । यस विभाग र अन्तर्गतका निकायहरुमा जम्मा निजामती कर्मचारीको दरबन्दी १९३७ रहेको छ ।

वन तथा वातावरण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको संगठन संरचना

१.७.२ विभागको महाशाखा तथा शाखाहरूको कार्य विवरण

विभागमा दुई वटा योजना तथा व्यवस्थापन र अनुसन्धान तथा प्रचार प्रसार महाशाखा रहेका छन् । यी महाशाखाले महानिर्देशकको प्रत्यक्ष सुपरिवेक्षण र नियन्त्रणमा रही आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दछन् । महाशाखाहरूमा उप-महानिर्देशकले नेतृत्व गर्दछन् । प्रत्येक महाशाखामा तीन-तीन वटा शाखाहरू रहेका छन् ।

१.७.२.१ योजना तथा व्यवस्थापन महाशाखाको कार्य विवरण

- विभाग तथा मातहत कार्यालयको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, व्यवस्थापन योजना तयारीसम्बन्धी काम गर्ने ।
- प्रचलित ऐन/नियम नीतिको परिधिमा रही राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र तथा मध्यवर्ती क्षेत्रहरूमा सञ्चालित योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनसम्बन्धी काम गर्ने ।
- राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र तथा मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको विकास, विस्तारको लागि सम्भाव्यता अध्ययन लगायत प्रस्तावहरू तयार गर्ने ।
- स्वीकृत व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयनका लागि नीतिगत एवं कानूनी जटिलताको समाधानका लागि आवश्यक कार्य गर्ने ।
- विभाग र सोअन्तर्गतका संरक्षित क्षेत्रभित्र सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने र चौमासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने ।
- आफ्नो महाशाखाअन्तर्गत सम्बन्धित विषयमा हुने सभा, गोष्ठी तथा सेमिनारमा भाग लिन कर्मचारीलाई खटाउने ।
- कर्मचारीको कार्य विभाजन गरी कामको सुपरीवेक्षण, निर्देशन र नियन्त्रण तथा प्रत्यायोजित अधिकारबमोजिम कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन, प्रोत्साहन तथा पुरस्कारसम्बन्धी काम गर्ने ।
- महाशाखाको भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार, मर्मत तथा सुरक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- महाशाखासम्बन्धी तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू सङ्कलन, अद्यावधिक तथा वर्गीकरण गरी राख्ने ।

यस महाशाखा अन्तर्गतका शाखाहरूको कार्य विवरण यस प्रकार छ :

१.७.२.१.१ योजना शाखा

- स्वीकृत, राष्ट्रिय नीति, जैविक विविधता संरक्षणका कार्यक्रमअनुसार अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदनसमेतको आधारमा राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष, मध्यवर्ती क्षेत्र र संरक्षण क्षेत्रको संरक्षण एवं व्यवस्थापनको लागि विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको योजना तथा कार्यक्रमहरू तयार गरी स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने ।
- स्वीकृत योजनाहरूको कार्यान्वयनका लागि उपयुक्त प्रक्रिया र विधि तय गर्ने, सो पेश गरी स्वीकृत भएबमोजिम सम्बन्धित निकायहरूमा कार्यक्रम अख्तियारी तथा अन्य मार्गदर्शन पठाउने वा जानकारी गराउने ।
- योजनासम्बन्धी काममा राष्ट्रिय योजना आयोग, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग बीचको सम्पर्क बिन्दुको रूपमा काम गर्ने ।
- तथ्याङ्क सङ्कलन, वर्गीकरण, अद्यावधिक तथा सूचनाहरू सार्वजनिक गर्ने ।

- स्वीकृत योजना र कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धमा आवश्यक जानकारी लिने ।
- विभाग र अन्तर्गत कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमका तालीमहरूको व्यवस्था गर्ने ।
- योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग सम्बन्धित कार्यशाला गोष्ठीहरू आयोजना सञ्चालन गर्ने, भाग लिने ।

१.७.२.२.२ व्यवस्थापन शाखा

- राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र र मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन योजना तयार तथा स्वीकृत गर्न सहयोग पुऱ्याउने र त्यसको कार्यान्वयन एवं अद्यावधिक गर्दै जाने ।
- जैविक विविधता संरक्षणको दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण क्षेत्रहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरी निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र र मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको विस्तार गर्ने ।
- घरपालुवा हात्ती व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- शिकार व्यवस्थापन गर्ने तथा अनुमति-पत्र दिने र शिकारसम्बन्धी अनुगमन गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रभित्र सेवा सञ्चालन तथा सोको व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रमा प्राप्त हुने राजश्व यकिन गरी सोको आधारमा कार्यक्रम तयार गरी गराई स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रहरूको व्यवस्थापन योजनाहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने एवं अद्यावधिक गर्दै जाने ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रको लागि आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, नीति, निर्देशिकामा समयानुकूल परिमार्जन गर्नुपर्ने भएमा अध्ययन गरी संशोधनका लागि पेश गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रभित्र सञ्चालन गरिने सेवाको लागि समयानुकूल राजश्व दरको निर्धारण गरी पेश गर्ने ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको चौमासिक तथा वार्षिक प्रगति तयार गरी पेश गर्ने ।
- मध्यवर्ती क्षेत्रमा सञ्चालित कार्यक्रमको व्यवस्थापकीय प्रभावकारिता अध्ययन गरी वार्षिक रुपमा समीक्षा गर्ने ।

१.७.२.१.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन शाखा

- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट सञ्चालित वार्षिक कार्यक्रम, योजना तथा आयोजनाहरूको लक्ष्य हासिल भएको नभएको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने गराउने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको मासिक, चौमासिक र वार्षिक प्रतिवेदनहरू सङ्कलन र तयार गरी तालुक निकायमा पठाउने र सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउने ।
- नतिजामूलक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन पद्धतिको विकास गर्ने, अनुगमन प्रतिवेदनहरू अद्यावधिक गर्ने गराउने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयका विकास निर्माण तथा अन्य विषयमा भएका विविध गतिविधिको प्रगति विवरण तयार एवं समीक्षा गर्ने ।
- संरक्षित क्षेत्रभित्र सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन गरी सोको उपलब्धि र प्रभावकारिताको आधारमा आगामी वर्षको कार्यक्रम तयार गर्न योजना शाखालाई सहयोग र समन्वय गर्ने ।

१.७.२.२ अनुसन्धान तथा प्रचारप्रसार महाशाखाको कार्य विवरण

- संरक्षित वन्यजन्तुको संरक्षणसम्बन्धी चुनौती, सीमापार संरक्षण, चोरी शिकार तथा अवैध व्यापार नियन्त्रण र आखेटोपहार पहिचान र व्यवस्थापन तथा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।
- संरक्षणसम्बन्धी विद्युतीय तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू सङ्कलन, अद्यावधिक तथा वर्गीकरण गरी राख्ने, राख्न लगाउने ।
- संरक्षणसम्बन्धी तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू सङ्कलन, अद्यावधिक तथा वर्गीकरण गरी राख्ने, राख्न लगाउने ।
- आफ्नो महाशाखाअन्तर्गत सम्बन्धित विषयमा हुने सभा, गोष्ठी, सेमिनारमा भाग लिन कर्मचारीलाई खटाउने ।
- कर्मचारीको कार्य विभाजन गरी कामको सुपरीवेक्षण, निर्देशन र नियन्त्रण तथा प्रत्यायोजित अधिकारबमोजिम कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन, प्रोत्साहन पुरस्कारसम्बन्धी काम गर्ने ।
- महाशाखाको भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार, मर्मत तथा सुरक्षा गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

यस महाशाखा अन्तर्गतका शाखाहरूको कार्य विवरण यस प्रकार छ :

१.७.२.२.१ इकोलोजी शाखा

- अनुसन्धान नीति तर्जुमा गरी स्वीकृत गराउने र अनुसन्धान अनुमतिसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- अनुसन्धान कार्यहरूको स्थलगत सुपरीवेक्षण, अनुगमन गर्ने ।
- वन्यजन्तुको तथ्याङ्क अद्यावधिक राख्ने, वन्यजन्तुको संरक्षणका नीतिहरू कार्यान्वयन गर्ने ।
- वन्यजन्तुको स्थानान्तरण तथा गणनासम्बन्धी कार्यहरू गर्ने ।
- प्रजाति संरक्षण तथा भू-परिधि कार्ययोजनासम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- संरक्षण र अनुसन्धान प्रयोजनको लागि वन्यजन्तु स्वदेश तथा विदेशका संघ संस्थाहरूलाई नेपाल सरकारको निर्णयानुसार आदान प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- संरक्षणसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरूको कार्यान्वयन गर्ने ।
- सिमसार क्षेत्रहरूको व्यवस्थापनका कार्यहरू र तिनको व्यवस्थापन कार्यमा सम्वद्ध निकायहरूसँग समन्वय र अनुगमन गर्ने ।

१.७.२.२.२ संरक्षण शिक्षा शाखा

- जैविक विविधता संरक्षणका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने सामग्रीहरू तयार गरी प्रकाशन र प्रसारण गर्ने ।
- संरक्षण सम्बन्धित दिवस र समारोहहरू आयोजना गर्ने, सञ्चालन गर्ने साथै विभागको चौमासिक संरक्षण समाचार प्रकाशन गरी वितरण गर्ने ।
- चलचित्र तथा डकुमेन्ट्री छायाँङ्कनसम्बन्धी कानूनबमोजिम अनुमति प्रदान गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।
- संरक्षण शिक्षा सम्बन्धी जैविक विविधता पुस्तकालय व्यवस्थित गर्ने ।
- राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीयस्तरका संरक्षण शिक्षा सूचना केन्द्र स्थापना, सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि समन्वय गर्ने ।

१.७.२.२.३ सूचना प्रविधि शाखा

- विभागको वेबसाइट सञ्चालन तथा शाखाहरूमा नेटवर्किङ व्यवस्थापन गर्ने ।
- विभागका लागि आवश्यक सफ्टवेयर तयार गर्ने, गराउने र शाखाहरूको महत्वपूर्ण तथ्याङ्कहरू व्यवस्थित ढंगले विद्युतीय माध्यमबाट अभिलेख गर्ने ।
- विभागअन्तर्गतका कार्यालयहरूमा सूचना प्रणालीको विकास गर्न आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्ने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट प्राप्त सूचनाको आधारमा सूचना, तथ्याङ्क र कार्यक्रमहरू कम्प्युटरमा प्रवृष्टि गर्ने तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने ।
- शाखाहरूमा रहेका कम्प्युटरको सुरक्षा, मर्मत संभार र सञ्चालनका लागि आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्ने ।
- विभागले खरीद गर्ने कम्प्युटर र उपकरणमा गुणस्तरको लागि सुझाव पेश गर्ने ।
- विभाग अन्तर्गतका कार्यालयका कर्मचारीका लागि आवश्यक कम्प्युटर तालीम प्रस्ताव एवं सञ्चालन गर्ने ।
- डिजिटल हाजिरी मेशिन सञ्चालन गरी साप्ताहिक विवरण महानिर्देशक समक्ष नियमित रूपमा पेश गर्ने ।
- सूचना प्रविधिसम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने ।

१.७.३ कर्मचारी प्रशासन शाखा

- कर्मचारीहरूको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, स्वदेश तथा विदेशमा तालीम, अध्ययन, भ्रमण आदिमा मनोनयनका साथै दण्ड पुरस्कार र विभागीय कारवाहीको शुरु कारवाही गर्ने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको आन्तरिक प्रशासन र कर्मचारी प्रशासनसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- सार्वजनिक खरीद ऐन र नियमावलीबमोजिम सार्वजनिक खरीद योजना तयार गर्ने, कार्यान्वयनको लागि निर्णय गर्ने, खरीद भएको जिन्सी सामानको दाखिला, भौतिक सम्पत्तिको सुरक्षा, मर्मत सम्भार गर्ने, गराउने तथा लिलाम बिक्रीसम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- विभागका शाखा प्रमुख, महाशाखा एवं विभागीय प्रमुखसँग प्रशासनिक विषयहरूमा आवश्यकता अनुरूप राय आदान प्रदान गर्ने ।
- जनगुनासो व्यवस्थापन, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग तथा राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रको निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

१.७.४ आर्थिक प्रशासन शाखा

- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको लागि योजना शाखासँग समन्वय गरी बजेट तर्जुमा कार्यमा सहयोग गर्ने र स्वीकृत बजेट नियमानुसार निकासा दिने र खर्चको अभिलेख राख्ने ।
- विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको राजश्व र धरौटीसमेतको केन्द्रीय आर्थिक विवरण तयार गरी तालुक निकायमा पेश गर्ने ।
- सञ्चालित कार्यक्रम/आयोजनाहरूको चौमासिक र वार्षिक खर्चको फाँटवारी तयार गर्ने । आर्थिक सर्वेक्षण तथा बजेट तर्जुमा कार्यमा अन्य शाखालाई सहयोग गर्ने ।
- आर्थिक कारोबारमा माग भएबमोजिम राय पेश गर्ने ।
- आर्थिक कारोबारसम्बन्धी सम्पूर्ण श्रेस्ता दुरुस्त राख्ने, आन्तरिक र अन्तिम लेखापरीक्षण गराउने ।

- कर्मचारीले पाउने पारिश्रमिक (तलव, भत्ता, खाद्यान्न तथा पोशाक) लगायतका अन्य सुविधाहरू समयमै उपलब्ध गराउने ।
- विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको वेरुजुको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने गराउने ।
- लेखापरीक्षणबाट देखिन आएका वेरुजुहरू नियमानुसार फर्स्यौट गर्ने गराउने ।

१.७.५ वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण शाखा

- वन्यजन्तुको अपराध नियन्त्रणका लागि केन्द्रीयस्तरमा सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गर्ने ।
- मातहतका कार्यालयहरूमा चोरी शिकार नियन्त्रण इकाई प्रभावकारीरूपमा परिचालन गर्न आवश्यक राय सुझाव पेश गर्ने ।
- वन्यजन्तु चोरी शिकारमा संलग्न व्यक्तिहरूको अभिलेख तयार गर्ने ।
- विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा वन्यजन्तुसम्बन्धी अपराधका विषयहरूमा अदालती कारबाहीमा रहेका विषयवस्तुसँग आवश्यक पर्ने जवाफ प्रतिवेदन तयार गर्ने ।
- वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रणसम्बन्धमा केन्द्रीयस्तरमा सञ्जाल गठन गर्ने कार्यमा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्नेसम्बन्धी कार्यको लागि वन तथा भू-संरक्षण विभाग र SAWEN सँग नियमित समन्वय गर्ने ।

१.८ प्रमुख चुनौतीहरू

नेपालको जैविक विविधता संरक्षणमा विभागले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दागर्दै पनि विभिन्न चुनौतिहरूको सामान गर्दै आइरहेको छ । प्रमुख चुनौतिहरू यस प्रकार छन् :

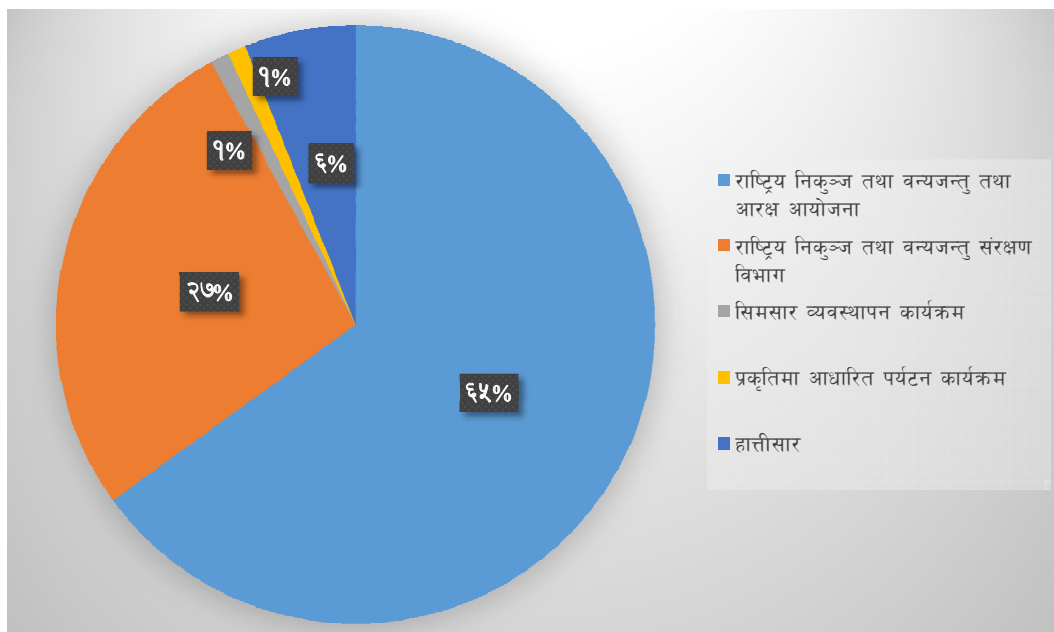
- वन पैदावार र वन्यजन्तुको चोरी शिकार तथा अवैध व्यापार ।
- संरक्षित क्षेत्रको सिमानाभित्र बस्ती र जग्गा अतिक्रमण ।
- कमजोर भौतिक संरचना र साधन स्रोतको अपर्याप्तता ।
- कर्मचारीहरूमा व्यवसायिक कार्यकुशलताको कमी ।
- विद्यमान कानूनको समय सापेक्ष संशोधनमा ढिलाई ।
- मानव वन्यजन्तुबीचको द्वन्द्व ।
- प्राकृतिक स्रोत माथिको बढ्दो मानवीय चाप ।
- वातावरणमैत्री पूर्वाधार विकास हुन नसक्नु ।
- घाइतेहुँदा वन्यजन्तुको व्यवस्थापन गर्न कठिनाई ।
- नदीजन्य निर्माण सामग्रीको दोहन तथा नीतिगत द्विविधा ।
- मिचाहा प्रजातिको व्यवस्थापन गर्न कठिनाई ।
- वन्यजन्तुको वासस्थान खुम्चनु, क्षयीकरण तथा संरक्षित क्षेत्रबीचमा जैविक मार्ग सहज नहुनु ।

भाग-२ आ.व. २०७६/७७ मा सञ्चालित कार्यक्रमहरू

२.१ आ.व. २०७६/७७ को आयोजनागत बजेट विनियोजनको स्थिति

आ.व. २०७६/७७ मा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा सञ्चालित आयोजनाहरूमा विनियोजन भएको बजेटको स्थिति देहायबमोजिम छ ।

चित्र ३: आयोजनागत विनियोजित बजेट २०७६/७७

२.२ आ.व. २०७६/७७ मा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट

आ.व. २०७६/७७ मा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट निम्नानुसार छ । आ.व. २०७६/७७ मा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा खर्चको विवरण अनुसूची ७ र आ.व. २०६७/६८ देखि २०७६/७७ सम्मको मध्यवर्ती क्षेत्रमा विनियोजित भएको वार्षिक बजेट विवरण अनुसूची ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १: आ.व. २०७६/७७ मा कार्यालयहरुको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	सिम्सार व्यवस्थापन कार्यक्रम	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	हात्तीसार	कूल बजेट
		बजेट (रु. हजारमा)	बजेट (रु. हजारमा)	बजेट (रु. हजारमा)	बजेट (रु. हजारमा)	बजेट (रु. हजारमा)	
१	रा.नि. तथा व.सं. विभाग	१४१३५८	१४०७८१	१००००	३००	०	२९,२४३९
२	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	२४१८०७	१३८१३१	२६२०	०	७९९९७	४६,२५,५५०००
३	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६५५२७	१५३३४	१६२०	०	१९५५९	२०२०४०
४	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	६७४५८	२८३४४	८८०	०	०	९६६८२
५	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	७२२४९	५०३१	५००	०	०	७७७८०
६	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	१२४०९२	४३५९	०	०	१३७८४	१४२२३५
७	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	६६१७१	७०९४५	६८०	०	०	१३७७९६
८	शे फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	५५६२७	२७७३०	७२०	०	०	८४०७७
९	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	८५०४८	१४३९७	०	०	०	९९,४४,५०००
१०	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	७५०३६	६५०८	०	०	०	८१५४४

११	खप्तड राष्ट्रीय निकुञ्ज	५६७२०	६८४०	०	०	०	६३५६०
१२	शुक्लाफाँटा राष्ट्रीय निकुञ्ज	१०८७९४	३४६४	२६२०	११३२०	१५२३७	१४,१४,३५०००
१३	पर्सा राष्ट्रीय निकुञ्ज	१२२३४४	१०१६८	१८२०	१११३०	१६६९६	१६२१५८
१४	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	८४९,८२	९६७०	१२२०	०	१५७२७	१११५९९
१५	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	५६५४३	०	०	०	०	५६५४३
१६	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	२३७२९	७७१	०	०	०	२४५००
१७	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	५३७५२	७४०९	०	०	०	६११६१
१८	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	५९४२७	५८२९	०	०	०	६५२५६
१९	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र (सम्पर्क का.)	५९९४	०	०	०	०	५९९४
२०	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र (सम्पर्क का.)	५९४५	३३५	०	०	०	६२८०
२१	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र (सम्पर्क का.)	७५९७	०	२३२०	०	०	९९१७
२२	राष्ट्रीय प्राणी उद्यान	०	१००९९५	०	०	०	१००९९५
२३	भानुभक्त प्राणी उद्यान	०	८९,८५९	०	०	०	८९,८५९
	जम्मा	१६८०२००	६८६९००	२५०००	२२७५०	१६१०००	२५,७५,८५०

२.३ आ.व. २०७६/७७ को आयोजनागत बजेटको स्थिति

तालिका २: आ.व. २०७६/७७ को आयोजनागत बजेट

सि.न.	आयोजनाको नाम	प्राथमिकता क्रम	विनियोजित बजेट (रु. हजारमा)	समर्पण (Surrender) बजेट (रु. हजारमा)	खुद बजेट (रु. हजारमा)
१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	P1	१६८०२००	१३६१४५	१५४४०७५
२	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	P1	६८६९००	१६८८७५	५१८०२५
३	सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम	P1	२५०००	१०५६०	१४४४०
४	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	P1	२२७५०	८३५०	१४४००
५	हात्तीसार	P2	१६१०००	१८३६	१५९९६४
	जम्मा		२५७५८५०	३२५७४६	२२५०१०४

२.४ आ.व. २०७६/७७ को आयोजनागत खर्चको स्थिति

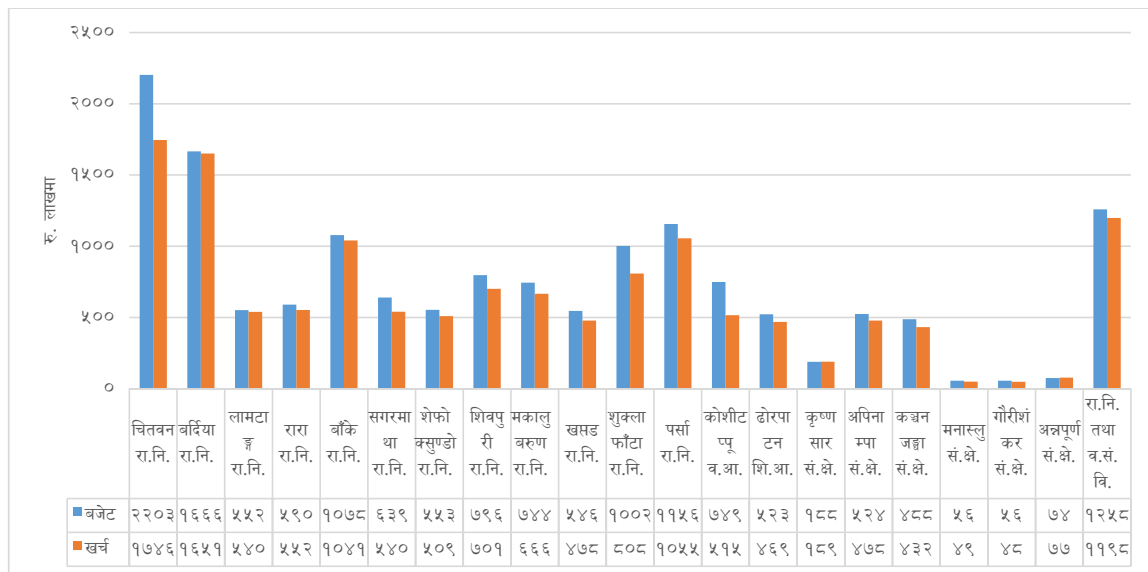
तालिका ३: आ.व. २०७६/०७७ को आयोजनागत खर्च

सि. नं.	आयोजनाको नाम	बजेट (रु. हजारमा)			खर्च (रु. हजारमा)			खर्च प्रतिशत (%)		
		चालु	पूँजीगत	जम्मा	चालु	पूँजीगत	जम्मा	चालु	पूँजीगत	जम्मा
१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	८६६२८४	६७७७९१	१५४४०७५	८२०१०३	५५४०४८	१३७४१५१	९५	८२	८९
२	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	३९६८८५	१२११४०	५१८०२५	३५३६७५	६२९२९	४१६६०४	८९	५२	८०
३	सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम	४४४०	१००००	१४४४०	३६०७	९३७१	१२९७८	८१	९४	९०
४	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	३४००	११०००	१४४००	१८८५	८२१७	१०१०२	५५	७५	७०
५	हात्तीसार	१५०७२४	८४४०	१५९१६४	१३२३३२	७९६९	१४०३०१	८८	९४	८८
	जम्मा	१४२१७३३	८२८३७१	२२५०१०४	१३११६०२	६४२५३४	१९५४१३६	९२	७८	८७

२.५ आ.व. २०७६/७७ मा आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च

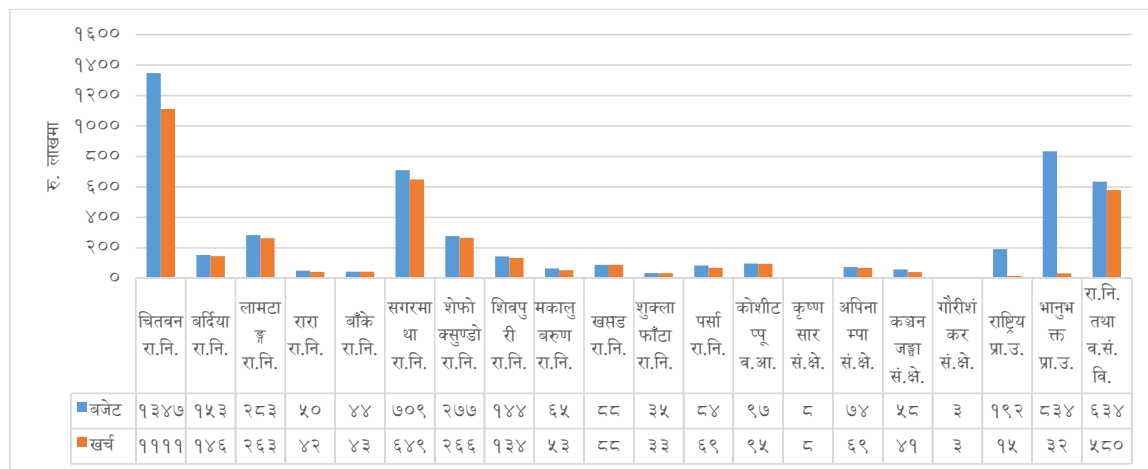
२.५.१ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरण

चित्र ४: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च (रु. लाखमा)

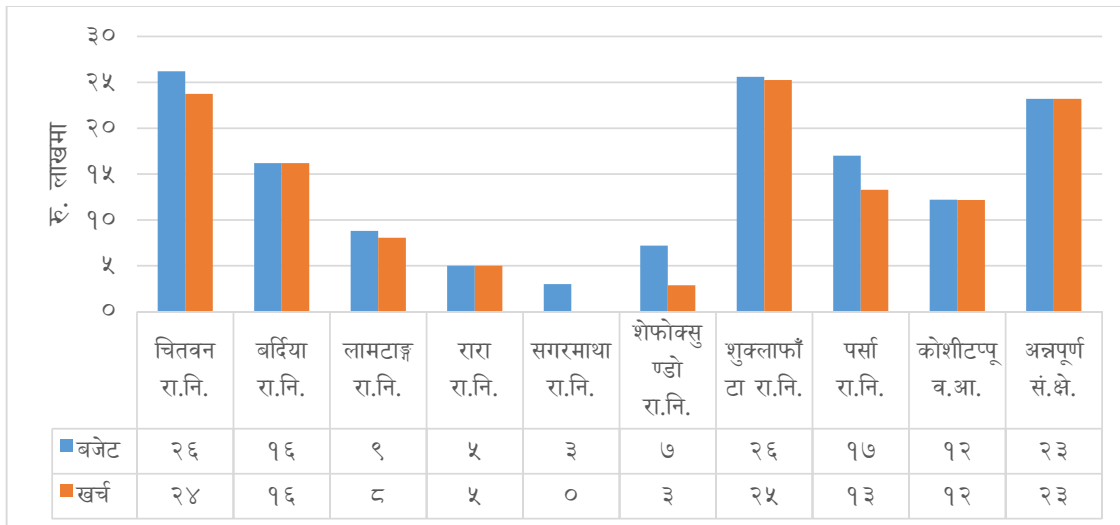
२.५.२ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरण

चित्र ५: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च (रु. लाखमा)

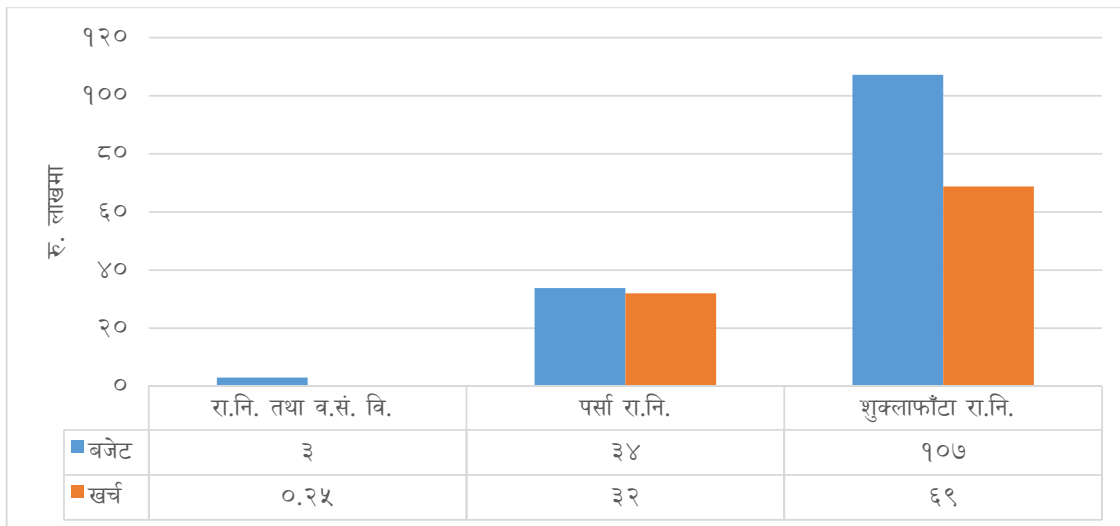
२.५.३ सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरण

चित्र ६: सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च (रु. लाखमा)

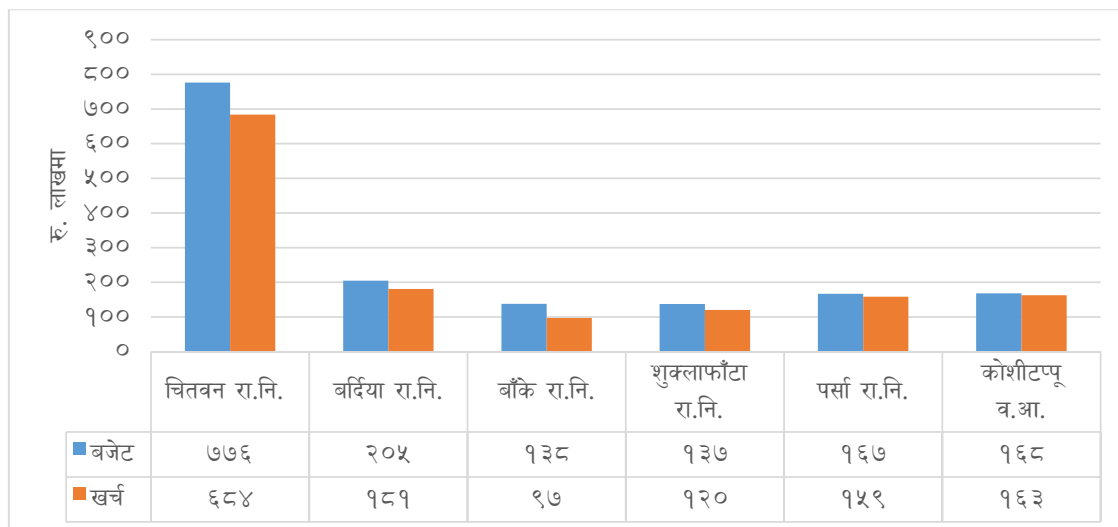
२.५.४ प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरण

चित्र ७: प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रमअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च (रु.लाखमा)

२.५.५ हात्तीसार आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च विवरण

चित्र ८: हात्तीसार आयोजनाअन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक कार्यक्रम बजेट तथा खर्च (रु.लाखमा)

२.६ आ.व. २०७६/७७ मा आयोजनागत मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू

तालिका ४: आ.व. २०७६/७७ मा आयोजनागत रूपमा भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू

क्र. स.	बजेट उपशीर्षक न.	आयोजना र कार्यक्रमको नाम	आयोजनाको हालसम्मको समष्टिगत प्रगति स्थिति (%)			तेस्रो चौमासिक प्रगति स्थिति (%)		यस अवधिसम्म हासिल भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू
			भौतिक	वित्तीय	व्यतिर समय	भौतिक	वित्तीय	
१	३२९०३०११	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	८८.१५	८१.३५		९४.३२	९०.०९	२ वटा कार्यालय भवन निर्माण, ३ वटा नर्सरी निर्माण, ३० वटा म.सा.व. विधान र कार्ययोजन तयार तथा नवीकरण, ४१ वटा समूहहरूमा ७८०० विरुवा खरिद तथा रोपण, १ वटा वन्यजन्तु पालनको नमूना केन्द्र निर्माण, ३ वटा वन्यजन्तुको प्रजाति कार्ययोजना तयार आदि ।

क्र. स.	बजेट उपशीर्षक न.	आयोजना र कार्यक्रमको नाम	आयोजनाको हालसम्मको समष्टिगत प्रगति स्थिति (%)			तेस्रो चौमासिक प्रगति स्थिति (%)		यस अवधिसम्म हासिल भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू
			भौतिक	वित्तीय	व्यतित समय	भौतिक	वित्तीय	
२	३२९०३१०१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	८८.१७	८७.५८		९४.०९	८९.८६	१ वटा कार्यालय भवन निर्माण, २ वटा सेक्टर कार्यालय भवन निर्माण, १३ वटा रेज्जपोस्ट भवन निर्माण, १ वटा सुधार गृह निर्माण, ३ वटा हात्तीको सेड घर निर्माण, ३ वटा नर्सरी निर्माण, ३०२ कि.मि. वनपथ र गोरेटो बाटो निर्माण र ५९० कि.मि. मर्मत, ५ कि.मि पर्यटन पदमार्ग निर्माण, १५७ कि.मि. अग्निरेखा निर्माण, २७ वटा भ्यूटावर, ५८ वटा विश्रामस्थल र ३९ वटा काठेपूल निर्माण, २३ वटा पानीपोखरी निर्माण र २१२ वटा पानीपोखरी मर्मत, २७२८९ हेक्टर घाँसेमैदान व्यवस्थापन, २२ हेक्टर अर्नाको ईन्क्लोजर निर्माण तथा व्यवस्थापन, २८.९१ कि.मि मेषजालीसहितको तारबार निर्माण र १४ कि.मि सोलार फेन्स निर्माण, २ स्थानमा होमस्टे प्रवर्द्धन आदि ।

क्र. स.	बजेट उपशीर्षक न.	आयोजना र कार्यक्रमको नाम	आयोजनाको हालसम्मको समष्टिगत प्रगति स्थिति (%)			तेस्रो चौमासिक प्रगति स्थिति (%)		यस अवधिसम्म हासिल भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू
			भौतिक	वित्तीय	व्यतित समय	भौतिक	वित्तीय	
३	३२९०३०१३	हात्तीसार	९५.९३	९५.४६		१००	१००	४ वटा हात्तीको सेड घर निर्माण, १५ वटा सेड घर मर्मत, २४ वटा हात्तीको हौदा/गद्दा मर्मत, २०० जनालाई हात्ती व्यवस्थापन तालीम, ३ पटक बच्चा हात्तीलाई तालीम आदि ।
४	३२९०३१०२	सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम	९०.९५	८९.७४		८४.५८	८२.९९	२१ वटा रामसार र सिमसार क्षेत्र व्यवस्थापन, ६ पटक रामसार र सिमसार संरक्षणसम्बन्धी प्रचार प्रसार सामग्री उत्पादन तथा वितरण, १ वटा रामसर र सिमसारको क्षेत्रगत व्यवस्थापन योजना तयार आदि ।
५	३२९०११०४	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	९०.००	६९.२८		८६.०१	८४.७२	१ वटा विद्युतीय पर्यटक सूचना केन्द्र निर्माण, १ प्याकेज संरक्षित क्षेत्रमा एकीकृत पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम, २ वटा प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्ययोजना निर्माण, १ वटा हात्तीको बाथटप निर्माण आदि ।

२.७ आ.व. २०७६/७७ मा नीति तथा कार्यक्रम (माईलस्टोन) को प्रगति विवरण

तालिका ५: आ.व. २०७६/७७ मा नीति तथा कार्यक्रम (माईलस्टोन) को प्रगति विवरण

सि.नं	कार्यक्रम	लक्ष्य	प्रगति	कैफियत
१	प्रजाति संरक्षण कार्य योजना तयार	३ वटा	सोँस, सारस र कस्तुरी मृग	सहयोगी संस्थाको सहयोगमा गौर, अर्ना र लाटोकोसेरो कार्य योजना तयार भएको ।
२	वन्यजन्तु पालन प्रजननको मापदण्ड तयार	१ वटा	मापदण्ड तयार भएको	तयार भई स्वीकृतिको लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा पेश गरिएको ।
३	वन्यजन्तु पालनको नमूना केन्द्र निर्माण	१ वटा	१ वटा	चितवन रा.नि. मा कार्य सम्पन्न भएको ।
४	घाँसे मैदान निर्माण तथा व्यवस्थापन	२०८० हेक्टर	२१४९ हे निर्माण र ५८० हेक्टर व्यवस्थापन	निर्माणतर्फ (चितवन ७४५ हे., बाँके २५० हे., बर्दिया ११५४ हे.) र व्यवस्थापनतर्फ (शुक्लाफाँटा २५० हे., पर्सा ३०० हे. र कोशीटप्पु ३० हे.) कार्य सम्पन्न भएको ।
५	वन्यजन्तुका लागि पानी पोखरी निर्माण तथा मर्मत	२३५ वटा	२३ वटा निर्माण र २१२ वटा मर्मत	निर्माणतर्फ (कोशीटप्पु २, खप्तड ३, गौरीशंकर १, चितवन २, ढोरपाटन १, पर्सा ३, बाँके १, मकालुबरुण १, रारा ३, लामटाङ्ग १, शुक्लाफाँटा ४ र शे-फोक्सुण्डो १) र मर्मततर्फ (अपिनाम्पा २, कोशीटप्पु १५, खप्तड ५, चितवन ३५, ढोरपाटन ५, पर्सा ३०, बर्दिया ३०, बाँके ३०, मकालु बरुण ५, रारा ५, लामटाङ्ग ५, शिवपुरी नाजार्जुन ५, शुक्लाफाँटा ३०, शे-फोक्सुण्डो ५ र सगरमाथा ५) कार्य सम्पन्न भएको ।

सि.नं	कार्यक्रम	लक्ष्य	प्रगति	कैफियत
६	अर्नाको ईन्क्लोजर निर्माण तथा व्यवस्थापन	२५ हेक्टर / १ स्थान	२२ हेक्टर	चितवन रा.नि. मा सम्पन्न भएको ।
७	राष्ट्रिय प्राणी उद्यानको विस्तृत योजना प्रतिवेदन (DPR) तयार	१ वटा	RFP/ EOI/TOR तयार भई बहुवर्षीय कार्यक्रम स्वीकृत गरि EOI को लागि पुन सूचना प्रकाशन भएको ।	
८	विद्युतीय पर्यटक सूचना केन्द्र निर्माण तथा व्यवस्थापन	४ वटा	१ वटा शुक्लाफाँटा रा.नि.	चितवन र शिवपुरी नाजार्जुन रा.नि. मा जगको काम भई पिल्लर उठाइ ढलान कार्य भएको र पर्सा रा.नि.को बजेट समर्पण (Surrender) भएको ।
९	प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्ययोजना निर्माण	५ वटा	४ वटा	शुक्ला फाँटा पर्सा, खप्तड र शे-फोक्सुण्डो रा.नि. मा सम्पन्न भएको ।
१०	वनपथ र गोरेटो वाटो निर्माण तथा मर्मत सुधार	३०२५९० कि.मि	३०२ कि.मि. निर्माण र ५९० कि.मि. मर्मत सुधार	निर्माणतर्फ (अन्नपूर्ण २, अपिनम्पा १०, कञ्चनजङ्घा ५, कोशीटप्पू ५, गौरीशंकर २, चितवन २०, पर्सा २०, बर्दिया ३०, बाँके ३०, शुक्लाफाँटा १०, ढोरपाटन १५, मकालुबरुण ५०, मनास्लु २, रारा ६, लामटाङ्ग २०, शे-फोक्सुण्डो २५, सगरमाथा ५० कि.मि) र मर्मततर्फ (कृष्णसार १२, चितवन १२८, पर्सा ११०, बर्दिया ६५, बाँके १००, शुक्लाफाँटा १०५, अपिनम्पा ५, कोशीटप्पू २०, रारा १०, लामटाङ्ग १०, शिवपुरी नागार्जुन १५ र शे-फोक्सुण्डो १० कि.मि) कार्य सम्पन्न भएको ।

सि.नं	कार्यक्रम	लक्ष्य	प्रगति	कैफियत
११	संरक्षित क्षेत्रमा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन (भ्यू टावर, विश्रामस्थल र काठेपूल)	३५ वटा ५८ वटा ४० वटा	२७ वटा भ्यूटावर, ५८ वटा विश्रामस्थल र ३९ वटा काठेपूल	भ्यूटावर (पर्सा ४, चितवन २, शुक्लाफाँटा ४, बाँके ३, कोशीटप्पु २, खप्तड ३, मकालु बरुण १, शे-फोक्सुण्डो १, लामटाङ्ग १, रारा ३, ढोरपाटन १, बर्दिया १ र गौरीशंकर १), विश्रामस्थल (पर्सा ५, शिवपुरी नागार्जुन ४, शुक्लाफाँटा ४, कोशीटप्पु २, कञ्चनजङ्घा ५, अपिनम्पा २, सगरमाथा ४, खप्तड ३, मकालु बरुण ५, शे-फोक्सुण्डो २, लामटाङ्ग ५, रारा ४, ढोरपाटन ५, अन्नपूर्ण ३, गौरीशंकर ३ र मनास्लु २) र काठेपुल (पर्सा ३, चितवन ३, शुक्लाफाँटा ३, बाँके १, कञ्चनजङ्घा २, अपिनम्पा ३, खप्तड २, मकालु बरुण ८, शे-फोक्सुण्डो ४, लामटाङ्ग ३, रारा ३, ढोरपाटन ३ र बर्दिया १) वटा निर्माण कार्य सम्पन्न भएको ।
१२	होमस्टे (घरवास) प्रवर्द्धन	९ स्थान	२ स्थान	खप्तड रा.नि. र मकालु बरुण रा.नि. मा कार्य सम्पन्न भएको ।
१३	मेषजालीसहितको तारवार तथा सोलार फेन्स निर्माण	४४ कि.मि तारवार र १४ कि.मि सोलार फेन्स	२८.९१ कि.मि. मेषजालीसहितको तारवार निर्माण र १४ कि.मि. सोलार फेन्स निर्माण	मेषजाली सहितको तारवार निर्माण (चितवन २.७ कि.मि., बर्दिया ७.६१ कि.मि. र पर्सा ३.८ कि.मि., शुक्लाफाँटा ८.८ कि.मि. र बाँके ६ कि.मि.) कार्य सम्पन्न भएको र सोलार फेन्स निर्माण (पर्सा ५ र कोशीटप्पु ९ कि.मि) कार्य सम्पन्न भएको ।

सि.नं	कार्यक्रम	लक्ष्य	प्रगति	कैफियत
१४	वन्यजन्तु उद्धार केन्द्र निर्माण तथा व्यवस्थापन	३ वटा	३ वटा	चितवन रा.नि., बर्दिया रा.नि. र कोशीटप्पूमा निर्माण कार्य सम्पन्न भएको ।
१५	सिमसार क्षेत्र संरक्षण तथा व्यवस्थापन	२२ वटा	२१ वटा	सिमसार क्षेत्र संरक्षण तथा व्यवस्थापन (चितवन ४, बर्दिया २, कोशीटप्पू १, पर्सा २, शुक्लाफाँटा ४, लामटाङ्ग २, अन्नपूर्ण ४ र शे-फोक्सुण्डो १) कार्य सम्पन्न भएको ।
१६	रामसार साईटको क्षेत्रगत व्यवस्थापन योजना तयारी र प्रकाशन	३ वटा	१ वटा	लामटाङ्ग रा.नि. गोसाईकुण्डको सम्पन्न भएको ।
१७	पर्यटकीय क्षेत्रको फोहोर मैला व्यवस्थापन	२० पटक	४३ पटक	शिवपुरी नागार्जुन २१, सगरमाथा १, रारा ८, शुक्लाफाँटा १० र कृष्णसार ३ पटक फोहोर मैला व्यवस्थापन कार्य सम्पन्न भएको ।
१८	फलफूलको विरुवा उत्पादन र खरिद तथा वृक्षारोपण	६००० वटा र ४२ समूह	पर्सा रा.नि. (४० समूह) र चितवन रा.नि. (२ समूह) मा ७८०० फलफुलका विरुवा	पर्सा रा.नि. (आँप २५००, लिँची १५०० र सुन कागती ३०००) र चितवन रा.नि.मा (कटहर ४०० र बडहर ४००) विरुवा खरिद तथा वृक्षारोपण गरिएको ।
गुर्योजनासहितको सिमसार क्षेत्र व्यवस्थापन (४ वटा), वन्यजन्तु गणना (३ प्रजाति), प्राणी उद्यान स्थापना सम्भाव्यता अध्ययन र कार्ययोजना तयारी (६ स्थान) र बाघको आहारा प्रजातिको अध्ययन अनुगमन (५ स्थान) कार्यक्रमहरु कोरोना रोगको महामारिका कारण समर्पण (Surrender) गरिएको ।				

२.८ विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको वार्षिक वेरुजु फछ्यौटको विवरण

यस विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूको आ.व. २०७६/७७ सम्ममा १८ करोड ८५ लाख ६३ हजार रुपैयाँ वेरुजु रहेकोमा २०७७ असार मसान्तसम्म ६ करोड २३ लाख ६१ हजार (३३.७%) वेरुजु फछ्यौट भएको छ । निकायगतरूपमा वेरुजु फछ्यौट वार्षिक विवरण तालिका ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६: विभाग र अन्तर्गत कार्यालयहरूको वार्षिक वेरुजु फछ्यौटको विवरण (रकम रु.हजारमा)

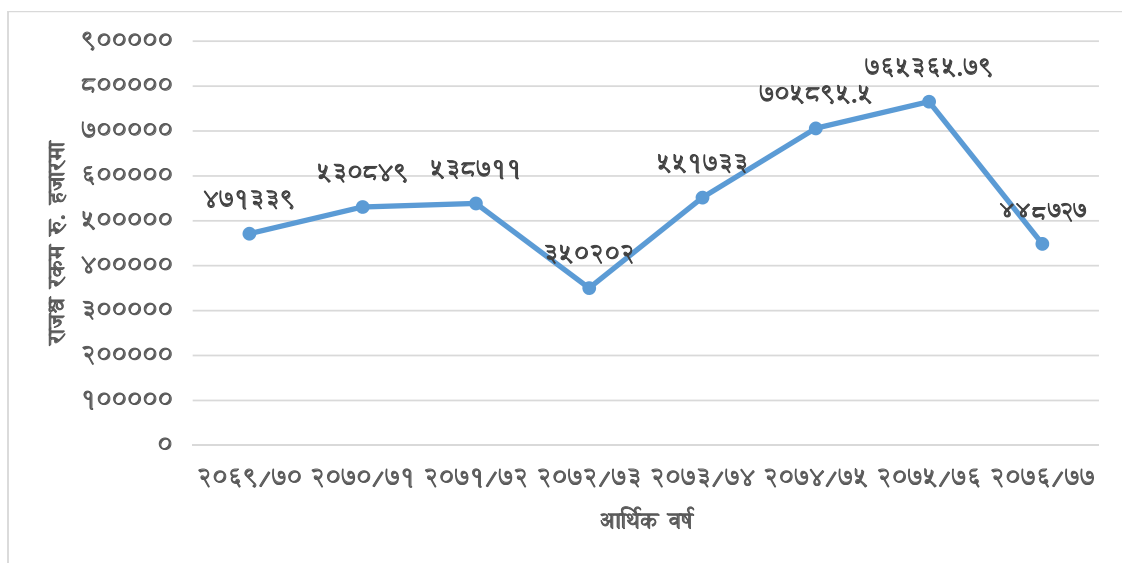
क्र.म.	कार्यालय को नाम	२०७६/७७ मा कायमी वेरुजु रकम (रु. हजारमा)	२०७६/७७ मा फछ्यौट वेरुजु रकम (रु. हजारमा)	बाँकि रकम (रु. हजारमा)	फछ्यौट प्रतिशत (%)
१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु विभाग	९०२६	५३४३	३६८३	५९.२०
२	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	३९६३	२९८९	९८२	९४.२५
३	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	९०८८	४५८३	४५०५	५०.४३
४	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	३७७२	९२६	३६४६	३.३४
५	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	४७४०७	२२०७९	२५३३६	४६.५६
६	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	४३५९	८४८	३५११	१९.४५
७	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	९४९३६	२२०९	९२७३५	१४.७४
८	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	९७५९	९३८	९६२१	७.८५
९	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	९५८६०	८५०५	७३५५	५३.६३
१०	शे फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	७८९३	९५९५	६३७८	१९.१९
११	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	८८९	३३८	५५१	३८.०२
१२	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०९०	९७४५	३४५	८३.४९
१३	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	९६६७	९२३८	४२९	७४.२७
१४	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	३४५९	२३८	३२२१	६.८८
१५	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	४२७४४	०	४२७४४	०.००
१६	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	४३९	०	४३९	०.००
१७	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	७४५३	९९२३	६३३०	९५.०७

१८	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	२२५	२२५	०	१००.००
१९	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान	५६५२	५६५२	०	१००.००
२०	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष	६६९०	३४९१	३१९९	५२.१८
	जम्मा	१८८५६३	६२३६१	१२६२०२	३३.०७

२.९ विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको वार्षिक राजश्व सङ्कलनको विवरण

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग तथा मातहतका संरक्षित क्षेत्रहरूबाट आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ४४ करोड ८७ लाख २७ हजार राजश्व सङ्कलन भएको छ। आ.व. २०६९/७० देखि आ.व. २०७६/७७ सम्मको राजश्वको तुलनात्मक विवरण निम्नानुसार छ। आ.व. २०६९/७० देखि आ.व. २०७६/७७ सम्मको कार्यालयगत राजश्व सङ्कलनको विवरण अनुसूची ९ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

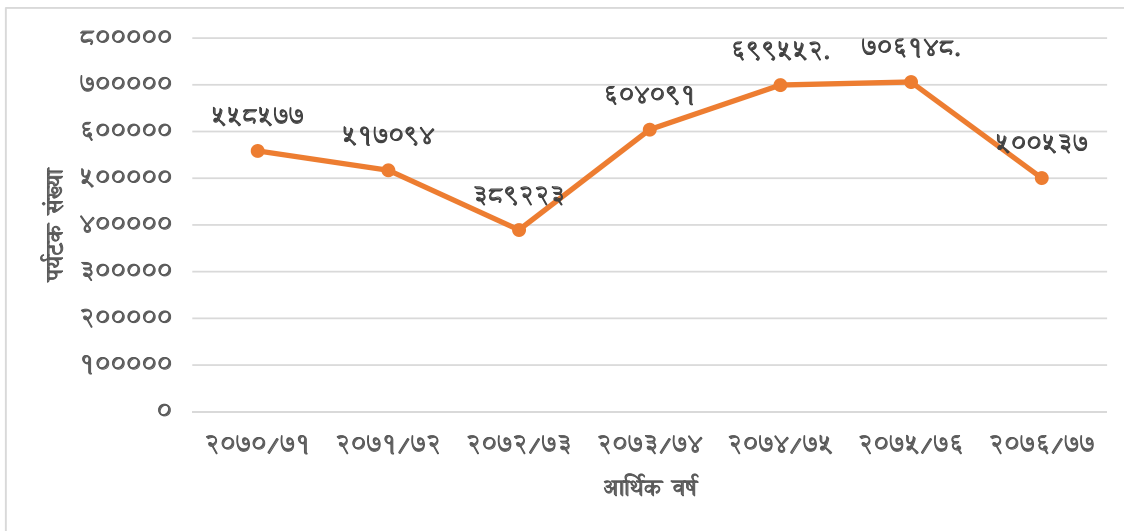
चित्र ९: राजश्वको तुलनात्मक विवरण

२.१० संरक्षित क्षेत्रमा पर्यटकको विवरण

संरक्षित क्षेत्रहरू आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको लागि प्रमुख गन्तव्य स्थानको रूपमा रहेका छन्। आ.व. २०७०/७१ मा संरक्षित क्षेत्रमा भ्रमण गर्ने पर्यटकहरूको संख्या ५ लाख ५८ हजार ५ सय ७७ थिए। आ.व. २०७६/७७ मा स्वदेशी एवं विदेशी पर्यटकको संख्या ५ लाख ५ सय ३७ छ। नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरूमा आ.व. २०७०/७१ देखि आ.व. २०७६/७७ सम्मको पर्यटक आवागमनको तुलनात्मक विवरण निम्नानुसार छ। आ.व. २०७६/७७ मा संरक्षित क्षेत्रहरूमा मासिक पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क अनुसूची १० र आ.व. २०७०/७१ देखि २०७६/७७ सम्मको संरक्षित क्षेत्रहरूमा पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क अनुसूची ११ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र १०: पर्यटक संख्याको तुलनात्मक विवरण

२.११ सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सूचनाको हक सम्बन्धी व्यवस्था

विभाग र मातहतका कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिने सार्वजनिक सेवालाई सेवाग्राहीमुखी र प्रभावकारी बनाउनका लागि विभाग र मातहतका सबै कार्यालयहरूमा नागरिक बडापत्र राखिएको छ । यसबाट सेवाग्राहीले छिटो छरितोरूपमा सेवा प्राप्त गर्न सहज भएको छ । सेवा प्राप्त गर्नका लागि लाग्ने समय, सेवाको परिणाम, गुणस्तर, सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तूर, सेवा प्राप्तिका लागि पेश गर्नुपर्ने कागजात र सेवा प्रवाह गर्ने शाखा तथा गुनासो सुन्ने अधिकारीसमेतको व्यवस्था गरिएको छ । विभागको नागरिक बडापत्र अनुसूची ३३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

नागरिकको सूचना पाउने हकको सम्मान र संरक्षण गर्दै विकासका कार्य एवं गतिविधिहरूलाई बढी पारदर्शी र जवाफदेही बनाउनका लागि विभागका गतिविधिहरू समावेश गरी हरेक ४-४ महिनामा संरक्षण समाचार प्रकाशन गरिदै आएको छ । यसबाट नागरिकहरूलाई विभागका सूचनामा सहज पहुँच पुऱ्याउनका लागि विभागमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरिएको छ ।

विभागको गतिविधिहरूलाई विभागको वेबसाइट www.dnpwc.gov.np बाट पनि उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइएको छ । यसबाट विभागका गतिविधिहरूलाई नागरिकसम्म सहजरूपमा पुऱ्याई नागरिकको सूचनाको हकको प्रत्याभूति गर्न सहयोग पुगेको छ ।

२.१२ आयोजना/परियोजनाहरू

संरक्षित क्षेत्रमा संरक्षण साभेदारहरूबाट सञ्चालित आयोजनाहरू निम्न अनुसार छन् :

- क. तराई भू-परिधि कार्यक्रम
- ख. पवित्र हिमालय भू-परिधि कार्यक्रम

- ग. कैलाश पवित्र भू-परिधि संरक्षण तथा विकास कार्यक्रम
- घ. कञ्चनजङ्घा भू-परिधि संरक्षण तथा विकास कार्यक्रम
- ङ. हरियो वन कार्यक्रम
- च. राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष
- छ. विश्व संरक्षण संघ
- भ. नेपाल पक्षी संरक्षण संघ
- ज. जुलोजिकल सोसाइटी अफ लण्डन, नेपाल

भाग-३ आ.व. २०७६/७७ मा सम्पन्न भएका मुख्य क्रियाकलापहरू तथा गतिविधिहरू

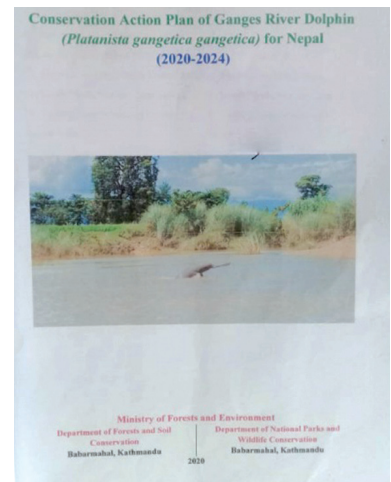
३.१ प्रजाति संरक्षण कार्ययोजना तर्जुमा र कार्यान्वयन

३.१.१ सोंस संरक्षण कार्ययोजना

नेपालमा पाइने एक मात्र स्तनधारी जलचर प्राणी सोंस (Dolphin) हो । सोंस नेपाल, भारत, बंगलादेश र पाकिस्तानको रैथाने हो । नेपालमा यो तराईका ठूला नदीहरू कोशी, कर्णाली, नारायणी र मोहनामा मात्र पाइन्छ । नदीमा पानीको मात्रा घट्नु, माछा मार्ने जालीमा अड्काएर मार्नु वा मारिनु, पानी दुषित हुनु, बाँध बाँधेर तल माथिका सोंसको भेट नभई सम्पर्क टुट्नु जस्ता कारणहरूले सोंस संरक्षणमा समस्याहरू आएका छन् ।

सोंसलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ मा संरक्षित, साइटिसमा अनुसूची १ र आइयूसिएन रेड बुकमा सङ्कटापन्नको सूचीमा सूचीकृत गरिएको छ ।

नेपालका लागि सोंस संरक्षण कार्ययोजना २०२०-२०२४ तर्जुमा भई स्वीकृत भएको छ । सोंसको संख्या र वासस्थानको अनुसन्धान, नियमित अनुगमन, सर्भेक्षण एवं र स्थानीय समुदायसँगको सहकार्यमा सहभागितामूलक संरक्षण गर्नु यस कार्ययोजनाको मुख्य उद्देश्य हो ।

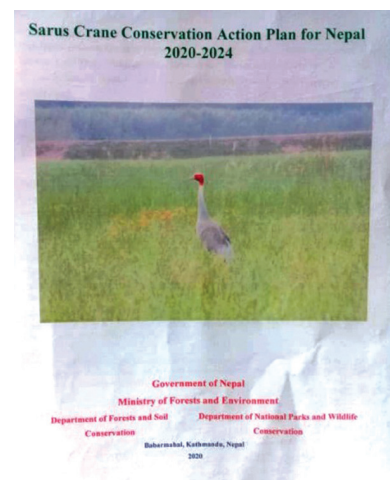

३.१.२ सारस संरक्षण कार्ययोजना

सारस (Sarus Crane) अन्य चराहरू भन्दा धेरै लामो घाँटी भएको चरा हो । यसलाई उड्ने चराहरूमध्येकै सबैभन्दा अग्लो चरा पनि मानिन्छ । नेपालमा हाल यो चरा रुपन्देही, कपिलवस्तु, नवलपरासी, बाँके, बर्दिया, कैलाली, कञ्चनपुर जिल्लाहरूमा मात्र पाइन्छ । नेपालबाहेक पाकिस्तान, भारत, बंगलादेश र म्यानमारमा पनि सारस पाइन्छ ।

सारसलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ मा संरक्षित, साइटिसमा अनुसूचीको २ र आइयूसिएन रेड बुकमा संवेदनशीलको सूचीमा राखिएको छ ।

विशेष गरी घाँसपात, अन्न कीरा र सरिसृपहरू खाएर बाँच्ने सारस बासस्थान विनाशको कारण दिन प्रतिदिन संकटमा पर्दैछ । त्यस्तै बासस्थान वरपर भएका अव्यवस्थित शहरीकरण र उद्योगहरूबाट भइरहेको प्रदूषणले पनि सारसको कूल संख्यामा ह्रास आइरहेको छ । सारसको फुल, मासु र

प्वाँखको अवैध व्यापारका लागि चोरी शिकार गर्ने गरेको पाइन्छ। त्यसको अतिरिक्त सारसका बच्चा चोरी गरी घरमा पाल्न लैजाने प्रवृत्तिले पनि यो संकटमा परेको हो। यो चरा बिजुलीको नाजो तारमा समेत अल्झिई मर्ने गरेको छ।

नेपालका लागि सारस संरक्षण कार्ययोजना २०२०-२०२४ तर्जुमा भई स्वीकृत भएको छ। सारसको आनिबानीबारे स्थानीयहरूलाई जानकारी गराउने, संरक्षणका चुनौतिहरूलाई कम गर्ने, वासस्थान सुधार एवं संरक्षण गर्न जनसहभागिता जुटाउने यो कार्ययोजनाको उद्देश्य हो।

३.१.३ कस्तुरी मृग संरक्षण कार्ययोजना

नेपालमा तीन प्रजातिका सुनकण्ठे कस्तुरी (Alpine Musk Deer), सेतोकण्ठे कस्तुरी (Himalayan Musk Deer) र कालो कस्तुरी मृग (Black Musk Deer) पाइन्छन्। कस्तुरी मृग विशेष गरी रारा, खप्तड, शे-फोक्सुण्डो, सगरमाथा, लाङटाङ, र मकालुवरुण राष्ट्रिय निकुञ्जहरू; अपिनाम्पा, अन्नपूर्ण, मनास्लु, गौरीशंकर र कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्रहरू; ढोरपाटन शिकार आरक्ष र अन्य हिमाली भेगहरूमा पाइन्छ। यो उत्तरी म्यानमार, तिब्बत, दक्षिणी चीन, पाकिस्तान र भारतमा पनि पाइन्छ। यसको शिकार बिना र मासुका लागि हुने गरेको छ।

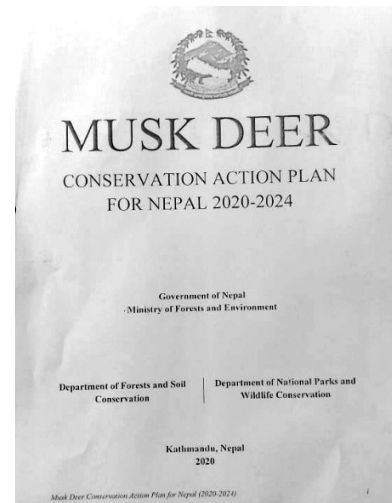
कस्तुरी मृगलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ मा संरक्षित, साईटिसमा अनुसूची १ र आइयूसिएन रेड बुकमा सङ्कटापन्न (३ वटै प्रजाति) को सूचीमा राखिएको छ।

नेपालका लागि कस्तुरी मृग संरक्षण कार्ययोजना २०२०-२०२४ तर्जुमा भई स्वीकृत भएको छ। कस्तुरी मृगको संख्या र वासस्थानको अनुसन्धान, नियमित अनुगमन, सर्भेक्षण गर्नुका साथै चोरी शिकार नियन्त्रण गर्न स्थानीय समुदायसँग सहभागितामूलक कार्यहरू गरेर यसको संख्या बढाउनु कार्ययोजनाको मुख्य उद्देश्य हो।

३.१.४ लाटोकोसेरो संरक्षण कार्ययोजना

नेपालमा २३ प्रजातिका लाटोकोसेरोहरू (Owl) पाइन्छन् र तीमध्ये २ प्रजाति Long-eared Owl र Oriental Bay Owl लोपोन्मुख अवस्थामा रहेका छन्। यसलाई आइयूसिएन रेड बुकमा कम चासो भएको वन्यजन्तुको सूचीमा सूचीकृत गरेको छ। State of Nepal's Birds 2016 ले यसको ९ प्रजातिलाई Threatened र ३ प्रजातिलाई Data deficient वर्गमा सूचीकृत गरेको छ।

लाटोकोसेरोको वासस्थानमा ह्रास आउनु, मासु र औषधि प्रयोजनका लागि अवैध चोरी शिकारी हुनु र घरमा पाल्नको लागि छोप्नु, कृषिबालीमा विषादीको प्रयोग गर्नु र जनतामा यसबारेको चेतनाको कमीले पनि यसको संरक्षण कार्यमा चुनौती बढ्दै गएको छ।

नेपालका लागि लाटोकोसेरो संरक्षण कार्ययोजना २०२०-२०२९ तर्जुमा भई स्वीकृत भएको छ। लाटोकोसेरोको संख्या र वासस्थानको नियमित अनुगमन, सर्भेक्षण र अनुसन्धान गर्नुका साथै यिनको संख्याको यकिन गरी सहभागितामूलक संरक्षण गर्नु यस कार्ययोजनाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ। त्यसैगरी यिनको वासस्थानको संरक्षण गर्नु, वैज्ञानिक अध्ययनबाट ज्ञान अभिवृद्धि गर्नु, अवैध चोरी शिकारी नियन्त्रण गर्नु, सरोकारवालाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नु, स्थानीय, राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय साभेदारी बढाउनु यस कार्ययोजनाको अन्य उद्देश्यहरू रहेका छन्।

३.१.५ गौरीगाई संरक्षण कार्ययोजना

गौरीगाई (Bison), गाई परिवारमा विश्वको सबैभन्दा ठूलो शरीर भएको वन्यजन्तु हो। अर्ना जस्तै यो पनि दक्षिण एसियाको रैथाने वन्यजन्तु हो। यसको शरीर चम्किलो कालो, टाउको खरानी र खुट्टाको घुँडामुनि सेतो रङ्ग हुन्छ। यो चुरे क्षेत्रको मिश्रित पतभर जङ्गल, चौर तथा घाँसे मैदानमा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जमा पाइन्छ भने उदयपुरको त्रिजुगा क्षेत्रमा पनि रहेको अनुमान छ।

गौरीगाईलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ मा संरक्षित, साइटिसमा अनुसूची १ र आइयूसिएन रेड बुकमा सङ्कटापन्नको सूचीमा सूचीकृत गरिएको छ।

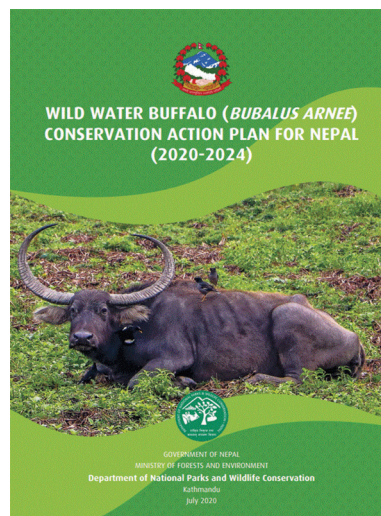
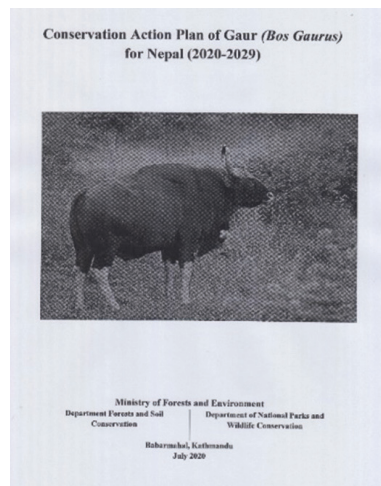
नेपालका लागि गौरीगाई संरक्षण कार्ययोजना २०२०-२०२९ तर्जुमा भई स्वीकृत भएको छ। गौरीगाईको संख्या यकिन, वासस्थानको सुधार, चोरी शिकार नियन्त्रण, वैज्ञानिक अध्ययन अनुसन्धानबाट ज्ञान अभिवृद्धि गर्ने र स्थानीय जनताको सहभागितामूलक संरक्षण कार्यमा प्रभावकारिता ल्याउने कार्ययोजनाको मुख्य उद्देश्यहरू रहेका छन्।

३.१.६ अर्ना संरक्षण कार्ययोजना

अर्ना (Wild Water Buffalo) को आकार प्रकार र रूपरङ्ग घरपालुवा भैसीसँग मिल्ने भएपनि यो भैसीभन्दा वंशाणुगतरूपमा फरक हुन्छ। अर्नाको लागि उपयुक्त वासस्थान कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष र चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा भएता पनि यो कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष (१७५ वर्ग कि.मि.) क्षेत्रमा मात्र सीमित छ। यो प्रजाति नेपालबाहेक अन्य मुलुकहरू भुटान, कम्बोडिया, भारत, म्यानमार र थाइल्यान्डमा पाइने गर्दछ।

अर्नालाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ मा संरक्षित, साइटिसमा अनुसूची ३ र आइयूसिएन रेड बुकमा सङ्कटापन्नको सूचीमा सूचीकृत गरिएको छ।

नेपालका लागि अर्ना संरक्षण कार्ययोजना २०२०-२०२४ तर्जुमा भई स्वीकृत भएको छ। अर्नाको संख्या यकिन, वासस्थानको सुधार, चोरी शिकार नियन्त्रण, वैज्ञानिक अध्ययनबाट ज्ञान अभिवृद्धि गर्ने र स्थानीय जनताको सहभागितामूलक संरक्षण कार्यमा प्रभावकारिता ल्याउने यस कार्ययोजनाको मुख्य उद्देश्यहरू रहेका छन्।

३.२ वन्यजन्तु गणना

३.२.१ गैडा गणनाको लागि आवश्यक सामग्री खरिद

नेपालभर आवधिकरुपमा गरिदै आएको गैडा गणना आ.व. २०७६/७७ को सम्पूर्ण खरिद कार्य सम्पन्न भई स्थलगत गणना कार्य विश्वव्यापी रुपमा फैलिएको कोरोना भाईरस (कोभिड-१९) को असरले स्थगित भयो ।

३.३ दिवस समारोह

३.३.१ विश्व बाघ दिवस, २०७६

राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय सदस्य डा. कृष्णप्रसाद ओलीको प्रमुख आतिथ्यमा “पर्या-पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि बाघ संरक्षण” भन्ने मूल नाराकासाथ विश्व बाघ दिवस २९ जुलाई २०१९ (२०७६ श्रावण १३) गतेका दिन बाघ संरक्षणमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको आयोजना तथा संरक्षण साभेदार संघ संस्थाहरुको सहयोगमा बाँकेको कोहलपुरमा केन्द्रीयस्तरको बाघ संरक्षणसम्बन्धी छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भयो । सो कार्यक्रमको अध्यक्षता जिल्ला समन्वय समिति बाँकेका प्रमुख श्री अजयकुमार श्रीवास्तवले गर्नुभएको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिज्यूबाट वन र वन्यजन्तु अपराध अनुसन्धान तथा तहकिकात सहयोगी पुस्तिका, बाघ गणना २०१८ मा क्यामेरामा परेका बाँके राष्ट्रिय निकुञ्जमा पाईने स्तनधारी वन्यजन्तुसम्बन्धी पुस्तिका, बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा पाईने स्तनधारी वन्यजन्तु र बाघ संरक्षणसम्बन्धी जानकारीमूलक पोष्टरको विमोचन गरिएको थियो । सो कार्यक्रममा वन तथा वातावरण मन्त्रालय, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, वन तथा भू-संरक्षण विभाग, उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय लुम्बिनी प्रदेश, कर्णाली प्रदेश र सुदुरपश्चिम प्रदेश, तीन वटै प्रदेशका वन निर्देशनालयहरु बाँके, बर्दिया र शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयका प्रमुख संरक्षण अधिकृतहरु, बाघ पाईने पश्चिम तराई र जिल्ला जोडिएका डिभिजन वन कार्यालयका डिभिजनल वन अधिकृतहरु, मध्यवर्ती व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरु, निकुञ्जसँग जोडिएका पश्चिम तराईका जिल्ला समन्वय समितिका

पदाधिकारीहरू, स्थानीय पालिकाहरूका प्रमुखहरू, संरक्षण साभेदार संस्थाका प्रतिनिधिहरू, स्थानीय समुदाय र पत्रकारहरूसमेतको उपस्थिति थियो ।

३.३.२ विश्व सिमसार दिवस, २०७६

विश्व सिमसार दिवस, २ फेब्रुअरी २०२० को उपलक्ष्यमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको आयोजनामा विविध कार्यक्रमहरूसहित वन परिसर, बबरमहलमा विश्व सिमसार दिवस, २०७६ को व्यानर अनावरण गरी कार्य शुभारम्भ गरियो । पूर्व निर्धारित कार्यक्रमअनुसार शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जको सुन्दरीजल क्षेत्रमा व्यानरसहितको न्याली, सरसफाई, धाप ड्यामको अवलोकनसहित सुन्दरीजलको पिकनिक स्पटमा समापन कार्यक्रम भयो ।

कार्यक्रम शुभारम्भ : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको आयोजनामा २०७६/१०/१९ गते वन परिसर, बबरमहलमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव डा. विश्वनाथ ओलीज्यूबाट विश्व सिमसार दिवसको व्यानर अनावरण गरी विश्व वातावरण दिवसको शुभारम्भ भयो । सो कार्यक्रममा, वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सह-सचिव डा.सिन्धुप्रसाद दुङ्गाना, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक श्री गोपालप्रकाश भट्टराई र उप महानिर्देशक डा.रामचन्द्र कँडेल, वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रका महानिर्देशक श्री मेघनाथ काफ्ले, रेड कार्यान्वयन केन्द्रका प्रमुख डा. बुद्धिसागर पौडेललगायत संरक्षण साभेदार संस्थाहरूका प्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

व्यानरसहितको न्याली : सुन्दरीजल बसपार्कबाट कोटथुम स्थित निकुञ्ज टिकट काउण्टरसम्म सिमसार दिवससम्बन्धी विभिन्न नारा लेखिएका प्ले कार्ड र व्यानरसहितको न्याली कार्यक्रम भयो । सोकार्यक्रममा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षज्यूहरू लगायत नेपाल स्काउटसका विद्यार्थीहरू, दि फेमस महिन्द्र दल गणका सुरक्षाकर्मीहरू, स्थानीय उपभोक्ता, ओख्रेनी माध्यमिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका साथै निकुञ्जमा कार्यरत कर्मचारीहरूको उपस्थिति थियो ।

धाप ड्याम अवलोकन : वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव डा. विश्वनाथ ओलीज्यू, सह-सचिव डा. सिन्धुप्रसाद दुङ्गाना, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक श्री गोपालप्रकाश भट्टराई, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति संजालका अध्यक्ष श्री धावा लामा, शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जका प्रमुख संरक्षण अधिकृत श्री डील बहादुर पुर्जा पुन लगायतका महानुभावहरूको सहभागितामा धाप ड्यामको निरीक्षण तथा अवलोकन कार्य भएको थियो । सो अवसरमा बागमति सुधार आयोजना सिँचाई यूनिकटा प्रमुख श्री नारायण सुवेदीबाट निर्माणधिन धाप ड्यामको प्रगति तथा अवस्थाबारे ब्रिफिङ गर्नु भएको थियो ।

सरसफाई कार्यक्रम : बागमती, नागमती र स्यालमती नदीहरूको संगमस्थल सुन्दरीजल क्षेत्रमा नेपाल स्काउटका विद्यार्थी, दि फेमस महिन्द्र दल गणका सुरक्षाकर्मी, स्थानीय उपभोक्ता, ओख्रेनी माध्यमिक विद्यालयका विद्यार्थी, बालउद्वार माध्यमिक विद्यालयका विद्यार्थी, निकुञ्जमा कार्यरत कर्मचारी र स्थानीयहरू गरी करिव ४०० जनाको

सहभागितामा कोटथुम, तारेभिरदेखि सुन्दरीजल, मूलखर्कदेखि सुन्दरीजल, सुन्दरीजल बसपार्कदेखि सुन्दरीमाई परिसर क्षेत्र, सुन्दरीजल ड्याम वरिपरीको क्षेत्रमा सरसफाई गरियो । सो सरसफाई कार्यक्रमबाट करिव २ टन प्लाष्टिकजन्य फोहोरहरु सङ्कलन भएको थियो ।

समापन कार्यक्रम : च्याली, धाप ड्याम अवलोकन निरीक्षण तथा सरसफाई कार्यक्रम पश्चात सुन्दरीजल पिकनिक स्पटमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक श्री गोपालप्रकाश भट्टराईको अध्यक्षतामा विश्व सिमसार दिवसको समापन कार्यक्रम भयो । सो समापन कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव डा. विश्वनाथ ओलीज्यूले सिमसारको लागि संरक्षण र यसको बुद्धिमतापूर्ण उपयोग गर्नुपर्ने बताउनु भएको थियो । सो समापन कार्यक्रममा शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्जका प्रमुख संरक्षण अधिकृत श्री डीलबहादुर पुर्जा पुनले स्वागत मन्तव्यको साथै अन्य अतिथि गण, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति संजालका अध्यक्ष श्री धावा लामा, गोकर्णेश्वर नगरपालिका वडा नं. १ का वडा अध्यक्ष श्री रामबहादुर मानन्धरले निकुञ्जको संरक्षण लगायत मानव वन्यजन्तुबीच द्वन्द्व न्यूनीकरण र हालको परिवेशमा विकास निर्माण कार्यमा कसरी सहजता ल्याउन सकिन्छ भन्ने विषयमा बोल्नु भएको थियो । सो समापन कार्यक्रममा वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सह-सचिव डा. सिन्धुप्रसाद ढुङ्गानासमेतले सम्बोधन गर्नु भएको थियो ।

३.३.३ वन्यजन्तु सप्ताह, २०७७

“पृथ्वीको जीवन्तता : समग्र जीवनको सुनिश्चिता” भन्ने मूल नाराका साथ विगतका वर्षमा जस्तै आम नागरिकलाई संरक्षण सचेतना जगाउने उद्देश्यसहित वन्यजन्तु सप्ताहमा विभिन्न कार्यक्रमहरु मनाइने तयारी गरिएको भएतापनि कोरोना भाइरसको प्रभाव र लकडाउनको कारणले सबै औपचारिक कार्यक्रम गर्न सकिएन । वन्यजन्तु सप्ताहको उपलक्ष्यमा माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री माननीय शक्तिबहादुर बस्नेतले रेडियो नेपालमार्फत एक शुभकामना मन्तव्य दिनुभएको थियो । त्यसैगरी वन परिसरको प्रवेशद्वारमा मूल नारासहितको बाघ, हाती, गैंडा र अर्नाका तस्वीर भएको सन्देश मूलक व्यानर राखिएको थियो । सो अवसरमा संरक्षण सन्देश मूलक २१० वटा टीसर्टहरु छपाएर वितरण गरिएको थियो ।

३.४ गोष्ठी/तालीम/बैठक

३.४.१ संरक्षित क्षेत्रहरुको पूर्व योजना तर्जुमा गोष्ठी

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरुको आ.व. २०७७/७८ को लागि राष्ट्रिय योजना आयोगको मार्गदर्शन र अर्थ मन्त्रालयको बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७५ अनुरूप बजेट प्रस्ताव गर्ने उद्देश्यका साथ पूर्व योजना तर्जुमा गोष्ठी २०७६ साल माघ २० र २१ गते इन्द्रेणी ब्याङ्केट, बुद्धनगर, काठमाडौंमा सम्पन्न भयो । योजना तर्जुमा कार्यक्रमको उद्घाटन शत्रको सभापतित्व

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक श्री गोपालप्रकाश भट्टराईले गर्नु भएको थियो भने अतिथिको रुपमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयका योजना, अनुगमन तथा समन्वय महाशाखा प्रमुख (सह-सचिव) डा. सिन्धु प्रसाद दुङ्गाना, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका उपमहानिर्देशक एवं योजना तथा व्यवस्थापन महाशाखा प्रमुख डा. रामचन्द्र कँडेल, राष्ट्रिय योजना आयोगका कार्यक्रम निर्देशक श्री नारायण खतिवडा र अर्थ मन्त्रालयका शाखा अधिकृत श्री गोपालप्रसाद भट्टराई रहनु भएको थियो । सो गोष्ठीको उद्घाटन अतिथि एवं वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सह-सचिव डा. सिन्धु प्रसाद दुङ्गानाले तेजपत्ताको विरुवाको गमलामा जल सिंचन गरेर गर्नु भएको थियो । गोष्ठीमा उपस्थित अतिथिहरु, संरक्षित क्षेत्र कार्यालयका प्रमुख, योजना तथा लेखा शाखाका प्रमुखहरु, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका शाखा प्रमुख लगायत अन्य सहभागी कर्मचारीहरुलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका उपमहानिर्देशक एवं योजना तथा व्यवस्थापन महाशाखा प्रमुख डा. रामचन्द्र कँडेलले स्वागत गर्नुका साथै पूर्व योजना तर्जुमा गोष्ठीको औचित्यमाथि प्रकाश पार्नु भएको थियो । गोष्ठीको समापन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक श्री गोपालप्रकाश भट्टराईले गर्नु भएको थियो । उक्त गोष्ठीमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग अन्तर्गतका २० वटा संरक्षित क्षेत्रका र २ वटा प्राणी उद्यानका कार्यालय प्रमुख सहभागी भई आ-आफ्नो कार्यक्षेत्रको कार्यक्रम र बजेट प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

३.४.२ संरक्षित क्षेत्रमा कर्मचारीहरुका लागि लैङ्गिक सचेतना गोष्ठी

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरुको आ.व. २०७६/७७ को स्वीकृत कार्यक्रमअन्तर्गत लैङ्गिक सचेतना जगाउने, वन क्षेत्रको नीति एवं कार्यक्रममा लैङ्गिक विषयवस्तु र सोको कार्यान्वयनको अवस्था बारेमा अवगत गराउने, जैविक विविधता संरक्षण क्षेत्रमा लैङ्गिक समस्या र चुनौतिसम्बन्धी जानकारी गराउने, लैङ्गिक सहभागिताको

प्रभावकारी कार्यान्वयनका सन्दर्भमा अनुभव र उदाहरण आदानप्रदान गर्ने र संरक्षित क्षेत्रमा विद्यमान लैङ्गिक सवालहरु तथा भइरहेका प्रयासहरुको अनुभव आदानप्रदान गर्ने उद्देश्यहरुका साथ “संरक्षित क्षेत्रमा कर्मचारीहरुका लागि लैङ्गिक सचेतना गोष्ठी” २०७६ साल फाल्गुण २० र २१, २०७६ होटेल भृकुटी भ्यू, गोदावरी ललितपुरमा सम्पन्न भएको थियो । सो गोष्ठीको उद्घाटन वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सह-सचिव एवं मन्त्रालयका लैङ्गिक स्रोत व्यक्ति (जेण्डर फोकल पर्सन) डा. सिन्धु प्रसाद दुङ्गानाले गर्नु भएको थियो । गोष्ठीमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागअन्तर्गतका संरक्षित क्षेत्र कार्यालयका अधिकृत र रेञ्जर २३ जना कर्मचारीहरु सहभागी थिए । स्रोत व्यक्तिहरुको रुपमा वन तथा वातावरण मन्त्रालयका उप-सचिव सृजना श्रेष्ठ, सहायक वन अधिकृत दीपा ओली, र स्वतन्त्र विषयविज्ञ वासना सापकोटा हुनुहुन्थ्यो । उक्त कार्यक्रममा वन क्षेत्रको नीति, लैङ्गिक विषयवस्तु र सोको कार्यान्वयनको अवस्था, लैङ्गिक दुर्व्यवहारको घटनाहरु र समाधानका प्रयास एवं व्यवहारिक कठिनाईहरु, लैङ्गिक

विषयसँग राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्थाहरु, फिल्डमा आईपर्ने लैङ्गिक समस्याहरुमा छलफल र समस्या समाधानको लागि भावी कार्ययोजना, वनक्षेत्रमा महिला समावेशीकरणसम्बन्धी नीतिगत तथा व्यवहारिक सवालहरुमा व्यापक छलफलका साथ सबै सहभागीहरुले आ-आफ्नो क्षेत्रबाट गर्न सक्ने कार्यका लागि व्यक्तिगत प्रतिवद्धता गरेका थिए। सो कार्यक्रमको समापन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका उप-महानिर्देशक श्री युवराज रेग्मीले गर्नु भएको थियो।

३.४.३ केन्द्रीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई र जिल्ला स्थित वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईहरुको सफ्टवेयरमा आधारित डाटावेस तयारीसम्बन्धी तालीम

केन्द्रीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई र जिल्लास्थित वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईहरुको सफ्टवेयरमा आधारित डाटावेस तयार गर्ने तालीम राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका उप-महानिर्देशक श्री युवराज रेग्मीको अध्यक्षतामा मिति २०७६ माघ ८ र ९ गते सञ्चालन भएको थियो। राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागअन्तर्गतका कार्यालयका केन्द्रीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई र जिल्लास्थित वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई लागू गरिएका नवलपरासी पूर्वका जिल्लाहरुमा सहायक संरक्षण अधिकृत र रेञ्जरहरुलाई वन्यजन्तु चोरी शिकारी र यसको अङ्गको अवैध व्यापारलाई प्रभावकारीरूपमा नियन्त्रण गर्नको लागि उच्चस्तरीय WCCB जिल्लास्तरमा भएका कामहरुलाई व्यवस्थित गरी गराई सफ्टवेयरमा आधारित डाटावेस तयार गर्ने र सञ्चालनमा ल्याउन दुई (२) दिने तालीम चितवनको सौराहामा सञ्चालन गरिएको थियो। तालीम पश्चात् सहभागीहरु Wildlife Crime Database Management Information System (WD-MIS) बारे जानकारी भए।

३.४.४ केन्द्रीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई र जिल्ला स्थित वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईहरुको मुद्दा अनुसन्धान तथा तहकिकातसम्बन्धी तालीम

केन्द्रीय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाई र जिल्ला स्थित वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाईहरुको मुद्दा अनुसन्धान तथा तहकिकातसम्बन्धी तालीम राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक श्री गोपालप्रकाश भट्टराईको अध्यक्षतामा मिति २०७६ फाल्गुण २२ गते देखि २७ गतेसम्म बाराको अमलेखगञ्जमा सञ्चालन भएको थियो। सो ६ दिने तालीम वन्यजन्तु अपराध तथा मुद्दा अनुसन्धान र तहकिकातसम्बन्धी काम गर्ने सहायक संरक्षण अधिकृत र रेञ्जर गरी २८ जना सहभागी थिए। उक्त तालीमबाट सहभागीहरुले वन तथा वन्यजन्तुसम्बन्धी अपराधका मुद्दामा अनुसन्धान गर्ने कार्यको प्रभावकारितामा वृद्धि हुने र मुद्दा अनुसन्धानमा एकरूपता आउने अपेक्षा गरिएको थियो।

३.४.५ ३६ औं वार्डेन सेमिनार तथा १८ औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुको बैठक

३६ औं वार्डेन सेमिनार तथा १८ औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरुको बैठक, २०७६ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको आयोजनामा “जैविक विविधता संरक्षणको आधार : वातावरणमैत्री पूर्वाधार” भन्ने नाराका साथ मिति २०७६ माघ २२ देखि २४ गतेसम्म राष्ट्रिय प्राणी उद्यान, सूर्यविनायकमा सम्पन्न भयो। सङ्घीय संसदका माननीय सदस्यहरु, प्रदेश सभाका माननीय सदस्यहरु, स्थानीय पालिकाका जनप्रतिनिधिहरु, वन विज्ञान अध्ययन संस्थानका डीन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयका कर्मचारीहरु, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका कर्मचारीहरु, संरक्षित क्षेत्रका प्रमुख संरक्षण अधिकृतहरु, संरक्षण अधिकृतहरु, संरक्षित क्षेत्रमा तैनाथ नेपाली सेनाका गणपतिहरु/गुल्मपतिहरु, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरु, संरक्षणका सहयोगी संघ संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु, नेपाल प्रहरीका प्रतिनिधि, विभागका पूर्व महानिर्देशकहरु, पूर्व उप-महानिर्देशकहरु,

पूर्व वार्डेनहरू, सञ्चारकर्मीहरू, स्थानीय समुदाय लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरूको प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको थियो । उक्त सेमिनारको उद्घाटन माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री शक्ति बहादुर बस्नेतले गर्नु भएको थियो । तीन दिनसम्म सञ्चालित उक्त सम्मेलनमा वन्यजन्तु, जैविक विविधता संरक्षणका क्षेत्रमा देखिएका सवालहरू, संरक्षित क्षेत्र तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा देखिएका चुनौती तथा कमि कमजोरीहरू र समाधानका उपायहरू, संरक्षित तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा भएका राम्रा कार्यहरू, अनुभवहरू जस्ता विषयवस्तुहरूमा छलफल भएको थियो । तीन दिनसम्म सञ्चालन भएको उक्त सम्मेलनलाई उद्घाटन सत्र, प्राविधिक सत्र र समापन सत्रमा विभाजन गरिएको थियो । सम्मेलनको प्राविधिक सत्रमा विभिन्न विषय तथा सवालहरूमा प्रस्तुतीकरण सहित छलफल भएको थियो । प्राविधिक सत्रमा भएको छलफलको आधारमा १८ औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति र ३६ औं वार्डेन सेमिनारको संकल्प तयार गरिएको छ । यससम्बन्धी वार्डेन सेमिनार तथा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरूको बैठकको प्रतिवेदन, २०७६ प्रकाशन भइसकेको छ । सो सेमिनारका संकल्पहरू अनुसूची १२ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

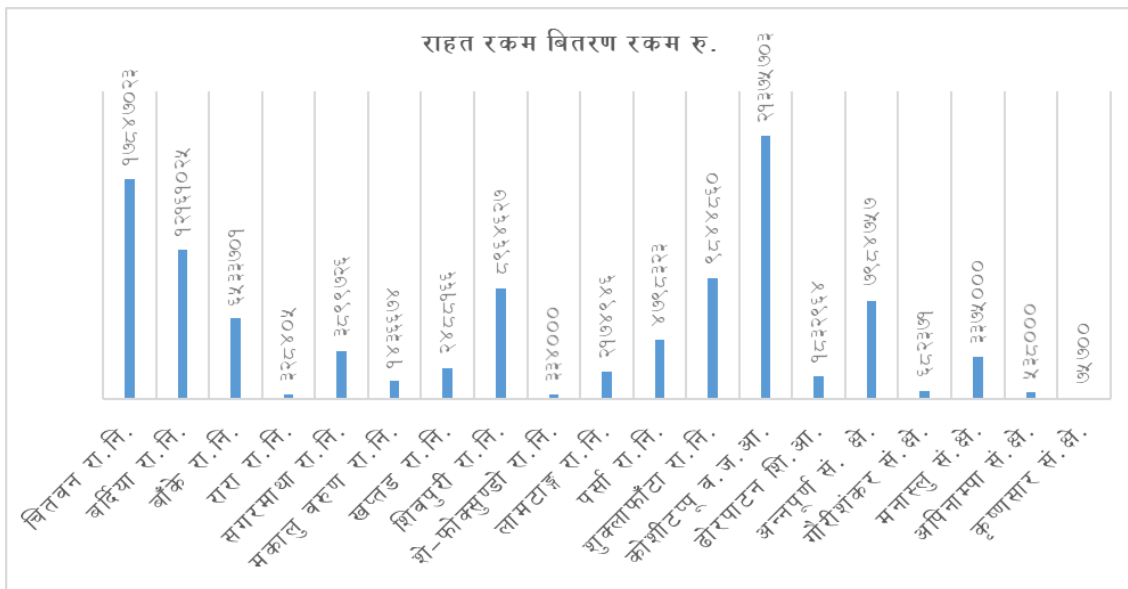
३.५ मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व

संरक्षित क्षेत्र वरपर बढ्दो जनघनत्व एवं अव्यवस्थित भू-उपयोगका कारण वन्यजन्तुको वासस्थानमा भएको क्षयीकरण एवं संकुचनले गर्दा वन्यजन्तु आफ्नो वासस्थान छाडी गाउँ बस्तीमा पस्ने गरेको छ । यसबाट संरक्षित क्षेत्रभित्र तथा यसको वरिपरी बसोवास गर्ने समुदायहरूको वन्यजन्तुबाट मानवीय तथा आर्थिक क्षति हुँदै आएको छ । हात्ती, बाघ, गैंडा, हिउँ चितुवा, हिमाली कालो भालु, काठे भालु, बाँदर लगायतका वन्यजन्तुको आक्रमणबाट मानिसको मृत्यु तथा घाइते बनाउने मानवीय क्षति र वन्यजन्तुबाट बालीनाली, घर, गोठको क्षति हुने गरेको छ । मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व पछिल्ला वर्षहरूमा एक टड्कारो समस्याको रूपमा देखा परेको छ । नेपालभरि आ.व. २०७६/०७७ मा वन्यजन्तुबाट मृत्यु हुन मानिसको संख्या ३३, सामान्य घाइते संख्या ६७ र सख्त घाइते हुनेको संख्या ११० भएको देखिन्छ । वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको विवरण अनुसूची १३ मा गरिएको छ ।

३.६ संरक्षित क्षेत्रबाट प्रदान गरिएको वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत रकमसम्बन्धी विवरण

मानव वन्यजन्तु द्वन्द्वलाई न्यूनीकरण गर्न वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग निर्देशिका, २०६९ (तेस्रो संशोधन, २०७५) बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरेको छ। यस आ.व. २०७६/७७ मा क्षति राहतवापत १० करोड ६६ लाख ७५ हजार ९ सय ७१ रकम वितरण गरिएको छ। संरक्षित क्षेत्रहरूले उपलब्ध गराइएको राहत रकमको विवरण उल्लिखित चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र ११ : संरक्षित क्षेत्रबाट प्रदान गरिएको वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत रकम (रु.)

३.७ संरक्षित क्षेत्रमा वन्यजन्तुको मृत्यु र उद्धारको विवरण

संरक्षित क्षेत्र वन्यजन्तु, वनस्पतिको आश्रय स्थल हो। यसले वन्यजन्तु, वनस्पति र भू-दृश्य लगायत समग्र पारिस्थिकीय प्रणालीलाई संरक्षण र व्यवस्थापन गर्दै आइरहेको छ। आ.व. २०७६/७७ मा संरक्षित क्षेत्रमा विभिन्न कारणले मृत्यु हुने वन्यजन्तुको संख्या ३७३ छ। यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची १५ मा दिइएको छ। त्यसै समय समयमा प्राकृतिक लगायत विभिन्न कारणले घाइते भएका वन्यजन्तुको उद्धार गरी पूर्णस्थापनासमेत गरिएको छ। आ.व. २०७६/७७ मा ४३९ वटा वन्यजन्तुको उद्धार गरिएको छ। यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची १६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.८ मुद्दा र पक्राउ परेका मानिसको विवरण

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ र सोअन्तरगतका नियमावली विपरीत राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, शिकार आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा निषिद्ध कार्यहरू गर्नेलाई जाहेरी प्रतिवेदनका साथै अनुसन्धान तथा तहकिकात सम्पन्न भएपछि मुद्दा हेर्ने अदालत वा तोकिएको अधिकारी समक्ष पेश भई राष्ट्रिय

निकुञ्ज/आरक्ष/संरक्षण क्षेत्र कार्यालयमा यो आ.व.मा वन अपराधसम्बन्धी ५१ र वन्यजन्तु अपराधसम्बन्धी ५५ वटा गरी जम्मा १०६ वटा मुद्दाहरू दर्ता भएका छन् । त्यस्तै आ.व. २०७५/७६ मा ६४ वटा मुद्दा दर्ता भएका थिए । त्यसकारण तथ्याङ्कले आ.व. २०७५/७६ को तुलनामा यस आ.व. मा संरक्षित क्षेत्रमा वन र वन्यजन्तु अपराधमा वृद्धि भएको देखाउँछ । त्यसै गरी विभिन्न वन तथा वन्यजन्तु सम्बन्धी अपराध कार्य गरेको कसूरमा आ.व. २०७६/७७ मा २६०८ जना मानिस पक्राउमा परेका थिए । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची १७ र १८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.९ संरक्षित क्षेत्रमा छायाङ्कन भएका डकुमेन्ट्री र फिल्महरूको विवरण

संरक्षित क्षेत्रभित्र डकुमेन्ट्री/फिल्म खिच्न चाहने व्यक्ति वा संस्थाले प्रचलित ऐन नियमको अधिनमा रही तोकिएको प्रक्रियाहरू पूरा गरेपछि लाने दस्तूर बुझाउनु पर्नेछ । आ.व. २०७६/०७७ मा संरक्षित क्षेत्रभित्र स्वदेशी १५ र विदेशी १४ वटा गरी जम्मा २९ वटा डकुमेन्ट्री/फिल्म छायाङ्कन भएका छन् । यससम्बन्धी विवरण अनुसूची १९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.१० शिकार गरिएका वन्यजन्तु र राजश्व सम्बन्धी विवरण

नेपाल सरकारले २०४४ सालमा वन्यजन्तुको दिगो संरक्षण र व्यवस्थापन गरी शिकारलाई व्यवस्थित गर्न ढोरपाटन शिकार आरक्षको स्थापना गरेको छ । ढोरपाटन शिकार आरक्ष नेपालको एक मात्र शिकार गर्न पाइने संरक्षित क्षेत्र हो । यो आरक्षले रुकुम पूर्व, बागलुङ्ग र म्याग्दी जिल्लाको आशिक भागलाई ओगटेको छ । यसको क्षेत्रफल १,३२५ वर्ग कि.मी. छ । शिकार व्यवस्थापनको प्रयोजनको लागि आरक्षलाई सुनदह, सेङ, दोगाडी, बासेँ, फागुने, सुर्तिबाङ्ग र धुस्तुङ्ग गरी जम्मा ७ वटा ब्लकहरूमा विभाजन गरिएको छ । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागबाट शिकारको लागि लिखित अनुमति लिएर तोकिएको समय र ब्लकमा नाउर, झारल, बँदेल र रतुवा आदिको शिकार गर्न पाइन्छ । यो आरक्ष पेशेवार विदेशी शिकारीहरूका लागि Trophy Hunting गर्न एक प्रमुख गन्तव्यको रूपमा परिचित रहेको छ । यस शिकार आरक्षमा वर्षको दुई पटक शिकारको लागि समय (सिजन) तोकिएको छ । आ.व. २०७६/७७ मा कोभिड-१९ को महामारीका कारण दोस्रो सिजन (फाल्गुण देखि वैशाखसम्म) को शिकार रद्द गरियो । पहिलो शिकार सिजन (आश्विन-मंसिर) मा ७ वटा नाउर र ५ वटा झारलको शिकार भएको छ । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची २० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.११ संरक्षित क्षेत्रमा भएका अध्ययन अनुसन्धानको विवरण

संरक्षित क्षेत्र अनुसन्धान कार्यविधि, २०६९ को परिधिभित्र रही विभागबाट आ.व. २०७६/७७ मा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय विभिन्न विश्वविद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरू, अन्य अनुसन्धानकर्ता र संघ संस्थाहरूलाई १९१ वटा अध्ययन अनुसन्धानको लागि अनुमति दिइएको थियो । यससम्बन्धी विवरण अनुसूची २१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

आ.व. २०७६/०७७ म सम्पन्न कार्यक्रमहरूका केही स्थलगत तस्बिरहरू

घाँसे मैदान व्यवस्थापन, चितवन रा.नि.

वन्यजन्तुका लागि उद्धार केन्द्र निर्माण, बर्दिया रा.नि.

मेषजालीसहित तारबार निर्माण, शुक्लाफाँटा रा.नि.

सूचना बोर्ड निर्माण, शुक्लाफाँटा रा.नि.

पानी पोखरी निर्माण, पर्सा रा.नि.

वनपथ निर्माण, बाँके रा.नि.

आ.व. २०७६/७७ मा सम्पन्न कार्यक्रमहरूका केही स्थलगत तस्वीरहरू

गोलघर निर्माण, कोशीटप्पू व.आ.

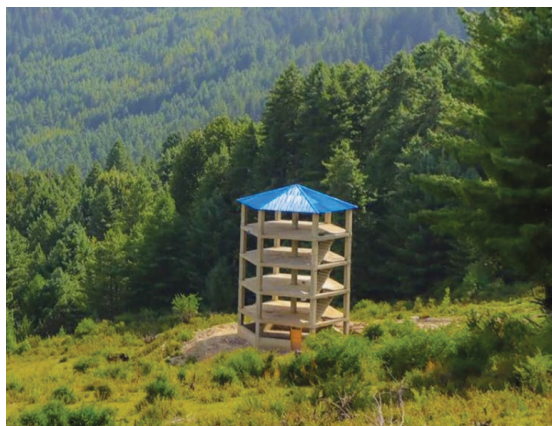
सोलार पम्प बोरिङ्ग जडान, कृष्णसार सं.क्षे.

पर्यटकीय पदमार्ग निर्माण, शिवपुरी नार्गाजुन रा.नि.

होमस्टे सामाग्री वितरण, खप्तड रा.नि.

पर्यटक विश्रामस्थल सहितको भ्यू टावर, रासा रा.नि.

डढेलो नियन्त्रणका लागि अग्निरेखा निर्माण, ढोरपाटन शि.आ.

आ.व. २०७६/७७ मा सम्पन्न कार्यक्रमहरूका केही स्थलगत तस्वीरहरू

हिउँ चितुवामा जि.पि.एस. कलर जडान, शेफोक्सुण्डो रा.नि.

फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागि खाडल निर्माण, मकालु रा.नि.

ब्रामद गरिएका काठ दाउरा, सगरमाथा रा.नि.

शिखरवेशी रेञ्जपोष्ट निर्माण, लामटाङ रा.नि.

नर्सरी निर्माण तथा विरुवा उत्पादन, गौरीशंकर सं.क्षे.

संरक्षणसम्बन्धी स्कूल शिक्षा कार्यक्रम, मनास्लु सं.क्षे.

आ.व. २०७६/७७ मा सम्पन्न कार्यक्रमहरूका केही स्थलगत तस्वीरहरू

जिल्ला समन्वय बैठक, अन्नपूर्ण सं.क्षे.

WCCB बैठक, अपिनाम्पा सं.क्षे.

स्वीप अपरेशन, कञ्चनजङ्घा सं.क्षे.

सोलार फेन्सिङ्ग निर्माण, कोशीटप्पू व.आ.

कार्यालय भवन निर्माण, भानुभक्त प्राणी उद्यान

कार्यालय भवन निर्माण, राष्ट्रिय प्राणी उद्यान

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : नेपालका संरक्षित क्षेत्रहरू

क्र.सं.	राष्ट्रिय निकुञ्ज	घोषित वर्ष (सन्)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
१.	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७३	९५२.६३
२.	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७६	१७१०
३.	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७६	११४८
४.	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७६	१०६
५.	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९७६	९६८
६.	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९८४	३५५५
७.	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९८४	२२५
८.	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९९१	१५००
९.	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	२००२	१५९
१०.	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१०	५५०
११.	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१७	३०५
१२.	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१७	६२७.३९
	जम्मा		११८०६.०२

क्र.सं.	वन्यजन्तु आरक्ष	घोषित वर्ष (सन्)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
१.	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	१९७६	१७५
	जम्मा		१७५

क्र.सं.	शिकार आरक्ष	घोषित वर्ष (सन्)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
१.	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	१९८७	१३२५
	जम्मा		१३२५

क्र.सं.	संरक्षण क्षेत्र	घोषित वर्ष (सन्)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
१.	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	१९९२	७६२९
२.	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	१९९७	२०३५
३.	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	१९९८	१६६३
४.	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	२००९	१६.९५
५.	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	२०१०	२१७९
६.	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	२०१०	१९०३
	जम्मा		१५४२५.९५

क्र.सं.	मध्यवर्ती क्षेत्र	घोषित वर्ष (सन्)	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)
१.	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९९६	७२९.३७
२.	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९९६	५०७
३.	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९९८	४२०
४.	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९९८	१३४९
५.	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९९९	८३०
६.	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२००२	२७५
७.	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	८२०१७	२४३.५
८.	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	२००४	१७३
९.	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	८२०१७	२८५.३
१०.	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२००६	१९८
११.	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	२००६	२१६
१२.	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१०	३४३
१३.	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०१६	११८.६१
	जम्मा		५,६८७.७८
कूल जम्मा क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)			३४,४९९.७५

अनुसूची २ : रामसार साईटमा सूचीकृत नेपालका सिमसार क्षेत्रहरू

क्र.सं.	नाम	क्षेत्रफल (हे)	सूचीकृत मिति (सन्)	जिम्मेवार स्थानीय व्यवस्थापन निकाय
१	कोशीटप्पू	१७५००	१९८७/१२/१७	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष
२	बीस हजार तथा आसपासका तालहरू	३२००	२००३/०८/१३	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
३	घोडाघोडी ताल क्षेत्र	२५६३	२००३/०८/१३	डिभिजन वन कार्यालय, कैलाली
४	जगदीशपुर जलाशय	२२५	२००३/०८/१३	डिभिजन वन कार्यालय, कपिलवस्तु
५	रारा ताल	१५८३	२००७/०९/२३	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज

६	फोक्सुण्डो ताल	४९४	२००७/०९/२३	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
७	गोसाइकुण्ड तथा आसपासका तालहरु	१०३०	२००७/०९/२३	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
८	गोक्यो तथा आसपासका तालहरु	७७७०	२००७/०९/२३	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
९	माई पोखरी	९०	२००७/०९/२३	डिभिजन वन कार्यालय, इलाम
१०	पोखरा उपत्यकाका तालहरु	२६१०६	२०१६/०२/०२	डिभिजन वन कार्यालय कास्की र पोखरा महानगरपालिका
जम्मा क्षेत्रफल		६०५६१		

अनुसूची ३ : जैविक विविधता तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नेपाल पक्षधर रहेका अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि र सम्झौताहरूको विवरण

क्र.सं.	सन्धि र महासन्धि	सदस्य भएको वर्ष	सन्धि / सम्झौताको उद्देश्य
१	CITES (Convention on International Trade In Endangered Species of Wild Fauna and Flora)	1975	राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा दुर्लभ वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको चोरी शिकार तथा अवैध व्यापार नियन्त्रण गर्ने ।
२	IUCN (International Union for Conservation of Nature)	1975	दुर्लभ तथा सङ्कटापन्न प्रजातिको अस्तित्व र अवस्था आँकलन गरी सोही अनुसार संरक्षणका कार्यक्रम बनाई लागू गर्ने ।
३	UNESCO/WHs (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/World Heritage Site)	1978	महत्वपूर्ण एवं विशेष प्रकृतिका क्षेत्रहरूलाई विश्व सम्पदा सूचीमा समावेश गरी ती क्षेत्रहरू Universal Outstanding Value को (UOV) संरक्षण र व्यवस्थापन गर्ने । सन् १९७९ मा सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज र सन् १९८४ मा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत भएका छन् ।

४	Ramsar Convention	1987	विभिन्न महत्वका सिमसार क्षेत्रहरूको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा बुद्धिमतापूर्ण उपयोग कार्यमा टेवा पुर्याउने ।
५	CBD (Convention on Biological Diversity)	1992	जैविक विविधताको संरक्षण, यसका अवयवहरूको दिगो उपयोग तथा यसबाट प्राप्त हुने लाभहरूको समन्यायिक बाँडफाँट गर्ने ।
६	GTF (Global Tiger Forum)	1994	दुर्लभ वन्यजन्तु पाटे बाघको संरक्षण, संरक्षणमुखी कार्यक्रमहरूबाट स्थानीयवासीको जीवनस्तरमा सुधार गर्ने ।
७	APAP (Asia Protected Areas Partnership)	2014	एसिया क्षेत्रमा भएका संरक्षित क्षेत्रहरूसँग समन्वय, Best Practices बारेमा अनुभव आदान प्रदान गर्ने ।
८	SAWEN (South Asia Wildlife Enforcement Network)	2016	दक्षिण एसियाका आठ वटा देशमा हुने वन्यजन्तुको अपराध नियन्त्रण गर्नमा समन्वय र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

अनुसूची ४ : राष्ट्रिय बाघ संरक्षण समिति, नेपालको सांगठनिक संरचना

क्र.सं.	पदाधिकारी	पद
१	प्रधानमन्त्री	अध्यक्ष
२	मन्त्री, गृह मन्त्रालय	सदस्य
३	मन्त्री, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
४	मन्त्री, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सदस्य
५	मन्त्री, रक्षा मन्त्रालय	सदस्य
६	मन्त्री, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	सदस्य
७	नेपाल सरकारका मुख्य सचिव	सदस्य
८	समितिले छनौट गरेका राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रका बाघ तथा बाघको पारिस्थिकीय प्रणालीसम्बन्धी प्रतिष्ठित विशेषज्ञहरु, २ जना	सदस्य
९	समितिले छनौट गरेका राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रबाट नेपालमा बाघ संरक्षणसम्बन्धमा सहयोग गर्ने निकायका उच्चस्तरका प्रतिनिधि, १ जना	सदस्य
१०	सचिव, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सदस्य सचिव

अनुसूची ५ : राष्ट्रिय वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण समन्वय समितिको सांगठनिक संरचना

क्र.सं.	पदाधिकारी	पद
१	मन्त्री, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	अध्यक्ष
२	सचिव, गृह मन्त्रालय	सदस्य
३	सचिव, रक्षा मन्त्रालय	सदस्य
४	सचिव, अर्थ मन्त्रालय	सदस्य
५	सचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	सदस्य
६	सचिव, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	सदस्य
७	प्रधान सेनापति, नेपाली सेना	सदस्य
८	महानिरीक्षक, नेपाल प्रहरी	सदस्य
९	महानिरीक्षक, सशस्त्र प्रहरी	सदस्य
१०	प्रमुख, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग	सदस्य
११	महानिर्देशक, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	सदस्य-सचिव

अनुसूची ६ : केन्द्रीय स्तरको वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण इकाइको सांगठनिक संरचना

क्र.सं.	पदाधिकारी	पद
१	महानिर्देशक, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	संयोजक
२	महानिर्देशक, वन तथा भू-संरक्षण विभाग	सदस्य
३	महानिर्देशक, भन्सार विभाग	सदस्य
४	सहायक रथी, नेपाली सेना	सदस्य
५	नायव महानिरीक्षक, केन्द्रीय अनुसन्धान व्यूरो, नेपाल प्रहरी	सदस्य
६	नायव महानिरीक्षक, सशस्त्र प्रहरी	सदस्य
७	अनुसन्धान निर्देशक, राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग	सदस्य
८	नेपालमा वन्यजन्तु संरक्षणमा कार्यरत गैर सरकारी संस्थाका प्रतिनिधि दुई	सदस्य
९	उप-महानिर्देशक, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	सदस्य सचिव

अनुसूची ७ : आ.व. २०७६/७७ मा कार्यालयहरूको आयोजनागत स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा खर्चको विवरण

आयोजना तथा कार्यक्रमको नाम	क्र.सं.	कार्यालयको नाम	विनियोजित बजेट (रु. हजारमा)			खर्च (रु. हजारमा)			खर्च प्रतिशत		
			चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा
प्रकृतिमा आधारित पर्यटन कार्यक्रम	१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	३००	०	३००	२४	०	२४	८	०	८
	२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१३८०	२०००	३३८०	१२४५	१९५४	३१९९	९०	९८	९५
	३	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१७२०	९०००	१०७२०	६१६	६२६३	६८७९	३६	७०	६४
		जम्मा	३४००	११०००	१४४००	१८८५	८२१७	१०१०२	५५	७५	७०

आयोजना तथा कार्यक्रमको नाम	क्र.सं.	कार्यालयको नाम	विनियोजित बजेट (रु. हजारमा)				खर्च (रु. हजारमा)				खर्च प्रतिशत		
			चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा	पूँजी	जम्मा
सिमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम	१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	६२०	२०००	२६२०	४९९	१८७६	२३७५	८०	९४	९१	९४	९१
	२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	६२०	१०००	१६२०	६२०	१०००	१६२०	१००	१००	१००	१००	१००
	३	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	३८०	५००	८८०	३२५	४८०	८०५	८६	९६	९१	९६	९१
	४	राप्ता राष्ट्रिय निकुञ्ज	२००	३००	५००	२००	३००	५००	१००	१००	१००	१००	१००
	५	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	३००	३००	०	०	०	०	०	०	०	०
	६	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	४२०	३००	७२०	०	२८७	२८७	०	९६	४०	९६	४०
	७	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	५६०	२०००	२५६०	५२५	२०००	२५२५	९४	१००	९९	१००	९९
	८	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	५००	१२००	१७००	३००	१०२८	१३२८	६०	८६	७८	८६	७८
	९	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	६२०	६००	१२२०	६१८	६००	१२१८	१००	१००	१००	१००	१००
	१०	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	५२०	१८००	२३२०	५२०	१८००	२३२०	१००	१००	१००	१००	१००
		जम्मा	४४४०	१००००	१४४४०	३६०७	९३७१	१२९७८	८१	९४	९०	९४	९०

आयोजना तथा कार्यक्रमको नाम	क्र.सं.	कार्यालयको नाम	विनियोजित बजेट (रु. हजारमा)				खर्च (रु. हजारमा)				खर्च प्रतिशत		
			चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी
हात्तीसारहरु	१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	७११९२	६४४५	७७६३७	६२०९७	६२९०	६८३८७	८७	९८	८८	८८	९८
	२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९८२३	६६०	२०४८३	१७४०६	६५९	१८०६५	८८	१००	८८	८८	१००
	३	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	१३४८९	२९५	१३७८४	९४०५	२९२	९६९७	७०	९९	७०	७०	९९
	४	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१३२४७	४९०	१३७३७	११५५२	४८८	१२०४०	८७	१००	८८	८८	१००
	५	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६३९६	३००	१६६९६	१५६६०	१९०	१५८५०	९६	६३	९५	९५	६३
	६	कोशीटण्डू वन्यजन्तु आरक्ष	१६५७७	२५०	१६८२७	१६२१२	५०	१६२६२	९८	२०	९७	९७	२०
जम्मा			१५०७२४	८४४०	१५९१६४	१३२३३२	७९६९	१४०३०१	८८	९४	८८	८८	९४

आयोजना तथा कार्यक्रमको नाम	क्र.सं.	कार्यालयको नाम	विनियोजित बजेट (रु.हजारमा)				खर्च (रु.हजारमा)				खर्च प्रतिशत		
			चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा	पूँजी	जम्मा
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१२७७८१	६९३७	१३४७१८	१०३९१७	७२१०	११११२७	८१	१०४	१०४	१०४	८२
	२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१५३३४	०	१५३३४	१४५५०	०	१४५५०	९५	०	९५	०	९५
	३	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	२८३४४	०	२८३४४	२६२९६	०	२६२९६	९३	०	९३	०	९३
	४	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	५०३१	०	५०३१	४१७६	०	४१७६	८३	०	८३	०	८३
	५	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	४३५९	०	४३५९	४३४३	०	४३४३	१००	०	१००	०	१००
	६	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	७०९४५	०	७०९४५	६४९४५	०	६४९४५	९२	०	९२	०	९२
	७	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	२७७३०	०	२७७३०	२६५८१	०	२६५८१	९६	०	९६	०	९६
	८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१४३९७	०	१४३९७	१३३९२	०	१३३९२	९३	०	९३	०	९३
	९	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	६५०८	०	६५०८	५२६४	०	५२६४	८१	०	८१	०	८१
	१०	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	६३४०	२५००	८८४०	६३४०	२४९६	८८३६	१००	१००	१००	१००	१००
	११	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	३४६४	०	३४६४	३३२२	०	३३२२	९६	०	९६	०	९६
	१२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	६३७८	२०००	८३७८	४९२०	१९९०	६९१०	७७	१००	८२	०	८२
	१३	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	९६७०	०	९६७०	९५४१	०	९५४१	९९	०	९९	०	९९
	१४	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	७७१	०	७७१	७७१	०	७७१	१००	०	१००	०	१००
	१५	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	६९०९	५००	७४०९	६३५४	४९९	६८५३	९२	१००	९२	१००	९२
	१६	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	५८२९	०	५८२९	४०७०	०	४०७०	७०	०	७०	०	७०
	१७	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	१३५	२००	३३५	१३५	२००	३३५	१००	१००	१००	१००	१००
	१८	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान	५२५०	१३९२७	१९१७७	४०११	१११४९	१५१६०	७६	८०	७९	८०	७९
	१९	भानुभक्त प्राणी उद्यान	३३२९	८००२१	८३३५०	२६८८	२९४७०	३२१५८	८१	३७	३९	३७	३९
	२०	रा.नि. तथा व.सं. विभाग	४८३८१	१५०५५	६३४३६	४८०५९	९९१५	५७९७४	९९	६६	९१	६६	९१
		जम्मा	३९६८८५	१२११४०	५१८०२५	३५३६७५	६२२२९	४१६६०४	८९	५२	८०	५२	८०

आयोजना तथा कार्यक्रमको नाम	कार्यालयको नाम		विनियोजित बजेट (रु.हजारमा)				खर्च (रु.हजारमा)				खर्च प्रतिशत		
	क्र.सं.	चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा	चालु	पूँजी	जम्मा
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना	१	१०४५०६	११५८२०	२२०३२६	१७१३०	७७४२५	१७४५५५	९३	६७	७९	९३	६७	७९
	२	८०१९२	८६३८५	१६६५७७	८०४७९	८४६३४	१६५१२३	१००	९८	१००	१००	९८	१००
	३	३७७२८	१७४४०	५५१६८	३६५२५	१७४२५	५३९५०	९७	१००	१००	१००	९८	१००
	४	३०१७९	२८७८५	५८९६४	२८०२७	२७२०१	५५२२८	९३	९४	९४	९४	९४	९४
	५	५४६८१	५३१३३	१०७८१४	५५३१४	४८७६०	१०४०७४	१०१	९२	९२	९२	९२	९२
	६	४०१११	२३०३३	६३९४४	३८१६२	१५८२३	५३९८५	९३	६९	६९	६९	६९	६९
	७	३९५०७	१५८०२	५५३०९	३५१६९	१५६९२	५०८६१	८९	९९	९९	९९	९९	९९
	८	५१७२८	२७९१८	७९६४६	५०२४६	१९८७४	७०१२०	९७	७१	७१	७१	७१	७१
	९	४८११६	२६३१५	७४४३१	४२२८९	२४३४९	६६६३८	८८	९३	९३	९३	९३	९३
	१०	३५०५०	१९५३६	५४५८६	२८६०३	१९२०१	४७८०४	८२	९८	९८	९८	९८	९८
	११	४३०१४	५७२००	१००२१४	३९३८५	४१३९६	८०७८१	९२	७२	७२	७२	७२	७२
	१२	४३८३४	७१७४५	११५५७९	४६३५८	५९१७०	१०५५२८	१०६	८२	८२	८२	८२	८२
	१३	२९३१५	४५५९९	७४९१४	३०६०५	२०९४२	५१५४७	१०४	४६	४६	४६	४६	४६
	१४	३३१९१	१९०६०	५२२५१	२९१९१	१७६९२	४६८८३	८८	९३	९३	९३	९३	९३
	१५	१३२५९	५५७०	१८८२९	१३४१०	५५०९	१८९१९	१०१	९९	९९	९९	९९	९९
	१६	३६६४७	१५७३०	५२३७७	३२३२०	१५४७५	४७७७५	८८	९८	९८	९८	९८	९८
	१७	७१३२	४१६५०	४८७८२	६३३६	३६८१७	४३९५३	८९	८८	८८	८८	८८	८८
	१८	३४७४	२१००	५५७४	२७८३	२१००	४८८३	८०	१००	१००	१००	१००	१००
	१९	३३३०	२२३०	५५६०	२९७७	१८३०	४८०७	८९	८२	८२	८२	८२	८२
	२०	५७१२	१६९०	७४०२	६०२५	१६८५	७७१०	१०५	१००	१००	१००	१००	१००
	२१	१२४७७८	१०५०	१२५८२८	११८७६९	१०४८	११९८१७	९५	१००	१००	१००	१००	१००
	जम्मा	८६६२८४	६७७७९१	१५४४०५५	८२०१०३	५५४०४८	१३७४१५१	९५	८२	८२	८२	८२	८२
	कुल जम्मा	१४२१७३३	८२८३७१	२२२४०१०४	१३११६०२	६४२५३४	१९५४१३६	९२	७८	७८	७८	७८	७८

अनुसूची द : आ.व. २०६७/६८ देखि २०७६/७७ सम्मको मध्यवर्ती क्षेत्रमा विनियोजन भएको वार्षिक बजेट विवरण

मध्यवर्ती क्षेत्रमा विनियोजन भएको वार्षिक बजेट (रकम रु. हजारमा)													
क्र.सं.	कार्यालयको नाम	२०६७/६८	२०६८/६९	२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	कूल जम्मा	
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६१६६	२३१८८	१४७८७	१०००००	१०००००	७४१६०	१००५००	१२८७७४	७६८६५	१२४६३१	७५९०७१	
२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	२९४२	४४४७	८०००	१५०००	१०९४३	५९९५	२१११२	१३९५८	९१९१	१५३३४	१०६९२२	
३	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	६१०८	३९९५	४०००	२००००	२००००	१६३७५	३८५६८	४५४७४	२२५३३	२८३४४	२०५३९७	
४	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१८५	०	३१२	१६८	१८४	१९१	३८०	५३४	२९४	५०३१	७२७९	
५	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	२२९	६४२	२३६१	८३६३	१५००	७८१४	२२१५	१७२८	४३५९	२९२११	
६	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२३०५०	०	१००००	५००००	४१५४७	३२८५०	३७०००	७८६०६	५१५३६	७०९४५	३९५५३४	
७	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	३८०	४६९	१२०६	१३३५	१२५८७	९८८६	८०००	१२२४९	११४२१	२७७३०	८५२६३	
८	शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	८०००	११४११	७५९४	१४३९७	४१४०२	

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	२०६७/ ६८	२०६८/ ६९	२०६९/ ७०	२०७०/ ७१	२०७१/ ७२	२०७२/ ७३	२०७३/ ७४	२०७४/ ७५	२०७५/ ७६	२०७६/ ७७	कुल जम्मा
९	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	५९४	३२४	१९६७	१९८५	२३७१	१५५५	२९७८	२७६८	२९८०	६५०८	२४०३०
१०	खापड राष्ट्रिय निकुञ्ज	८६	५२	३५३	१४२	१४१	१७८	१७७	१५०	१०२	६३४०	७७२१
११	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	४७५	११५७	१४३२	१९३२	१६७९	२०३५	५४५०	१२१३०	२३०५९	३४६४	५२८१३
१२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१०४४६	९९५२	४०००	५५०४	६८६	१९०५	८९८५	२५५४	२०४९	४४७८	५०५५९
१३	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	४६३	५३०	८८६	८५४	९६०	०	१९२९	११२५	१९९५	९६७०	१८४१२
१४	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	३२	२९	७७१	८३२
१५	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	२५७०	३५००	३५६८०	७८२६	६९०९	५६४८५
१६	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	०	०	२४१५	७१९	०	८००	६०७	५४०	७९८	५८२९	११७०८
	जम्मा	६०८९५	४४३४३	१००००	२००००	१९९४६१	११००००	२४१०००	३४८२००	२२००००	३३४७४०	१८४२६३९

अनुसूची ९ : आ.व. २०६९/७० देखि २०७६/७७ सम्मको कार्यालयगत राजश्व विवरण

क्र.सं.	कार्यालय	राजश्व विवरण (रु. हजारमा)									कुल जम्मा
		२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७		
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	२१०५१६	२४६९१३	२४६५२९	११६८५४	२०१५०९	२४८२००	२९६६५४.५	२०७६८६.६		
२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	३०६७९	२१९३३	२०५११	२४६१७	३१८०२	२९८०६.४४	३३५२७.९५	२४९२३.९		
३	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	३९१६१	४३७५०	४१८०४	१६२११	३३१५२	४५६०९.३७	४४१६९.८४	२६१३२.६		
४	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	९५१	३९१	५३५	१४०९	१५९१	२०९३	३६७८.५९	३४५७.५		
५	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	६९०९	१७४६९	४४८९	१७१९८	६४७४	५९०३.५४	१०४४९.९८	२४८२.१		
६	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	९११४६	९२७५४	८९०२६	६७१९५	११६५५४	१७२६२९	१६१०६६.३	८६१०८.८		
७	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	२२४४	२५२७७	३२५३४	१२९३८	१९४७४	२३२५४.३५	५७१९१.८५	४३२०.८		
८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	७८२८	१०३७५	१६७३९	१६१५९	२३५०३	२४३६४	३३१११.४२	२३५५३.६		
९	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	३८२१	४२५२	३८७७	३१९६	४३२१	५१७७	७४७६.६६	५२०३.४		
१०	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	४०१	३८७	४०४	४३१	५५०	२५४	९६१.२८	४३६.२		
११	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	४३९५	३५३४	६७७०	९४१८	२४५६७	६६३३१.७८	८६२३.३५	१००३४.८		

क्र.सं.	कार्यालय	राजश्व विवरण (रु. हजारमा)								कूल जम्मा
		२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	
१२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१५०५७	२०२०	५८३५	४९६२	६३६६	७९९८.३३	१०९७०.१५	१०७८९.५	
१३	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	१७६०	२१२२	२९३४	२१८१	३१७५	४०११.२७	५०८३.२	३८६३.	
१४	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	४३२	४२७	३७१	३६९	६९५	८४४.४१	९५२.५३	६६८.५	
१५	कृष्णासार संरक्षण क्षेत्र	४४	५३	९६	७०	७१	११९.७५	५९५.८१	६१८.७	
१६	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	७८२८	१०२३८	८६४७	१७३४५	२०३९०	२४४१४.१	१३७७३.२८	१०७१२.७	
१७	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	११०९	१६४२	१०३९	१५०	१०७	१५९६	१५०२.६८	११६८.८	
१८	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र							२०	०	
१९	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र							१५८.१५	०.	
२०	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र							१०२४.४३	३०.४	
२१	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान							६५	२९.१	
२२	भानुभक्त प्राणी उद्यान							८०	९२७.३	
२३	रा.नि. तथा व.सं. विभाग	४७०५८	४७३१२	५६५७१	३९४९९	५७४३२	४३२८८.७३	७४२२८.७१	२५५७८.७	१९८३० भृकुटीमण्डपबाट सङ्कलन भएको
	कूल जम्मा	४७१३३९	५३०८४९	५३८७११	३५०२०२	५५१७३३	७०५८९५	७६५३६५.७	४४८७२७.०	

अनुसूची १० : आ.व. २०७६।७७ मा संरक्षित क्षेत्रहरूमा मासिक पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क

संरक्षित क्षेत्रको नाम	पर्यटकको किसिम	श्रावण	भाद्र	अश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	जम्मा
चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	८८०	८९९	४०१४	१८६४१	१६३७८	१८२०७	१५५६५	१२६१३	२२४४	०	०	०	८९४४१
	सार्क	८११	७३५	२१२५	२८५६	१६९६	३६८३	१२११	९६१	१६१	०	०	०	१४२३९
	विदेशी	७८१९	५८६४	९४०५	१५२४२	१२१८३	८९५४	११५४१	६५२७	१२२०	०	०	०	७८७५५
	जम्मा	९५१०	७४९८	१५५४४	३६७३९	३०२५७	३०८४४	२८३१७	२०१०१	३६२५	०	०	०	१८२४३५
बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	३०४	३९३	१९६३	२१५८	१२०५	१३८३	७८५	१२००	३६३	०	०	०	९७५४
	सार्क	३५	११	७४	५३	४९	१४२	५८	१०९	३	०	०	०	५३४
	विदेशी	८०	१३७	७९६	१५११	१००८	४२३	२०९	६३५	१७३	०	०	०	४९७२
	जम्मा	४१९	५४१	२८३३	३७२२	२२६२	१९४८	१०५२	१९४४	५३९	०	०	०	१५२६०
लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	५४९०	१९७	९१३	१२१७	७५०	२६३	६८	२६९	३६	०	०	०	९२०३
	सार्क	३	१	३९	२८	२४	५	०	३	१	०	०	०	१०४
	विदेशी	२३०	४८६	२२८८	२३२८	९३९	५७७	४१७	७८८	८५	०	०	०	८१३८
	जम्मा	५७२३	६८४	३२४०	३५७३	१७१३	८४५	४८५	१०६०	१२२	०	०	०	१७४४५
गरा राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	३३५	२९३	१९९४	३७४३	६४१	१३३	११६	५८५	७३५	०	०	०	८५७५
	सार्क	१	०	४	६	१	०	०	१०	०	०	०	०	२२
	विदेशी	३५	१८	४३	८४	२२	५	२	१२	१३	०	०	०	२३४
	जम्मा	३७१	३११	२०४१	३८३३	६६४	१३८	११८	६०७	७४८	०	०	०	८८३९

संरक्षित क्षेत्रको नाम	पर्यटकको किसिम	श्रावण	भाद्र	अश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	जम्मा
बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	८	०	०	५	१०	१६	२५	२०	०	०	०	०	८४
	सार्क	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	विदेशी	०	०	०	०	०	२	१	५	०	०	०	०	८
	जम्मा	८	०	०	५	१०	१८	२६	२५	०	०	०	०	९२
सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	८	२५	०	२३२	६२	६२	६१	८८	५६५	०	०	०	११०३
	सार्क	०	४९	०	२२६	१००	१३४	१०	०	६४८	०	०	०	११६७
	विदेशी	३७५	१४३२	०	८८३८	११९४	१६२४	८०६	९८९	१५१०८	०	०	०	३०३६६
	जम्मा	३८३	१५०६	०	९२९६	१३५६	१८२०	८१७	१०७७	१६३२१	०	०	०	३२६३६
शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	६९	१०१	४६०	४२३	१३०	३५	४	०	२०	०	०	०	१२४२
	सार्क	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	विदेशी	३८	५९	२३७	७४	१५	३	०	०	०	०	०	०	४२६
	जम्मा	१०७	१६०	६९७	४९७	१४५	३८	४	०	२०	०	०	०	१६६८
शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	१६४६३	१०९५६	८४८५	१३३६९	१४४१४	११८१२	१०६४९	११०२२	३४३५	०	०	०	१००६०५
	सार्क	५५	२४७	५२	७२	७८	१२५	६६	४१	४	०	०	०	७४०
	विदेशी	४५७	५१३	११६९	१६६९	१६४८	९२२	६७५	६९५	२०४	०	०	०	७९५२
	जम्मा	१६९७५	११७१६	९७०६	१५११०	१६१४०	१२८५९	११३९०	११७५८	३६४३	०	०	०	१०९२९७

संरक्षित क्षेत्रको नाम	पर्यटकको किसिम	श्रावण	भाद्र	अश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	जम्मा
मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	१९	३	१७२	१२५	२२	०	०	०	०	०	०	०	३४१
	सार्क	०	३	२४	२३	१	१	०	०	०	०	०	०	५२
	विदेशी	६	२०	२४३	९०७	१५८	११	०	७	२१	०	०	०	१३७३
	जम्मा	२५	२६	४३९	१०५५	१८१	१२	०	७	२१	०	०	०	१७६६
खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	७	१११	४०४	१४२	३८	०	०	६	२२	०	०	०	७३०
	सार्क	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	विदेशी	०	२	६	५	३	०	०	०	०	०	०	०	१६
	जम्मा	७	११३	४१०	१४७	४१	०	०	६	२२	०	०	०	७४६
शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	०	०	२४९	२७०	१९५	२६७	२२०	२७७	१२५	०	०	०	१६०३
	सार्क	०	०	२	११	३०	१७	६	६	०	०	०	०	७२
	विदेशी	०	०	१०	२५	२८	११	१५	८	३	०	०	०	१००
	जम्मा	०	०	२६१	३०६	२५३	२९५	२४१	२९१	१२८	०	०	०	१७७५
पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	नेपाली	३०	६	३५	३५	६०	५०	५०	३०	८२	०	०	०	३७८
	सार्क	०	०	०	०	०	०	०	०	७	०	०	०	७
	विदेशी	१	०	०	६	०	०	०	०	०	०	०	०	७
	जम्मा	३१	६	३५	४१	६०	५०	५०	३०	८९	०	०	०	३९२

संरक्षित क्षेत्रको नाम	पर्यटकको किसिम	श्रावण	भाद्र	अश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	जम्मा
कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	नेपाली	५१८	६३५	०	१५५८	१३८८	१७६३	१७५४	२०९७	११९०	०	०	०	१०९०३
	सार्क	०	१	०	०	११	१	१	१	५	०	०	०	२०
	विदेशी	१	२	०	४४	२५	४	३४	२८	४०	०	०	०	१७८
	जम्मा	५१९	६३८	०	१६०२	१४२४	१७६८	१७८९	२१२६	१२३५	०	०	०	१११०१
ढोरपाटन शिकार आरक्ष	नेपाली	०	०	२७	१५८	५७	०	०	०	३	०	०	०	२४५
	सार्क	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	विदेशी	०	०	१७	४६	११	१	०	०	०	०	०	०	७५
	जम्मा	०	०	४४	२०४	६८	१	०	०	३	०	०	०	३२०
कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	५५१	३८४	८१३	८१५	८३२	६०२	५७१	५२८	१७९	०	०	०	५२७५
	सार्क	०	०	०	२	२	१	०	२	२	०	०	०	९
	विदेशी	०	४	६	२	०	५	८	०	०	०	०	०	२५
	जम्मा	५५१	३८८	८१९	८१९	८३४	६०८	५७९	५३०	१८१	०	०	०	५३०९
अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	०	०	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०	२
	सार्क	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	विदेशी	०	०	४	३	०	०	०	०	०	०	०	०	७
	जम्मा	०	०	४	३	२	०	०	०	०	०	०	०	९

संरक्षित क्षेत्रको नाम	पर्यटकको किसिम	श्रावण	भाद्र	अश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	जम्मा
कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	०	०	६	०	०	०	०	०	१८	०	०	०	२४
	सार्क	१	०	११	१६	१	०	०	०	०	०	०	०	२९
	विदेशी	०	११	२१६	२६६	३१	३	०	१६	१२	०	०	०	५५५
	जम्मा	१	११	२३३	२८२	३२	३	०	१६	३०	०	०	०	६०८
मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	सार्क	०	३	१७	११	१	१	२	१	०	०	०	०	३६
	विदेशी	१५	४४९	२०२२	२२१९	२८३	३७	४०	२६४	२३	०	०	०	५३५२
	जम्मा	१५	४५२	२०३९	२२३०	२८४	३८	४२	२६५	२३	०	०	०	५३८८
गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	सार्क	१	७	६	७	२	०	०	६	०	०	०	०	२९
	विदेशी	७४	५६	४२२	५६१	१६२	५०	३७	११२	२०	०	०	०	१४९४
	जम्मा	७५	६३	४२८	५६८	१६४	५०	३७	११८	२०	०	०	०	१५२३
अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	नेपाली	६	१८	३७	२६	१३	१६	१५	२०	३	०	०	०	१५४
	सार्क	१७३६	४४९९	५९४६	३५६५	१३४६	१३६९	६८९	३१८१	५७२	०	०	०	२२९०३
	विदेशी	३८८६	६८३३	२२०५८	२१४६६	८८१४	६२७	४४४२	६५१२	५९७	०	०	०	८०८७९
	जम्मा	५६२८	११३५०	२८०४१	२५०५७	१०१७३	७६५६	५१४६	९७९३	११७२	०	०	०	१०३९३६
जम्मा	नेपाली	२४६८८	१४०२१	१९५७२	४२९१७	३६१९७	३४६०९	२९८८३	२८७५५	९०२०	०	०	०	२३९६६२
	सार्क	२६४३	५५५६	८३००	६८७६	३३४२	५४७९	२०४३	४३२१	१४०३	०	०	०	३९९६३
	विदेशी	१३०१७	१५८८६	३८९४२	५५२९६	२६५२४	१८९०३	१८२२७	१६५९८	१७५१९	०	०	०	२२०९१२
	कूल जम्मा	४०३४८	३५४६३	६६८१४	१०५०८९	६६०६३	५८९९१	५०१५३	४९६७४	२७९४२	०	०	०	५००५३७

अनुसूची ११ : आ.व. २०६९/७० देखि २०७६/७७ सम्मको संरक्षित क्षेत्रहरूमा पर्यटक आगमनको तथ्याङ्क

क्र.सं.	कार्यालय	पर्यटक आगमन									जम्मा
		२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७		
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१५३७४९	१७३४२५	१७८२५७	८७३९१	१३९१२५	१५२६७१	१८७१०९	१८२४३५	१२५४९६२	
२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१२९७४	१३२०७	१३५४८	१०६३८	१७९५९	२०२८४	२४५५८	१५२६०	१२८४२८	
३	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	१३३७०	१२५५२	१२२६५	५०१६	८२५४	१०६१९	१७६९१	१७४४५	९७२१२	
४	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६५	१८१	१४३	१३२	२०१	३१७	१२०८०	८८३१	२२०५०	
५	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	४	१	१६०	९२	२५७	
६	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	३६५५०	३५१५७	३४४१२	२७७९४	४५११२	५६३०३	५८०३०	३२६३६	३२५९९४	
७	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	६२०	४१७	३८३	४३१	५३५	५१४	२०८९	१६६८	६६५७	
८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६५९०४	१८०४६४	१३८०८४	१४३३५२	२०५७४७	२२८७४३	१६८८१७	१०९२९७	१३४०४०८	
९	मकालु वरुणा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१५२३	१०८३	१२७०	८२८	१५३७	१२५२	२३५८	१७६६	११६१७	
१०	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९	४७	२	२१	२६	२१	३७२०	७४६	४६०२	

क्र.सं.	कार्यालय	पर्यटक आगमन								जम्मा
		२०६९/७०	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७	
११	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	४७१	९८४	८२४	१९२०	२६४०	४७१४	६०६९	१७७५	१९३९७
१२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९२	३७९	२६३	२३५	४१७	५०५	३९४	३९२	२७७७
१३	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	४४४६	७३४९	८७१९	९२४७	११२५२	२१७९९	१८७७३	१११०१	९२६८६
१४	वन्यजन्तु आरक्ष	८८	८९	०	९१	१६३	११९	४२३	३२०	१२९३
१५	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	५४	०	६०२८	१४०५०	१७६९७	१८२४५	९५२७	५३०९	७०९१०
१६	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	०	०	३	२९	१९	३६	३८	९	१३४
१७	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	६०६	०	०	५०२	४७९	८२१	८०६	६०८	३८२२
१८	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	४२६८	५३३१	५६५८	२२८७	५७४५	७२००	७६५५	५३८८	४३५३२
१९	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	१९९३	२९१४	२८१८	१८४०	२७७०	२६६८	२५२८	१५२३	१९०५४
२०	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	११३२१३	१२४९९८	११४४१८	८३४१९	१४४४०९	१७२७२०	१८३३२३	१०३९३६	१०४०४३६
	कूल जम्मा	५१०२०५	५५८५७७	५१७०९५	३८९२२३	६०४०९१	६९९५५२	७०६१४८	५००५३७	४४८५४२८

अनुसूची १२ : ३६ औं वाड्डेन सम्मेलन तथा १८ औं मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरूको बैठकका संकल्प प्रस्तावहरू, २०७६

१. पूर्वाधार विकास गर्दा संरक्षणलाई प्राथमिकता दिने गरी मूलप्रवाहीकरण (Mainstreaming) को सुनिश्चितता एवं अनुसन्धानका लागि सम्बन्धित विषयविज्ञहरू रहने गरी साभा मञ्च गठन गर्न वन तथा वातावरण मन्त्रालयमार्फत राष्ट्रिय योजना आयोगलाई अनुरोध गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग)
२. राष्ट्रिय प्राणी उद्यान, भक्तपुर र भानुभक्त प्राणी उद्यान, तनहुँलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ अनुसार पुनः राजपत्रमा प्रकाशन गरी संस्थागत विकासका लागि आवश्यक पहल गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग)
३. गाँऊ/नगरपालिकाहरूले आफ्नो क्षेत्रमा उत्सर्जन भएको फोहरमैलालाई खोलानाला, नदी, ताल तथा पानीको स्रोतमा सिधै फाल्दा पानीका स्रोतहरू प्रदूषित भई त्यसले जलचर तथा खोलानाला, नदी, तालको पारिस्थिकीय प्रणाली, पिउने पानी र भूमिगत जलस्रोतमा समेत असर पर्ने/ पारेको हुँदा खोलानाला तथा ताल, पोखरीलाई प्रदुषण हुनबाट बचाउन फोहरमैला व्यवस्थापनका लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालयमार्फत सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयलाई अनुरोध गरी स्वच्छ नेपाल महाअभियानलाई टेवा पुर्याउने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग, रा.नि. तथा व.आ. निर्देशनालय, संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरू, मध्यवर्ती/ संरक्षण क्षेत्र समितिहरू)
४. संरक्षित क्षेत्रहरूमा हालसम्म भएका सबै अतिक्रमित क्षेत्रहरूको क्षेत्रफल यकिन गरी अतिक्रमण हटाउन स्थानीय प्रशासन तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूको समन्वयमा सबै संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरूले विशेष कार्यक्रम संचालन गरी चौमासिक रूपमा विभागमा रिपोर्टिङ्ग गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग, संरक्षित क्षेत्र कार्यालयहरू)
५. संरक्षित क्षेत्रमा जोखिमयुक्त काम र २४ घण्टे ड्यूटी हुनाले सबै कर्मचारीहरूका लागि विशेष सुरक्षा बीमाको व्यवस्था गर्न पहल गर्ने । साथै, कार्यक्षेत्रमा ड्यूटीमा रहेको अवस्थामा कुनै पनि वन्यजन्तुको आक्रमणमा परी वा कामको सिलसिलामा अन्य कारणबाट समेत मृत्यु वा घाइते भएमा वा जंगलमा ड्यूटी रहँदा कुनै रोग ब्याधि लागेमा उपचार गर्न वा मृत्यु नै भएमा वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग निर्देशिका, २०६९ मा समावेश गरी राहत सुविधा उपलब्ध गराउन पहल गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग, रा.नि. तथा व.आ. निर्देशनालय)
६. संरक्षण कार्यमा अहोरात्र खटिने सुरक्षा र निजामती कर्मचारीहरूको लागि थप प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गर्न पहल गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग, रा.नि. तथा व.आ. निर्देशनालय)
७. निकुञ्ज/आरक्षको अभिन्न अङ्गको रूपमा रहेको मध्यवर्ती क्षेत्रहरू एवं संरक्षण क्षेत्रहरूमा मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापनको जिम्मेवारी संरक्षण/मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यक्रममार्फत हुँदै आएको छ । प्रत्येक वर्ष वृद्धि हुँदै गएका यस्ता घटनाहरूको व्यवस्थापनका लागि थप बजेट तथा कार्यक्रम आवश्यक पर्ने भएकोले आगामी दिनमा पर्याप्त बजेटको व्यवस्था गर्न वन तथा वातावरण मन्त्रालयमार्फत अर्थ मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग, म.क्षे. सञ्जाल)
८. प्रकृति संरक्षण शिक्षालय कसरा, चितवनमा संचालन हुने तालीम कार्यक्रमहरूमा नेपाली सेनाका साथै

- वन सेवाअन्तर्गतका कर्मचारी र संरक्षण/मध्यवर्ती क्षेत्रको प्रतिनिधिहरूलाई समेत समावेश गरी संयुक्त तालीमको आयोजना गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग र रा.नि. तथा व.आ. निर्देशनालय)
९. राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ र अन्तर्गतका नियमावलीहरू समयानुकूल परिमार्जनका लागि पहल गर्ने । साथै, वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत सहयोग निर्देशिका, २०६९ (संशोधन २०७५ सहित) मा समावेश नभएका तर मानव, कृषि, पशुधन तथा भौतिक सम्पति क्षति गर्ने वन्यजन्तु पनि समावेश गर्न सो निर्देशिका पुनरावलोकन गर्न पहल गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग, रा.नि. तथा व.आ. निर्देशनालय, म.क्षे. सञ्जाल)
१०. निकुञ्ज तथा आरक्ष क्षेत्रमा वर्तमान समयमा संरक्षणमा आईरहेको जटिल परिस्थिति र कार्यबोझलाई दृष्टिगत गर्दै निकुञ्ज तथा आरक्षमा खटिने सुरक्षा फौजको कार्य प्रभावकारिता, वन्यजन्तुको चोरी शिकार तथा तिनका अङ्गहरूको अवैध व्यापार र वन पैदावारको चोरी निकासी नियन्त्रण जस्ता विषयमा थप अध्ययन गरी सुरक्षा पोष्टहरू र सुरक्षाकर्मीको संख्या पुनरावलोकन गर्न पहल गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग, रा.नि. तथा व.आ. निर्देशनालय)
११. मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति र मध्यवर्ती क्षेत्र सञ्जाललाई संस्थागत विकास र प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कानूनी व्यवस्थाको लागि पहल गर्ने । (रा.नि. तथा व.ज.सं. विभाग, म.क्षे. सञ्जाल)
१२. परिवर्तित सन्दर्भमा निकुञ्ज, आरक्ष र मध्यवर्ती क्षेत्रबाट गरिएका जैविक विविधता संरक्षण, मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन, पर्या-पर्यटन प्रवर्द्धन, दुर्लभ वन्यजन्तुको संरक्षण जस्ता कार्यहरूको बारेमा राजनैतिक नेतृत्व तथा प्रदेश र स्थानीय सरकारका प्रतिनिधि एवं सरोकारवालाहरूबीच संरक्षण संवाद कार्यक्रम आयोजना गर्ने । (रा.नि. तथा व.ज.सं. विभाग, म.क्षे. सञ्जाल)
१३. संरक्षित क्षेत्रभित्र पर्यटकीय सेवा सञ्चालन तथा नियमन सम्बन्धी कार्यबिधि स्वीकृतको लागि पहल गर्ने । (रा.नि. तथा व.ज.सं. विभाग, म.क्षे. सञ्जाल)
१४. संरक्षित क्षेत्र प्राणलीबाट समग्र वातावरण संरक्षण, पर्यावरणीय सेवा सुविधा, समाजिक-आर्थिक र साँस्कृतिक सम्पदा संरक्षण तथा प्रवर्द्धनमा पुगेको योगदान र राष्ट्रिय आय तथा स्थानीयस्तरमा सृजना भएका रोजगारीको बारेमा अध्ययन गर्ने । (रा.नि. तथा व.सं. विभाग, रा.नि. तथा व.आ. निर्देशनालय, संरक्षण साभेदार संस्थाहरू)

अनुसूची १३ : आ.व. २०७६/७७ मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको विवरण

क्र.सं.	वन्यजन्तु	मानिस			पशुधनको क्षति	भण्डारण गरेको अन्नको क्षति	घरगोठको क्षति	अन्नबालिको क्षति	जम्मा
		सामान्य घाइते	सख्त घाइते	मृत्यु					
१	हाती	९	२१	१३	०	३५२	७६४	२०९९	३२५८
२	गैँडा	५	१२	४	०	०	०	१०९	१३०
३	बाघ	०	४	८	१७५	०	०	०	१८७
४	भालु	७	३६	०	१५	०	०	२४	८२
५	चिउवा	१८	८	८	१८३१	०	०	०	१८६५
६	हिउँ चिउवा	०	०	०	६३	०	०	०	६३
७	धुवाँसे चिउवा	०	०	०	८९	०	०	०	८९
८	ब्वाँसो	०	१	०	१५	०	०	०	१६
९	जैंगली कुरुर	१	०	०	८	०	०	०	९
१०	जैंगली बँदेल	२३	२२	०	०	०	०	२३६४	२४०९
११	अर्ना	१	३	०	०	०	०	४४	४८
१२	मगर गोही	२	३	०	२	०	०	०	७
१३	अजिङ्गर	१	०	०	०	०	०	०	१
	कूल जम्मा	६७	११०	३३	२१९८	३५२	७६४	४६४०	८१६४

अनुसूची १४ : आ.व. २०७६/७७ मा वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहतसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	क्षतिको विवरण	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	बैशाख	जेष्ठ	आषाढ	जम्मा
१	मानिस सामान्य घाइते	०	३३४६५	१०१८४४	४५६३१	१८७२०७	४७७७२	६३४९४	५२१६८५	३१३८०	१८९००	४८८९५	६७७४०	११६८०२३
२	मानिस सखल घाइते	०	५६९७०७	१४८२६१०	१४७३४०९	१२९०२७७	१७१७५४	१४६७६७३	१२६८६५३	१६४५१६	०	१२१६१५२	१९३०७३७	१२६२५४८८
३	मानिस मृत्यु	०	६००००००	०	४००००००	७००००००	३००००००	६००००००	६००००००	२००००००	०	१००००००	१६०००००	३६६०००००
४	पशुधनको क्षति	१२०००००	२९४०३९०	११०१३११	१३६९४००	२२०३०२०	२३०२८५०	१५५६५००	३०११४७०	१०१०९००	७०३९७६	१२८०१३४	३१२८१३०	२१८०८०८१
५	भण्डारण गरेको अन्नको क्षति	०	५१३२०	१००००	११९४३००	२२४०००	१००००	३७४००	४१९८००	०	०	४२२६०	३५९०००	२३४८१८०
६	घरगोठको क्षति	०	२५६५००	१९००००	१२८५२००	१७१०००	४०००	७५५००	८५२५७५	५३०००	०	१३९०००	८८८०००	५४५१७७५
७	अन्न बालिको क्षति	०	९४८२७८	१६२५००	२८८७७६२	३०८३९८८	१०६६३३८	४१६०७४०	४८६८९४८	४३१४०३०	०	१४९०८००	३७७९६४०	२६६७४४२४
	जम्मा	१२०००००	१०७९९६६०	३०४८२६५	१२२५५०२	१५६९९०९२	८१९२७३४	१३३५८३८७	१६९४३१३१	७५७३८२६	७२२८७६	५१७७२४१	११७७५२५७	१०६६७४९७१.०

अनुसूची १५ : आ.व. २०७६/७७ मा मृत्यु भएका वन्यजन्तुको विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	घटनाको कारण				जम्मा
		प्राकृतिक	सडक दुर्घटना	चोरी शिकार	कारण नखुलेको	
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१३१	१	३	३	१३८
२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	६७	३५	२	२२	१२६
३	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	७	१५			२२
४	लामटान्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०		१०		३०
५	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	४				४
६	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	९२				९८
७	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१९	१	१		२१
८	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	१५	४८			६३
९	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६				१६
१०	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	६				६
११	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	२				२
१२	कोशिटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष	४	२		२	८
१३	अपिनम्पा संरक्षण क्षेत्र	४				४
१४	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	४२			३	४५
१५	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	३				३
१६	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	५				५
कूल जम्मा		४३७	१०८	१६	३०	५९१

अनुसूची १६ : आ.व. २०७६/७७ मा संरक्षण तथा पुनर्स्थापना गरिएका वन्यजन्तुको विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	कूल जम्मा
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	२५	०	०	१२	१०	५	१०	१२	७	४	९	२१	११५
२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	८	२	८	५	३	७	०	१३	२	६	१३	१०	७७
३	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	२	४	०	०	०	२	२	०	३	६	०	१९
४	लामटार राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	३	०	५
५	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२
६	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	६	२०	५	३	२०	१०	६	४	१०	७	०	९२
८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	२	२२	०	०	०	०	१	०	०	३	६	२	३६
९	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	९	१	०	०	१	०	०	१	०	५	६	२	२५
१०	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	श्रावण	भाद्र	अश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	कुल जम्मा
११	गरा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	१
१२	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१
१३	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१४	कोशिटण्डु वन्यजन्तु आरक्ष	९	११	४	७	३	७	४	२	०	७	५	५	६४
१५	अपिनम्पा संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
१६	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१७	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१८	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१९	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२०	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा		५५	४५	३६	२९	२०	४०	२७	३६	१४	४०	५६	४१	४३९

अनुसूची १७ : आ.व. २०७६/७७ मा वन अपराधसम्बन्धी पक्राउ परेका मानिसहरू र दायर भएका मुद्दाहरूको विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	श्रावण		भाद्र		आश्विन		कार्तिक		मार्ग		पौष		माघ		फाल्गुण		चैत्र		वैशाख		जेष्ठ		आषाढ		कुल जम्मा संख्या
		पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	पक्राउ	दायर मुद्दा	
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	६७	३	३०	०	०	०	५०	०	५५	१	१०	२	८८	०	४८५	१	१	८८	०	१४९	८
२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	५	२	१	१	०	०	५	२	०	०	०	०	०	०	३	२	१	०	१	०	१	१	२६	१०	
३	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२	१	०	०	१८	०	०	०	४	०	२	१	७	२	०	०	०	०	१	०	०	६	४०	४	
४	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४	०	०	०	०	०	०	०	६	१	०	०	११	०	
५	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	५	०	०	०	०	०	०	०	१०	१	११	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	०	३१	३	

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	कुल जम्मा संख्या	
		दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ	दिने र गराउ
६	शे- फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	२	०	०	०	०	१४	३८	४
७	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	३	०	०	०	०	०	१	०	०	१	१३	५
८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	७	२११	०	०	२	०	१५	१	२७५	१	२२३	१०२	४
९	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	४	०	०	१	१	३	२	०	१	५	२	०	३३	११
१०	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
११	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज		ढोरपाटन शिकार आरक्ष		कोशिटण्णू वन्यजन्तु आरक्ष		अपिनम्पा संरक्षण क्षेत्र		कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र		कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र		अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	
		पक्राफ्त	ढोरार मर्द्धा	पक्राफ्त	ढोरार मर्द्धा	पक्राफ्त	ढोरार मर्द्धा	पक्राफ्त	ढोरार मर्द्धा	पक्राफ्त	ढोरार मर्द्धा	पक्राफ्त	ढोरार मर्द्धा	पक्राफ्त	ढोरार मर्द्धा
१२		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१३		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१४		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१५		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१६		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१७		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१८		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
		०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	श्रावण		भाद्र		आश्विन		कार्तिक		मार्ग		पौष		माघ		फाल्गुण		चैत्र		वैशाख		जेष्ठ		आषाढ		कुल जम्मा संख्या	
		हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	हिम रोगार	क्राफा	कुल जम्मा संख्या	क्राफा
१९	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२०	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा संख्या		१६	६	२	२	३०७	६	३६	२	१७	२	८०	३	७२	५	३०	४	१०६	३	७१२	३	३३१	९	३२७	६	२०४२	५१

अनुसूची १८ : आ.व. २०७६/७७ मा वन्यजन्तु अपराधसम्बन्धी पत्राङ्क परेका मानिसहरू र दायर भएका मुद्दाहरूको विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	कुल जम्मा संख्या	
		दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक	दिनांक
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१३ ० १	० १	२० ०	४० ०	१० ०	१६ ३	८ २	२ २	१२५ ०	८ १	१८८ ०	४१ ०	४८०	८
२	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	० ० १	० १	८ ०	० ०	३ ३	३ २	२ १	१ २	१७ ०	० ०	० ०	४ ०	३७	१९
३	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२ ० ०	० ०	१ १	७ ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	१ ०	० ०	२ ०	१३	१
४	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	० ० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	३ ०	३	०
५	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	० ० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	३ ३	० ०	० ०	५	३
६	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	० ० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	०	०
७	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	० ० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	३ २	० ०	० ०	० ०	३	२
८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	० ० ०	० २	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	० ०	१ १	० ०	१ ०	० ०	१४	४
९	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	४ १ ३	१ ३	० ०	० ०	१ १	५ १	२ २	२ २	१ १	१ १	२ २	० ०	२१	९

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	श्रावण		भाद्र		आश्विन		कार्तिक		मार्ग		पौष		माघ		फाल्गुण		चैत्र		वैशाख		जेष्ठ		आषाढ		कूल जम्मा संख्या	
		जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत	जुमि मेयड	फाकत
१०	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३	०	०	०	७	०	२	०	०	१०	२	
११	राग राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२	०	१	
१२	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
१३	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
१४	कोशिटणू वन्यजन्तु आरक्ष	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२	१	१०	२		
१५	अपिनम्पा संरक्षण क्षेत्र	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	१		
१६	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
१७	कज्वनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१		
१८	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	१		
१९	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४	०	१	४	१		
२०	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
जम्मा संख्या		१९	१	१९	४	२२	१०	४७	०	४	४	२४	६	१२	४	१०	४	१५५	४	२२	५	२०३	६	५९	७	६०६	५५

अनुसूची १९ : आ.व. २०७६/७७ मा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग अन्तर्गतका संरक्षित क्षेत्रहरूमा छायाङ्कन गरिएका चलचित्र/डकुमेन्ट्रीको विवरण

क्र.सं.	वृत्तचित्र र चलचित्रको नाम	छायाङ्कन गर्ने व्यक्तिको नाम	देश	संरक्षित क्षेत्रको नाम	छायाङ्कन अवधि	छायाङ्कन दस्तूर रु.
१	नेपाली लघु कथानक चलचित्र “अनहद”	श्री आइसाफल प्रोडक्सन प्रा. लि.	नेपाल	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	२०७६/०४/२०- २०७६/०४/३२	१००००
२	Pulsar Dare Venture TV-Reality Show Season	श्री हंसराज हुलासचन्द एण्ड क.प्रा.लि.	नेपाल	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/०५/१६- २०७६/०५/१७	१००००
३	“खुम्बु पासाङ ल्हामु, हाम्रो गौरव, हाम्रो शान”	श्री भ्याली फिल्म एकेडेमी	नेपाल	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/०५/१५- २०७६/०६/१०	१००००
४	“काठमाडौँदेखि गोर्खा गाउँसम्मको पदयात्रा”	श्री Power International Medai Nepal	नेपाल	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/०६/०६- २०७६/०६/१२	१००००
५	“साहसिक पाइला”	Clikman Production	नेपाल	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/०६/२३- २०७६/०७/२०	१००००
६	नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० लाई लक्षित गरि The Next Destination	श्री The Horizon Multimedia Pvt.Ltd	नेपाल	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/०५/३१- २०७६/०६/०३	१००००

क्र.सं.	वृत्तचित्र र चलचित्रको नाम	छायांकृत गर्ने व्यक्तिको नाम	देश	संरक्षित क्षेत्रको नाम	छायांकृतन अवधि	छायांकृतन दस्तूर रु.
७	नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० लाई लक्षित गरी The Next Destination	श्री The Horizon Multimedia Pvt.Ltd	नेपाल	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/५/३०- २०७६/५/३१	१०,०००।-
८	दुई वोन्यो गाउँको कथा	श्री सुन्यता फिल्मस प्रा.लि.	नेपाल	शे-फोकसुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/७/२०- २०७६/८/१४	१०,०००।-
९	नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० लाई लक्षित गरी The Next Destination	श्री The Horizon Multimedia Pvt.Ltd	नेपाल	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	२०७६/७/०७- २०७६/८/१५	१०,०००।-
१०	अमाडब्लम र सगरमाथा आधार शिविरका केहि दृश्यहरु	श्री Seven Summit Treks Pvt.Ltd	नेपाल	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/७/१३- २०७६/८/०१	१०,०००।-
११	Living lifestyle of Herders in Dolpa	श्री सोनाम छुइकि लामा, डोल्पा	नेपाल	शे-फोकसुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/७/२४- २०७६/९/२५	१०,०००।-
१२	Project Possible Amadablam Exp.-2019	श्री Seven Summit Treks Pvt.Ltd	नेपाल	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/७/२८- २०७६/८/०८	१२,५००।-
१३	“Leopard Treks in Phoksundo”	श्री छिरिङ लामा, डोल्पा	नेपाल	शे-फोकसुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/९/१२- २०७६/१२/१७	१०,०००।-
१४	“सामसे हि दिल तडप रहा है. बोल गित”	श्री माउण्ट एभरेष्ट इन्टरटेनमेन्ट	नेपाल	गरा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/८/१०- २०७६/८/२०	१०,०००।-

क्र.सं.	दृष्टचित्र र चलचित्रको नाम	छायांकृत गर्ने व्यक्तिको नाम	देश	संरक्षित क्षेत्रको नाम	छायांकृतन अवधि	छायांकृतन दस्तूर रु.
१५	“भिजिट गाभर भ्याली”	श्री मिसन इन्टरटेनमेन्ट प्रा.लि	नेपाल	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/११/१६- २०७६/११/३०	१२,५००/-
१६	Davys Lost Boys	Jean Devlin	आयरल्याण्ड	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/१२/११- २०७६/१२/२२	२,१४,४६३/-
१७	Visit Nepal 2020 Promotion	Ms.XU Quing	चीन	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७७/८/२२- २०७७/८/२४	१,७१,६००/-
१८	Hunter Girl	Kyokhei Yamada	जापान	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/८/२६- २०७६/९/३	२,१५,१६०/-
१९	Academic Research	Hamish Daniel Pitchard	बेलायत	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/७/६- २०७६/९/६	२,१३,०००/-
२०	Everest Maximum Exposure	Benjamin Matthew Webster	क्यानाडा	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/७/२- २०७६/८/११	२,१३,७५०/-
२१	Wildlife Serial	Hiro Riko	जापान	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/६/२३- २०७६/७/११	१,७०,२५०/-
२२	Annapurna and Everest Project	Mr. Benjamin Christopher Goertzen	अमेरिका	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/६/२४- २०७६/६/२९	१,६९,८००/-

क्र.सं.	वृत्तचित्र र चलचित्रको नाम	छायांकृत गर्ने व्यक्तिको नाम	देश	संरक्षित क्षेत्रको नाम	छायांकृतन अवधि	छायांकृतन दस्तूर र.
२३	Untitled Everest Region	Mr. Edmund Guy Cotter	न्यूजिल्याण्ड	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/६/१४- २०७६/७/७	१,७०,७१५।-
२४	Family Trip in Nepal	Mireia Miro Varela	स्पेन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/५/१६- २०७६/६/१४	४३,२३८।-
२५	Family Trip in Nepal	Mireia Miro Varela	स्पेन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/५/१६- २०७६/६/१४	१,७१,२२५।-
२६	La Lista Everything for Nothing	Eric Crosland/Shepas Cinema	क्यानाडा	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/६/४- २०७६/७/१४	१,६५,०००।-
२७	The Last Glacier	Leeson Media International Ltd.	हङ्कङ	लामटान्न राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/६/११- २०७६/७/३	१,६५,०००।-
२८	Higest Dojo in the World	Mr. Kosuke Otsuka	जापान	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/५/१६- २०७६/५/२३	२,१५,६२५।-
२९	Mountain Hardwear Fall 2019 Mount Everest Expedition	Jonathan Harris Glassberg/Louder Than Eleven, LLC	अमेरिका	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२०७६/५/१९- २०७६/६/२५	१,७१,९००।-
	जम्मा					२,६२,५७२६।-

अनुसूची २० : आ.व. २०७६/७७ को ढोरपाटन शिकार आरक्षमा भएको शिकार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	शिकार सिजन	शिकार कम्पनीको नाम	शिकार विवरण		शिकार वापतको राजश्व रु.
			नाउरको संख्या	भारलको संख्या	
१	पहिलो सिजन २०७६ अश्विनदेखि २०७६ मार्गसम्म	हिमालयन सफारिज प्रा. लि.	२	१	८,४६०००।-
२		ट्रयाक एण्ड ट्रेल्स	२	२	८,७००००।-
३		नेपाल ट्राभल एक्सपिडिसन प्रा. लि.	१	१	४,०७५००।-
४		ग्लोबल सफारिज प्रा. लि.	२	०	६,५००००।-
५		ओपन नेपाल वाइल्ड सफारिज एण्ड ट्रेक प्रा.लि.	०	१	२,६००००।-
		जम्मा	७	५	३,०३३५००।-
	दोस्रो सिजन २०७६ फाल्गुणदेखि २०७७ बैशाखसम्म	मिति २०७६/१२/१० गते कोभिड-१९ को महामारीले गर्दा रद्द गरिएको			

अनुसूची २१ : विभागबाट आ.व. २०७६/७७ मा प्रदान गरिएको अध्ययन अनुमतिको विवरण

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१.	देवी शर्मा	Study of Taxonomy and Fish Diversity in the Bagmati River, Kathmandu, Nepal	विद्यार्थी	अमृत साईन्स क्याम्पस	-	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
२.	रमेश लामिछाने	Flood Hazard Mapping and Community Vulnerability Assessment Using HEC-RAS Model in Rapti River, Chitwan Sauraha to Gola Ghat	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
३.	प्रियंका भट्ट	Identifying drivers of plant invasions in wetlands of Kanchanpur district, Far western Nepal	विद्यार्थी	वनस्पतिशास्त्र केन्द्रीय विभाग, त्रि.वि	स्नातकोत्तर	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
४.	किरण थापा मगर	Inventory of Spiders (Arachnida: Araneae) in oldest national park of Nepal: Chitwan National Park	विद्यार्थी	Nagao natural Environment Foundation (NEF), Japan	-	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
५.	डा.प्रेरक रेग्मी	Comparative analytical and toxicological study of Vatsanabha (Aconitum ferox Wall.ex.Seringe) Collected from different regions of India and Nepal	विद्यार्थी	Sri Dharmasthala Manjunatheshwara College of Ayurveda Udupi	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज/शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज र अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
६.	प्रतिक्षा श्रेष्ठ	Baseline Information and Conservation initiatives of Hispid Hare (Caprolagus hispidus) in Chitwan National Park	रिसर्च एसिसटेण्ट	Small Mammals Conservation and Research Foundation	-	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७.	नारायण प्रसाद शर्मा	Effect of Some Physico-chemical Parameter in Relation to Zooplankton of the Bagmati river Kathmandu Nepal	विद्यार्थी	अमृत साईन्स क्याम्पस	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०.	वनस्पति विभाग, थापाथली, काठमाडौं	वनस्पति अध्ययन अनुसन्धान तथा बजारीकरण कार्यक्रम	-	-	राष्ट्रिय	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
११.	वनस्पति विभाग, थापाथली, काठमाडौं	वनस्पति अध्ययन अनुसन्धान तथा बजारीकरण कार्यक्रम			राष्ट्रिय	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१२.	सन्दीप गौतम	Status of Private Elephant in Chitwan	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३.	मुकेश कुमार चालिसे	Exploration and genetic characterization of endangered assam macaque population in Far-western Nepal	प्राध्यापक	प्राणीशास्त्र केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	राष्ट्रियस्तर	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज र अपिमम्पा संरक्षण क्षेत्र
१४.	आकांक्षा शर्मा	Socio economic aspects and management of buffer zone	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५.	स्वहेल सुवेदी	Chitwan: A prime destination for Ecotourism	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६.	उनिषा श्रेष्ठ	Study of Habitat, population status and threat to Mugger crocodile	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७.	पुस्कर गुरुङ	Population distribution of Varanus flavescens and its potential threats	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१८.	कृतना भण्डारी	Assessment of Phylogenetic relationship between mammalian species through DNA Barcoding in Beeshazar and associated lakes, CNP	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, डीनको कार्यालय, कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१९.	स्वस्तिक कुमार अधिकारी	Geomorphological mapping and rock sampling in Mustang district, Nepal	उप-प्रध्यापक	त्रिचन्द्र बहुमुखी क्याम्पस भूगर्भ विभाग		अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
२०.	मनीषा तिमिल्सना	Taxonomic study of genus Codonopsis Wall	विद्यार्थी	वनस्पतिशास्त्र केन्द्रीय विभाग, त्रि.वि	स्नातकोत्तर	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
२१.	सज्जन बहादुर थापा	Phylogeography of Nepal-China trans-boundary bats and impact of historical climate and tectonic effect on them	विद्यार्थी	School of Life Sciences, Guangzhou University	विद्यावारिधि	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र, लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज, मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज
२२.	विश्व बन्धु तिमिल्सना	Altitudinal Variation of PM2.5 in Kathmandu Valley	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज,

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
२३.	संजय कुमार कुर्मी	Human-Asian elephant (<i>Elephant maximum</i>) interaction around Parsa National Park, Nepal	विद्यार्थी	नेपाल इन्जिनियरिङ कलेज	स्नातकोत्तर	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज
२४.	अञ्जना बोगटी	Illegal Trade at Wildlife Fauna: A case study of Kathmandu valley	विद्यार्थी	स्क्रिम्स कलेज अफ इन्भारमेण्ट	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
२५.	अलिशा कार्की	Multispecies growth response along an altitudinal gradient to changing climate change in Nepal Himalaya (Makalu Barun NP)	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातक	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज
२६.	दीपा डंगोल	Morphological variation and phylogeny of House Sparrow (<i>Passer domesticus</i>) along the altitudinal gradient	विद्यार्थी	प्राणीशास्त्र केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
२७.	मेलिना कार्की	Spatial –temporal pattern of wildlife roadkill in the protected area of western lowland Nepal	विद्यार्थी	प्राणीशास्त्र केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	बाँके, बर्दिया र शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
२८.	जयराम पाण्डे	Growth response of alpine shrubs and shrubline dynamics with changing climate in the Central Himalaya	विद्यार्थी	University of Chinese Academy of Science, Beijing, China	स्नातकोत्तर	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
२९.	प्रतिज्ञा भुसाल	Human Wildlife Conflict in Buffer Zone, Bardia National Park	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
३०.	Ms. Setareh Babakirad	Study of large carnivores-human conflict in Chitwan national Park with focus on common leopard	विद्यार्थी	Antwerp University and NTNC	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
३१.	बिनिशा कालिका	Status and regeneration sustainability of Himalayas Endemic Tree species <i>Larix himalaica</i> in Lamtang Valley, Nepal	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातक	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
३२.	अंकीता चौधरी	Homestay and Sustainability in Dallagaon, Lies in Buffer Zone of Bardiya National Park	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातक	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
३३.	रश्मी थापा	Ethno-medicinal plants used for the Dental Hygiene in Kaski district Nepal	उप-प्रध्यापक	स्कूल अफ हेल्थ एण्ड अप्लाइड साइन्स		अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
३४.	प्रज्ञा काफ्ले	Study of Human-Wildlife Conflict in and around Buffer Zone of Chitwan National Park	विद्यार्थी	पाटन बहुमुखी क्याम्पस	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
३५.	सन्देश गुरुङ	Monitoring east-west migration of endangered Steppe Eagle and other raptors in Thoolakharka, Kaski, Nepal: abundance, timing and age class determination	अनुसन्धानकर्ता	हिमालयन नेचर		अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
३६.	दयाराम पाण्डे	Threats to Wildlife in Annapurna Conservation Area: Assessing the spatial pattern and temporal trend of cases registered	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातकोत्तर	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
३७.	रविन्द्र वि.क	Habitat and Distribution Patterns of Swamp Deer	विद्यार्थी	त्रिचन्द्र बहुमुखी क्याम्पस	स्नातक	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
३८.	विद्या भण्डारी	Human Wildlife Conflict in Shivapuri- Nagarjun National Park	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
३९.	समिता कपाली	Sever winter weather and its impact on livestock : A case study of upper mustang	विद्यार्थी	रिकमिस कलेज	स्नातकोत्तर	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
४०.	सुवर्णराज धिमिरे	Status and Distribution of Otter in Madi River of Central Nepal	अनुसन्धानकर्ता	-	-	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
४१.	विनय धिमिरे	Habitat quality assessment of Great Hornbill in Chitwan National Park	विद्यार्थी	त्रिचन्द्र बहुमुखी क्याम्पस	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
४२.	सन्ध्या उपाध्याय	Impact of Invasive Species in Suklaphanta National Park	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातक	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
४३.	नेपाल टाइगर ट्रष्ट	Monitoring Tiger Footprints in Western Part of Chitwan National Park	-	-	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
४४.	नम्रता थापा मगर	Assessing the Challenges and opportunities of ecotourism in Lamtang Valley of lamtang National Park	विद्यार्थी	स्किम्स कलेज	स्नातक	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
४५.	प्रा. सुबोध शर्मा	Scientific and Anthropological Understandings of Climate Change in the Himalayan Plateau	अनुसन्धानकर्ता	काठमाडौं विश्वविद्यालय	-	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
४६.	वनस्पति विभाग	Population Status of CITES Species	-	-	स्नातकोत्तर	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र
४७	निशान पोखरेल	Avian Fauna Diversity in Different Land Cover Area around Chitwan National Park	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
४८.	आकांक्षा शर्मा	Socio-economic impact of buffer zone in livelihood of local people	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
४९.	सवेल सुवेदी	Human Wildlife Conflict and Conflict Management	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
५०.	सलीन गरुङ्ग	Human-Rhinoceros unicornis conflict in buffer zone of Chitwan National Park	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५१.	पुस्कर गरुङ्ग	Population Aundance, distribution and conservation threats of Varanus Spp.in buffer zone area	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५२.	सन्दिप गौतम	Status of Captive Elephant in Chitwan	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५३.	चन्द्रप्रसाद पोखरेल	Soil Properties and Soil Organic Carbon of various land use type in different Ecological Zones	सह-प्रध्यापक	वनस्पतिशास्त्र केन्द्रीय विभाग, त्रि.वि	संस्थागत	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
५४.	धनज्जय रेग्मी	Glacier Thickness Measurement and Ice Caves Mapping	-	Himalayan Research Center and various International Universities	-	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज, लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
५५.	परिना खड्का	Variation in carbon stock in different tree species along the altitudinal gradient in Shivapuri Forest	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
५६.	राजनविनायक पासा	Benefit Analysis of Rural Tourism in Nepal	उप-प्रध्यापक	ग्रामीण विकास केन्द्रीय विभाग, त्रि.वि	-	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज र अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
५७.	सुमित गौतम	Assessment of Temporal pattern of human wildlife conflict in the buffer zone of Banke National Park	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातक	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
५८.	किरण रायमाझी	Altitudinal distribution of various species of butterflies in Dhorpatan Hunting Reserve	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातकोत्तर	ढोरपाटन शिकार आरक्ष

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
५९.	Bastiaan Jan Willem Drost	Exploring the ecological Niche of Baetidae (Ephemeroptera), Chironomidae (Dipter) and Hudropsychide (Trichoptera) in different river system of BNP	विद्यार्थी	Wageningen University and Research Netherlands & NTNC	स्नातकोत्तर	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
६०.	Gerrit Jan Assink	The Biotic and Abiotic Differences between Nepalese Meltwater river in Bardiya National Park	विद्यार्थी	Wageningen University and Research Netherlands & NTNC	स्नातकोत्तर	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
६१.	मिना सारु	Beneficial and destructive insects across elevations and seasons at Shivapuri Nagarjung National Park	विद्यार्थी	कलेज अफ अप्लाइड साइन्स, थापाथली	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
६२.	मोनीका घिमिरे	Study of Diatoms as an Indicator of Environmental Change in Gosaikunda, Rasuwa	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
६३.	विनोद दवाडी	Role of Climate on recruitment dynamics and distribution patterns of dominant tree line in the Central Himalayas	सह-प्रध्यापक	त्रिभुवन विश्वविद्यालय	-	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज
६४.	निशान कार्की	Distribution of Chinese Pangolin and its conservation in Shivapuri Nagarjun National Park	विद्यार्थी	पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस, बागबजार	स्नातक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
६५.	मिथिला कुईकेल	Human Leopard Conflict in Shivapuri nagarjun National Park	विद्यार्थी	पद्मकन्या बहुमुखी क्याम्पस, बागबजार	स्नातक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
६६.	प्रकाश पुन	Diet and Prey Preference of Royal Bengal Tiger (<i>Panthera tigris tigris</i>) in Parsa National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, हेटौडा	स्नातकोत्तर	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज
६७.	हरी बस्नेत	Assessing indicators of climate change in Gandaki Rivewr Basin and engaging local communication for long term monitoring	अनुसन्धानकर्ता	Small Mammals Conservation and Research Foundation	-	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज र अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
६८.	अस्मिता पाण्डे	Institutional Governance of Bagmara and Simeshwar Buffer Community Forest: A Comparative Study of Gender Inclusion through Women's Participation and Deliberation	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
६९.	रमेशकुमार यादव	Population, Status and Habitat Suitability Modelling of Gharial (<i>Gavialis gangeticus</i>) in the Rapti River of Chitwan National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, हेटौडा	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७०.	सोनाम छोयपी लामा	Roles and Functions of Matri Walls in Phoksundo Area	विद्यार्थी	काठमाडौं विश्वविद्यालय	स्नातक	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज
७१.	प्रतिक्षा कडेल	Evaluating the Socio-economic and Environmental Impacts of Protected Area Policy (Buffer Zone Policy) in Nepal	विद्यार्थी	The University of Western Australia	विद्यावारिधि	चितवन/बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
७२.	रोहित राज भ्वा	Spatiotemporal pattern of Habitat-use and Crop-forage by Generalist Grazer, Blackbuck (<i>Antelope Cervicapra</i>) in Multi-use Terai landscape in Nepal	विद्यार्थी	राष्ट्रिय जीव विज्ञान संस्थान, बैङ्गलुरु	स्नातकोत्तर	कृषासार संरक्षण क्षेत्र
७३.	बबिता न्यौपाने	Functionality and Corridor Use Pattern by Mega Wildlife species in Kamdi Corridor of Banke National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातकोत्तर	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
७४.	युनिषा श्रेष्ठ	Study on Muggur Crocodile of Bagmara Buffer Community Forest, Regarding their Population Status, Conflicts with Human and Possible Threats	विद्यार्थी	नामी कलेज, जोरपाटी	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७५.	मुजन बोहरा	Study of Habitat and Population of Critically Endangered Gharial (<i>Gavialis gangeticus</i>) in Narayani River of Chitwan national Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, डीनको कार्यालय, कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
७६.	निरु ओभ्मा	Loss and Damage Assessment in Megauli Community due to Narayani River Flood	विद्यार्थी	स्क्रिम्स कलेज अफ इन्भारमेण्ट	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७७.	विजय राई	Study on the components of Carbon Emission from soil in undisturbed Sub-Tropical Forest, Shivapuri – Nagarjun National Park	विद्यार्थी	कलेज अफ अल्ट्राईड साइन्स, थापाथली	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७८.	संगीता सापकोटा	Determining the forest carbon and soil carbon emission with its influencing factor of the mixed forest, Shivapuri-Nagarjun national Park, Kathmandu Nepal	विद्यार्थी	कलेज अफ अल्ट्राईड साइन्स, थापाथली	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
७९.	अविशेष नेपाल र रामप्रकाश रावत	Water Quality Test and Analysis, Imp Phase, Batch X Schemes (NP-RWSSFDB- 105970-NC-FRB)	नमूना सङ्कलक	Nepal Environment and Scientific Service Pvt. Ltd and Water Engineering and Training Center Pvt.Ltd		शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
८०.	प्रताप राई	Attitude of people towards relief fund as human wildlife conflict management strategy (A case study of Shivapuri-Nagarjun National Park)	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, डीनको कार्यालय, कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
८१.	कृतना भण्डारी	Spatio-temporal patterns of wildlife vehicle collision in the east-west highway	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, डीनको कार्यालय, कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	बाँके/बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
८२.	सन्दिप शर्मा	Characterizing land cover and forest fragmentation changes in Dhorpatan Hunting Reserve of Nepal from multi-temporal Landsat Observation	अनुसन्धानकर्ता		व्यक्तिगत अनुसन्धान	ढोरपाटन शिकार आरक्ष
८३.	प्रमिला कोइराला	Assessment of habitat suitability for blue bull in Dhanusa Dham Forest and Gadhuwa, Parsa National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, डीनको कार्यालय, कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
८४.	विद्यमान थापा	An ecological and Social Assessment of the Himalayan Rangelands in the Trans-Himalayan region of Upper Mustang, Annapurna Conservation Area, Nepal	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातक	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
८५.	समीक्षा कटुवाल	Contribution of Wetland in Ecosystem Services of Buffer Community Forest of Koshi Tappu Wildlife Reserve	विद्यार्थी	कलेज अफ अल्पाइड साइन्स, थापाथली	स्नातकोत्तर	कोशिटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष
८६.	रबी शाह	Foraging Behavior of Elephant in the Grazing Trails of Parsa National Park	विद्यार्थी	कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय, वन विज्ञान संकाय	स्नातकोत्तर	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज
८७.	हिमालयन नेचर	Tracking the movement of Himalayan Vulture in Nepal			संस्थागत	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
८८.	श्रीहरी भट्टराई	The distribution pattern of invasive plant species along roads and trails in Parsa National Park	उप-प्रध्यापक	कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय, वन विज्ञान संकाय		पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
८९.	सुदीपराज अधिकारी	Human – Wildlife conflict in Buffer Zone Area: A study of Chitwan National Park, Nepal	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
९०.	कमल देवकोटा	नवलपुर जिल्लामा सर्पको विविधता र बासस्थानको अध्ययन	उपाध्यक्ष	नेपाल टेक्नोलोजी संघ	संस्थागत	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
९१.	रानजप्रसाद कँडेल	Ecology, Genetic Diversity and Conservation of Sloth Bear	संरक्षण अधिकृत	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष	विद्यावारिधि	चितवन/पर्सा/बाँके / बर्दिया / शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
९२.	भास्करसिंह कार्की	Estimation of Carbon Stock of Grassland Ecosystems in Hindu-Kush Himalayan Region	अनुसन्धानकर्ता	ICIMOD		शुक्लाफाँटा / खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज र ढोरपाटन शिकार आरक्ष
९३.	आशीष थापा	Response of Pinus Wallichiana (Ring Width) to climate change	विद्यार्थी	Beijing Forestry University, China	स्नातकोत्तर	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
९४.	खड्ककुमारी सिलवाल	An Assessment of Wildlife Damages and People Perception Towards Conservation	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१५.	मोती पौडेल	How tough is WASH? Developing Indicators to measure the Resilience of WASH to Climate Change in LMICS	विद्यार्थी	काठमाडौं विश्वविद्यालय	विद्यावारिधि	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज –अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१६.	सुनील के.सी	Spatio-temporal Dimensions of Human Wildlife Conflict in Suklaphanta National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, डीनको कार्यालय, कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७.	आशीष बस्याल	Assessment of the conservation status of Critically Endangered Gharials (<i>Gavialis gangeticus</i>) in Bardiya National Park, Nepal	अनुसन्धानकर्ता	जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र रुपन्देही		बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८.	आभा पोखरेल	1.Behavioral Change in Captive Asian Elephant of Khorsor in Response to visitors 2.Hatching Success in Gharial in Kasara	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१९.	सर्जन ग्वाछा	Status of Smooth Coated Otter (<i>Lutrogale perscapillata</i>) in Khaurahi River Channel, Bardiya National Park	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१००.	सागर राज कैडेल	Diet Analysis of Tigers and Leopards in Banke National Park and Strengthening Community Engagement	अनुसन्धानकर्ता	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष, जैविक विविधता केन्द्र, चितवन		बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०१.	सुबासचन्द्र बाँस्तोला	Diversity and Distribution of Birds in Chitwan-Annapurna landscape, Nepal	उप-प्राध्यापक	पृथ्वीनारायण बहुमुखी क्याम्पस	विद्यावारिधि	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज र अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१०२.	नानीमाया मुजाखुंग	An Ethnobotanical Approach to Study the Relation between Climate Change and Livelihood in Himalayas: A comparative Study between China and Nepal	अनुसन्धानकर्ता	Yunnan University, School of Ethnology and Sociology	Post-Doctoral Research	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१०३.	किरण रायमाझी	Altitudinal distribution of Butterfly Species in Surtibang Block of Dhorpatan hunting reserve	अनुसन्धानकर्ता	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातकोत्तर	ढोरपाटन शिकार आरक्ष
१०४.	Mr.Kenya Adcock and Team	Rhino Carrying Capacity	गैडा विज्ञ	WWF Nepal	संस्थागत	चितवन/बर्दिया/शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०५.	छिरिङ लहमु लामा	Promoting Snow Leopard Trek in Phoksundo Area, Dolpa	अनुसन्धानकर्ता	चुम भ्याली होमस्टे, बौद्ध		शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय
१०६.	मधुदेवी घिमिरे, कल्पना शर्मा, डम्बर सिंह साउद	Study of most Problematic Invasive Alien Plant of Nepal	वैज्ञानिक अधिकृत, सहायक वैज्ञानिक अधिकृत, र वनस्पति सहायक	वनस्पति विभाग	संस्थागत	राष्ट्रिय निकुञ्जहरु
१०७.	रिता खुलाल	Habitat Preference and Conservation Status of Wild water buffalo	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, डीनको कार्यालय, किर्तिपुर	स्नातकोत्तर	कोशिटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१०८.	सुजन अधिकारी	Scope of medicinal and aromatic plants to reduce human wildlife conflict	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, हेटौडा	स्नातकोत्तर	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
१०९.	संदीपराज पाण्डे, सोफिया ज्ञावली, निश्चल श्रेष्ठ	Status, distribution and ethno zoological studies of Indian Pangolin (<i>Manis craussicadata</i>) in buffer zone of Bardiya National Park Nepal	विद्यार्थी	काठमाडौं विश्वविद्यालय	स्नातक	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
११०.	राज कुमार सिजापति	Threats on Biodiversity in Bardia national Park. A case study of HWC in Sukarmala Surkhet Nepal	विद्यार्थी	प्राणी शास्त्र केन्द्रीय विभाग, कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१११.	रुक्साना खड्का	Distribution of Butterfly along elevation gradient	विद्यार्थी	त्रिचन्द्र बहुमुखी क्याम्पस	स्नातक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
११२.	कमल थापा	Assessing Coping Strategy of Blue Sheep: Predation Risk of Snow Leopard and Wolf in Manang and Mustang District	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, डीनको कार्यालय, कीर्तिपुर	विद्यावारिधि	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
११३.	जगन्नाथ अधिकारी	Role of Fragmented Midhill Landscape for the Conservation of Large Mammals in Central Himalaya Nepal	विद्यार्थी	विरेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस	विद्यावारिधि	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज / अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
११४.	नविन पौडेल	Behavioral study of Captive Asian Elephants of Khorosor	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
११५.	भूमिका आचार्य	Parasite Prevalance and Loads in Apis Laboriosa across different Elevation in Annapurna Conservation Area, Nepal	विद्यार्थी	कलेज अफ अप्लाइड साइन्स थापाथली	स्नातकोत्तर	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
११६.	दीपिका बगाले	Behavioral Study of Captive Asian Elephants of Khorosor	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
११७.	दिवा खनाल	Fish Diversity of Narayani River, Chitwan, Nepal	विद्यार्थी	प्राणीशास्त्र विभाग, अमृत क्याम्पस	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
११८.	रमेश कठरिया	Distribution and Habitat Preference of Smooth Coated Otter (<i>Lutrogale Perspicillata</i>) in the Karnali River, Nepal	विद्यार्थी	त्रिचन्द्र बहुमुखी क्याम्पस	स्नातक	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
११९.	सागर तामाङ	Fish Diversity of Rapti River of Chitwan district, Nepal	विद्यार्थी	प्राणीशास्त्र विभाग, अमृत क्याम्पस	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२०.	विशाल वि.क	Plant Species diversity, regeneration pattern and forest use resources	विद्यार्थी	सूचना प्रविधि विभाग, अमृत क्याम्पस	स्नातकोत्तर	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२१.	किरण गोसाई	Diversity and Distribution of adults of Ephemeroptera, Plecoptera and Trichoptera in Headwaters of Bagmati River, Sundarjal	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२२.	प्रदीप धिमिरे	Impacts of Restoration Practices on Species Assemblage and Diversity in Mixed Dipterocarp Forest of Nepal	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातकोत्तर	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१२३.	नारायणप्रसाद कोजु	Distribution and Habitat Preference of Musk Deer at Gaurishankar Conservation Area	विद्यार्थी	नेपाल इन्जिनियरिङ कलेज	स्नातकोत्तर	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र
१२४.	सडक विभाग	Biodiversity assessment along Narayanghat-Hetauda-Pathalaya road corridor		सडक विभाग	राष्ट्रियस्तर	चितवन/पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२५.	अर्जुन थापा, तेजाव पुन	Habitat assessment and conservation threats of Red Panda in Gaurishankar Conservation Area	अनुसन्धानकर्ता	Small Mammals Conservation and Research Foundation (SMCRF)	संस्थागत	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र
१२६.	अम्बिका तिवारी	Human Elephant Conflict in Adjoining Areas of Koshi Tappu Wildlife Reserve, Eastern Nepal	विद्यार्थी	प्राणीशास्त्र केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष
१२७.	विनीता रिमाल	Ecological Impact Assessment of Upper Trishuli '3A' Hydropower Project, Nepal	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातक	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१२८.	नवराज शाही	Population distribution, habitat characteristics and conservation threats to four horned antelope (<i>Tetracerus quadricornis</i>)	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातकोत्तर	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
१२९.	समीक्षा अर्याल	Human settlement relocation and its impact on livelihood: A case study from Banke National Park, Nepal	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातक	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३०.	विमला गुरुङ	Habitat Suitability Analysis of Four-horned antelope (<i>Tetracerus quadricornis</i>) in Banke National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा क्याम्पस	स्नातक	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३१.	विजय बहादुर खड्का, मानबहादुर रोकाया र चन्द्रकान्त सुवेदी	Taxonomical Study of the Genus <i>Rubus</i> L.(Rosaceae) in Nepal	सह-प्रध्यापक	RECAST, TU Kripipur Kathmandu	-	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१३२.	नवीन घिसिङ एण्ड टिम	Characterization of Electrical signature and Sulphur Emission of Hydrothermal Systems in central Nepal	अनुसन्धानकर्ता	खानी तथा भूगर्भ विभाग	संस्थागत	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३३.	सञ्जिता बुढाथोकी	Assessing effect of Land use Land cover change in Human-Elephant interface in Parsa-Rautahat Corridor	विद्यार्थी	काठमाडौं फरेस्ट्री कलेज	स्नातक	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३४.	अनुषा ढकाल	Assessing Invasive Plant Species and analyze change on deer habitat using spatial analysis	विद्यार्थी	काठमाडौं फरेस्ट्री कलेज	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३५.	प्रकाशचन्द्र अर्याल	Evaluating the Potential of Citizen Science Based Approach to Monitor the Amphibian Distribution in Kathmandu Valley	अनुसन्धान प्रमुख	Environmental Protection and Study Center (ENPROSC)	राष्ट्रियस्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१३६.	अर्जुन लामिछाने	Effect of Land use Land cover change on Carbon Stock: A case study from churia area of Banke district	विद्यार्थी	काठमाडौं फरेस्ट्री कलेज	स्नातक	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३७.	नेपाल पंक्षी संरक्षण संघ	Ornithological survey to understand migratory behavior and threats to birds in Rara Lake	अनुसन्धानकर्ता		राष्ट्रियस्तर	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१३८.	सुजीता ढकाल	Fine Scale drivers on distribution, abundance and threats to conservation of smooth coated otter (<i>Lutrogale perspicillate</i>) in Koshi Tappu Wildlife Reserve	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातकोत्तर	कोशिटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष
१३९.	साकार भा	Economic valuation of wetland ecosystem Services provided by Bishazary Lake, Chitwan	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४०.	मञ्जु श्री ठाकुर	Status of Road Kill in Protected Area: A case study in Banke National Park	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातकोत्तर	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१४१.	जीतबहादुर राना मगर	Effectiveness in mitigation measure on Human Elephant Conflict in Sauraha, Chitwan	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४२.	नेचर लामा	Impacts of Invasive Alien Species Mikania micrantha on soil and vegetation in Chitwan National Park	विद्यार्थी	गोल्डेन गेट इन्टरनेशनल कलेज	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४३.	स्वेता खड्का	Comparative Study on feeding behavior of Rhesus macaque in captivity, semi wild and wild habitat	विद्यार्थी	काठमाडौं फरेस्ट्री कलेज	स्नातक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४४.	बलराम अवस्थी	Rewilding of Megafauna and their role in Ecosystem Functions in Nepal	विद्यार्थी	Xishuangbanna Tropical Botanical Garden, Chinese Academy of Sciences, Yunnan, China	विद्यावारिधि	शुक्लाफाँटा / चितवन/बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४५.	बलराम अवस्थी	Status, Distribution and Conservation Threats of Otter in Suklaphanta National Park	उप-प्रध्यापक	सिद्धार्थ क्याम्पस कञ्चनपुर		चितवन/बर्दिया

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१४६.	वीरेन्द्र बहादुर विष्ट	Distribution, Habitat Utilization and Threats of Conservation of Arna	विद्यार्थी	स्नातकोत्तर क्याम्पस	स्नातकोत्तर	राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४७.	स्वेच्छा राउत	Influence of Edge Effect on Vegetation Assemblage in Biological Corridors of Terai Arc Landscape	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	बर्दिया/शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४८.	खुमिसारा सारु	Impact of Mikania Micrantha on Seed Germination of Native Plants and its Rhizospheric Soil Microbes	विद्यार्थी	अमृत क्याम्पस, लैनचौर	स्नातकोत्तर	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१४९.	सृष्टि श्रेष्ठ	Human-Wildlife Conflict: A case study in the Buffer Zone of Shivapuri Nagarjun National Park	अनुसन्धानकर्ता		व्यक्तिगत अनुसन्धान	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५०.	किशोर प्रसाद भट्ट	Tree Species, forest structure and effects of use in the high mountains of Nepal under contrasting precipitation regime	विद्यार्थी	George-August-Universität-Göttingen (University of Göttingen)	स्नातकोत्तर	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र र पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१५१.	क्षितिज श्रेष्ठ	Understanding Human-Wildlife Conflict in Bardia National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, हेटौँडा क्याम्पस	स्नातक	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५२.	अस्मिता श्रेष्ठ	Status and Distribution of Turtle Species in Koshi Tappu Wildlife Reserve	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	कोशिटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष
१५३.	अनिता अधिकारी	Population Structure and Yield of <i>Zanthoxylum armatum</i> Dc in MCAP	विद्यार्थी	अमृत साईन्स क्याम्पस	स्नातकोत्तर	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र
१५४.	विनयकुमार भ्ना	Habitat Suitability Mapping and Principal Diet Analysis of One-horned Rhino in Parsa National Park	विद्यार्थी	कृषि तथा वन विश्वविद्यालय	स्नातकोत्तर	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५५.	Leeanne Elizabeth Alonso and Team	Trishuli Comparative Monitoring Assessment Tool	अनुसन्धानकर्ता	International Finance Corporation (IFC)		लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५६.	रोजी तामाङ	Study on diversity of Trees and its distribution pattern in Suryabinayek Forest	विद्यार्थी	त्रि-चन्द्र बहुमुखी क्याम्पस	स्नातक	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१५७.	राजेन्द्र ढुङ्गना	Strengthening Human-big cats conflict mitigation efforts in Chitwan National Park	सहायक संरक्षण अधिकृत	वन तथा वातावरण मन्त्रालय		चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५८.	Bridget Evaine Grim and Shagririla Joshi Wynn	Effects of Invasive Species on the Livelihoods of People living within the buffer zones of Chitwan National Park	विद्यार्थी	Evergreen State College in Olympia, Washington, United State	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१५९.	गोपीकृष्ण जोशी	Current Status, Distribution of Smooth Coated Otter (<i>Lutrogale perspicillate</i>) and Conservation Threats in Wetlands of Shuklaphanta National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातकोत्तर	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६०.	विकास रिजाल	Habitat, distribution and threats of Smooth Coated Otters in Geruwa River	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातक	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१६१.	राज कुमार साहु	Determinants of Occupancy and distribution of Smooth Coated Otters in Babai River, BZ area of Bardia National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातक	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६२.	डोलराज थनेट समेत	Investigating the response of Wildlife to Different Level of Fragmentation and forest management Regimes in Nepal	सह प्रध्यापक	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, हेटौडा		बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६३.	बसन्त भण्डारी	Tracing out the south Tibetan detachment system along the Nar and the Modi basin of the Annapurna region, Western Nepal	सह प्रध्यापक	त्रि-चन्द्र बहुमुखी क्याम्पस		अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१६४.	सुनिता पौडेल	Application of Weight of Evidence and Logistic Regression Model and Their Comparison in Landslide Susceptibility Mapping at Modi River Watershed, Nepal	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान, केन्द्रीय विभाग त्रिभुवन विश्वविद्यालय कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१६५.	तुल्सीराम सुवेदी	Identification and mitigation of main threats impacting threatened Bearded Vulture in their core range of Nepal (Annapurna Conservation Area)	कार्यक्रम निर्देशक	हिमालयन नेचर		अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१६६.	आरती बस्नेत	Predicting Latrine Sites and Factors determining Occupancy of Smooth Coated Otters in Karnali Corridor	सह संयोजक	टेका समूह नेपाल	संस्थागत	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६७.	सुयात्रा धिमिरे	Anthropogenic impact on fish diversity in Shuklaphanta National Park and its buffer zone	विद्यार्थी	अमृत साईन्स क्याम्पस	स्नातकोत्तर	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१६८.	विशाल पौड्याल	Fish diversity in water bodies of Shuklaphanta National Park, Kanchanpur, Nepal	विद्यार्थी	अमृत साईन्स क्याम्पस	स्नातकोत्तर	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१६९.	तपिलप्रकाश राई	Habitat Characteristics and Conservation Initiatives of Turtles in Terai Chure region of Nepal	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान केन्द्रीय विभाग, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	विद्यावारिधि	शुक्लाफाँटा/पर्सा/ चितवन/बाँके बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७०.	सुशीला भट्ट	Comparative Study of Carbon Stock in Core and Buffer Zone area of Suklaphanta National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, हेटौँडा क्याम्पस	स्नातक	चितवन/बाँके बर्दिया
१७१.	वासुदेव जोशी	Status, distribution, conservation threats of Gharial in Chitwan National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, हेटौँडा क्याम्पस	स्नातक	राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७२.	रामबाबु पराजुली	Prediction of spatial distribution of common leopard in Lwang valley, Kaski, Nepal	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान, केन्द्रीय विभाग त्रि.वि. कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१७३.	अर्जुन चापागाई	Trading Trajectory of Medicinal and Aromatic Plants in the Trans-Himalayan Regions: Border, Circulation and the Network Regime	विद्यार्थी	City University of Hong Kong, Hong Kong SAR	विद्यावारिधि	लाम्जा/मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज र अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१७४.	जीवन शर्मा	Species (Fish) migration and landscape connectivity in Rara- Karnali (Khatyad River) corridor	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान, केन्द्रीय विभाग त्रि.वि. कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७५.	जीवन राई	Distribution and Conservation Threats of Grey Wolf (Canis Lupus Linnaeus, 1758) in Manang, Annapurna Conservation Area	विद्यार्थी	वातावरण विज्ञान, केन्द्रीय विभाग, त्रि.वि. कीर्तिपुर	स्नातकोत्तर	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१७६.	प्रमीशा खनाल	An Assessment of population status, distribution and conservation Threats on Vultures in Koshi Tappu Wildlife Reserve	विद्यार्थी	कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय, वन विज्ञान संकाय, हेटौडा	स्नातक	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष
१७७.	हरियाली रक्षक नेपाल	बागमती नदीको जलचर			संस्थागत	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१७८.	कुञ्जु ढकाल	An Assessment on Payment for Ecosystem Services in Shivapuri Nagarjun National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१७९.	मनीषा क्षेत्री	An Assessment of Human Wild Elephant Conflict in the buffer zone of Chitwan National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, हेटौडा	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८०.	सिल्पा हमाल	Population Density and Habitat Characteristics of Great Hornbill	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातक	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८१.	भुपेन्द्रप्रसाद यादव	Interaction of Felids Species and their Prey in Chitwan-Parsa Complex, Nepal	सहायक संरक्षण अधिकृत	नेपाल इन्जिनियरिङ कलेज	स्नातकोत्तर	चितवन/पर्सो राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८२.	रुक्साना थापा	A Research an availability and identification of wild mushroom in Shivapuri National Park	विद्यार्थी	हिमालयन कलेज अफ एग्रिकल्चर साइन्स एण्ड टेक्सोनोलोजि, कीर्तिपुर	स्नातक	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८३.	दीपेश आचार्य	Tree Ring Based Climatic Studies Along the Altitudinal Gradient of Rara National Park	विद्यार्थी	कलेज अफ अल्पाइड साइन्स थापाथली	स्नातकोत्तर	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८४.	सुदीप के.सी	Habitat Modelling of Gaur in Chitwan and Parsa National Park	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, डीनको कार्यालय	स्नातकोत्तर	चितवन/पर्सो राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१८५.	सुमितकुमार सैनियार	Factors Affecting the Productivity and Biodiversity in Grassland of Mustang	विद्यार्थी	वन विज्ञान अध्ययन संस्थान, पोखरा	स्नातकोत्तर	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र
१८६.	प्रिनहुड नेपाल	Study of Pharmacological and Microbiological Activities along with Conservation Awareness of Medicinal Plants of Singati-Kalinchok, Dolakha	संस्थागत		राष्ट्रियस्तर	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र
१८७.	कमलराज गोसाई	Potential Mimicry between two bird species that Interact in mixed species flocks	विद्यार्थी	Guangxi University	विद्यावारिधि	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज
१८८.	प्रा. खुम पौड्याल	Palaeoenvironmental and palaeoecological analysis of the Jurassic succession in the lower Mustang area , Nepal	प्रध्यापक	Tribhuvan University, Erlangen University and Kachchh University		अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	अनुसन्धानकर्ताको नाम	अनुसन्धानको शीर्षक	पद	सम्बद्ध संस्था	अनुसन्धानको तह	अनुसन्धानको क्षेत्र
१८९.	Ms. Anne Marie Stefaniak	Assessment of glacial lakes on the Himal Chuli glacial in the Nepalese Himalayas	अनुसन्धानकर्ता	Nottingham Trent University and Bergen University (Norway)		मनास्लु संरक्षण क्षेत्र
१९०.	तिलक थापा मगर	Habitat Assessment and Conservation Status of Musk Deer in Makalu Barun National Park	रिसर्च एसिस्टेंट	हिमालय जैविक विविधता सञ्जाल नेपाल		मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज
१९१.	तुल्सीलक्ष्मी सुवाल	Application of cutting-edge technology (Radio-telemetry and Camera traps) to conserve Pangolin	विद्यार्थी	Institute of Wildlife Conservation, National Pingtung University of Science and Technology, Taiwan	स्नातकोत्तर	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

अनुसूची २२ : आ.व. २०७६/७७ सम्ममा संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माणको लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन (EIA) प्रतिवेदन तयार गर्न सहमति दिइएको विवरण

जलविद्युत आयोजना निर्माणसम्बन्धी

१. अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
१	तात्छहराखोला साना जलविद्युत आयोजना (श्री कृष्णलाल गौचन बाँसवारी, काठमाडौं)	२४	सचिवस्तर २०६७/१२/१६	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	मुस्ताङ जिल्ला, साविक कोवाङ गा.वि.स.
२	घलेन्दीखोला जलविद्युत आयोजना (श्री CEMAT Power Development Company कुपण्डोल, काठमाडौं)	४	सचिवस्तर २०६६/७/५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला, साविक नाच्योङ गा.वि.स.
३	धिलुम्पाखोला जलविद्युत आयोजन (श्री प्रभु ईर्नर्जि प्रा.लि. ललितपुर)	७	सचिवस्तर २०६७/४/३	सम्भाव्यता अध्ययन	मुस्ताङ जिल्ला, साविक कागवेनी गा.वि.स.
४	लोअर मनाङ मस्याङ्दी जलविद्युत आयोजना (श्री बुटवल पावर कम्पनी प्रा.लि बुद्धनगर, काठमाडौं)	९३	सचिवस्तर २०६७/९/७	विद्युत उत्पादन सर्भेक्षण तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ जिल्ला, साविक चामे, ताचेवगर र धारापानी गा.वि.स.
५	मिस्ट्रदाना १३२ केभि विद्युत प्रसारण लाईन (श्री रोवष्ट ईर्नर्जि प्रा.लि., पानीपोखरी, काठमाडौं)		सचिवस्तर २०६७/८/१५	विद्युत प्रसारण लाईनको सर्भेक्षण सहमति	म्याग्दी जिल्ला, साविक नाच्योङ गा.वि.स.

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स./वडा नं. (साविक)
६	माथिल्लो मर्दिखोला जलविद्युत आयोजना (श्री युनाइटेड इन्डिमर्दि एण्ड आर.वि. हाइड्रोपावर प्रा.लि., पोखरा)	१०	सचिवस्तर २०६७/११/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक लाङ्घलेन गा.वि.स. वडा नं. ९
७	दूधखोला जलविद्युत आयोजना (श्री माछापुच्छ्रे हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट प्रा.लि, पोखरा)	२५	सचिवस्तर २०६७/११/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ जिल्ला, साविक थोचे गा.वि.स.
८	रेले ज.आ. (श्री हिम कन्सल्ट प्रा.लि.	३	सचिवस्तर	सम्भाव्यता अध्ययन	म्याग्दी जिल्ला, साविक नाच्याङ गा.वि.स.
९	करुवा जलविद्युत आयोजना (भूयामोलेगमा हाईड्रोपावर डेभलोपमेन्ट प्रा.लि, कास्की)	३०	सचिवस्तर २०६६/११/३	सम्भाव्यता अध्ययन सहमति	जिल्ला कास्की, साविक माछापुछ्रे गा.वि.स.
१०	भोङखोला जलविद्युत आयोजना (श्री प्रभु ईनर्जी प्रा.लि., काठमाडौं)	२.२	सचिवस्तर २०६६/१२/१२	सम्भाव्यता अध्ययन सहमति	जिल्ला मुस्ताङ, साविक कागावेनी गा.वि.स.
११	दोगो रुदिखोला साना ज.वि.आ. (श्रीमती सूर्यकला बराल कोईराला शारदानगर -४, चितवन)	०.६७	सचिवस्तर २०६६/८/२३	सम्भाव्यता अध्ययन सर्भेक्षण सहमति	लमजुङ जिल्ला, साविक पसगाउँ गा.वि.स. वडा.नं ४
१२	तल्लो कार्लिगण्डकी ज.वि. आ. (डेल्टा इन्र्जी, प्रा.लि., ललितपुर	१०.४६	सचिवस्तर २०६६/३/२६	सम्भाव्यता अध्ययन	म्याग्दी जिल्ला

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स./ वडा नं. (साविक)
१३	माथिल्लो साङ्गेखोला साना जलविद्युत आयोजना. (अप्पर साङ्गे हाईड्रोपावर प्रा.लि काठमाडौं)	०.१८३	सचिवस्तर २०६६/३/२६	सम्भाव्यता अध्ययन	लमजुङ जिल्ला, साविक ताग्रीड गा.वि.स. वडा नं.२
१४	माथिल्लो खुदी जलविद्युत आयोजना (ज्ञानेन्द्रलाल प्रधान काठमाडौं)	१९.५	सचिवस्तर २०६७/१/२०	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	लमजुङ जिल्ला, साविक घनपोखरा र खुदी गा.वि.स.
१५	लिपिङ्गखोला जलविद्युत आयोजना (श्यामसुन्दर खेतान, काठमाडौं)	३०	सचिवस्तर २०६८/१/१४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला, साविक नाच्योङ गा.वि.स. वडा नं.
१६	घलेम्दीखोला जलविद्युत आयोजना (श्याम सुन्दर खेतान)	१०	सचिवस्तर २०६८-१-१४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला, साविक नाच्योङ गा.वि.स.
१७	माथिल्लो खुदी "ए" खोला जलविद्युत आयोजना (बाबुराम भारद्वाज, ललितपुर-१३, कुसुन्ती)	४.९८	सचिवस्तर २०६८/३/२१	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मुस्ताङ जिल्ला, साविक घनपोखरा र खुदी गा.वि.स.
१८	मिदिमखोला जलविद्युत आयोजना (मिदिम हाईड्रोपावर, काठमाडौं)	३.४	सचिवस्तर २०६८/३/२१	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लमजुङ जिल्ला, साविक भोजे, भुजुङ्ग, उत्तरकन्या र मालिङ्ग गा.वि.स.
१९	नीलगिरीखोला जलविद्युत आयोजना (सुब्रत धिताल, ललितपुर, पट्टिया)	३८	सचिवस्तर २०६८/४/२०	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला, साविक नाच्योङ गा.वि.स.

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
२०	माथिल्लो मर्स्याङ्दी जलविद्युत आयोजना ४०० के.भि.विद्युत प्रसारण लाइन आयोजना (मर्स्याङ्दी ट्रान्समिसन क.प्रा.लि., ललितपुर)		सचिवस्तर २०६८/५/२७	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लम्जुङ्ग, गोरखा, तनहुँ, नवलपरासी, प्याग्दी जिल्ला
२१	कालीगण्डकी कोवाङ्ग जलविद्युत आयोजना (अम्लेश्वर इन्जिनियरिङ्ग हाइड्रोपावर प्रा.लि, काठमाडौं)	१००	सचिवस्तर २०६८/९/११	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मुस्ताङ्ग जिल्ला, साविक टुकुचे, कोवाङ्ग, लेते र कुञ्जो गा.वि.स.
२२	घान्द्रुक मोदी जलविद्युत आयोजना (पाञ्चजन्य हाइड्रोपावर प्रा.लि, काठमाडौं)	६४	सचिवस्तर २०६८/९/११	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक घान्द्रुक गा.वि.स.
२३	रुदीखोला ए जलविद्युत आयोजना (विन्ध्यावासिनी हाइड्रोपावर डेभलपमेन्ट प्रा.लि, काठमाडौं)	६.८	सचिवस्तर २०६८/१२/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की र लमजुङ्ग जिल्ला, साविक मजुरे र पसगाउँ रगा.वि.स.
२४	न्यादी जलविद्युत आयोजना.को १३२ के.भि.विद्युत प्रसारण लाइन (न्यादी हाइड्रोपावर लि, काठमाडौं)		सचिवस्तर २०६८/१२/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	लम्जुङ्ग जिल्ला, साविक वाहुनडाँडा गा.वि.स.
२५	तल्लो मनाङ मर्स्याङ्दी जलविद्युत आयोजनाको २२० के.भि. विद्युत प्रसारण लाइन (बुटवल पावर कम्पनी, काठमाडौं)	०.२२	सचिवस्तर २०६८/१२/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ्ग जिल्ला, साविक ताचेबगर र धारापानी गा.वि.स.

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
२६	माथिल्लो मर्स्याडिदी साना जलविद्युत आयोजना. (अपर स्याङ्गे हाइड्रोपावर प्रा.लि.काठमाडौं)	२.४	सचिवस्तर २०६८/१२/२६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लमजुङ्ग जिल्ला साविक ताघ्रिड गा.वि.स.
२७	सादीखोला जलविद्युत आयोजना.को ३३ केभी प्रसारण लाइन (मन्दाकिनी हाइड्रोपावर प्रा.लि. काठमाडौं)		सचिवस्तर २०६९/१/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक सादीखोला, घाचोक र लाचोक गा.वि.स.
२८	गरच्याङ्गखोला साना जलविद्युत आयोजना (गोविन्द पाण्डे/थनेश्वर बन्जाडे, काठमाडौं)	४	सचिवस्तर २०६९/३/२४	सम्भाव्यता अध्ययन	कास्की जिल्ला, साविक नार्माजुङ्ग गा.वि.स.
२९	माथिल्लो मर्स्याडिदी- २ जलविद्युत आयोजना (संशोधित जडित क्षमता ६०० मेगावाट)	६००	नि. सचिवस्तर २०६९/६/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ्ग जिल्ला साविक धारापानी गा.वि.स. र लमजुङ्ग जिल्लाको घेर्मु र ताघ्रिङ्ग गा.वि.स.
३०	रुदीखोला बि. जलविद्युत आयोजना	७.६	सचिवस्तर २०६९/७/२४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की र लमजुङ्ग जिल्ला, विभिन्न गा.वि.स. हरू
३१	नीलगिरीखोला- २ क्यासकेड जलविद्युत आयोजना	६२	सचिवस्तर २०६९/८/५	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला, साविक नाच्याङ्ग गा.वि.स.

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स./ वडा नं. (साविक)
३२	नयाँ मोदी लेखनाथ १३२ के.भि. विद्युत प्रसारण लाइन आयोजना (श्री नेपाल विद्युत प्राधिकरण, वातावरण तथा सामाजिक अध्ययन विभाग, खरिपाटी, भक्तपुर)		सचिवस्तर २०६९/८/५	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की र पर्वत जिल्लाका, साविकका विभिन्न गा.वि.स.
३३	माथिल्लो मर्स्याङ्दी १ जलविद्युत आयोजना	१५०	सचिवस्तर २०६९/१०/२१	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लमजुङ्ग जिल्ला, साविकका विभिन्न गा.वि.स.
३४	मनाङ मर्स्याङ्दी जलविद्युत आयोजना	२९२	सचिवस्तर २०६९/१०/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ्ग जिल्ला, साविक चाँमे र ताचेबगर गा.वि.स.
३५	घारखोला जलविद्युत आयोजना	८.३	सचिवस्तर २०६९/१०/२३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला, साविक शिख र घार गा.वि.स.
३६	सैतीखोला जलविद्युत आयोजना	१	सचिवस्तर २०७०/४/१६	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक ल्वाङ्गधलेक गा.वि.स.
३७	मादीखोला जलविद्युत आयोजना	२४.८	सचिवस्तर २०७१/९/२३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक सिल्दुजरे, शुम्काडाँडा तथा कालिका गा.वि.स.हरु

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स./वडा नं. (साविक)
३८	खुदीखोला जलविद्युत आयोजना		सचिवस्तर २०७२/११/०६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक खुदी गा.वि.स.
३९	गर्ज्याङ्गखोला साना जलविद्युत आयोजना	६.६	सचिवस्तर २०७२/११/३०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक नामार्जुङ गा.वि.स.
४०	चिनोखोला जलविद्युत आयोजना	८.५	सचिवस्तर २०७२/१२/७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ्ग जिल्ला, साविक ताचैबगर गा.वि.स.
४१	मिदिम खोला र अंखोर खोलामा प्रस्तावित माथिल्लो मिदिम खोला जलविद्युत आयोजना	७.५	सचिवस्तर २०७३/७/५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लमजुङ्ग जिल्ला, साविक भुजुङ्ग गा.वि.स.
४२	करुवा सेती जलविद्युत आयोजना	३६	सचिवस्तर २०७३/१०/२४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक माछापुच्छ्रे र सर्दीखोला गा.वि.स.
४३	मस्योङ्दी कोरिडोर २२० के.भी. विद्युत प्रसारण लाइन आयोजना (धारपानी- उदीपुर)		सचिवस्तर २०७३/११/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक नामार्जुङ गा.वि.स.
४४	तिप्ल्याङ्ग कालीगण्डकी जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री तिप्ल्याङ्ग कालीगण्डकी हाइड्रोपावर प्रा.लि., हेरिटेज प्लाजा, कमलादी, का.म.न.पा.-२८)	५८	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/३/२९	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला, साविक तातोपानी, दोवा, स्तान, शिख, धार र बेगखोला गा.वि.स.मा पर्ने कालीगण्डकी नदीमा प्रस्तावित

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
४५	सेतीनदी जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री भिजन लुम्बिनी लिमिटेड, बुटवल-८, रुपन्देही)	३०	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/४/२७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, माछापुच्छ्रे गाउँपालिका (साविक घाचोक, सार्दिखोला, पुरनचौर र माछापुच्छ्रे गा.वि.स.)
४६	माथिल्लो सेतीखोला जलविद्युत आयोजना(श्री अप्पर सेती हाइड्रो प्रा.लि., अनामनगर, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	२०	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/७/४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, सेती खोला
४७	अप्पर मादी जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक अन्नपूर्ण पावर कम्पनी प्रा.लि., सानेपा, ललितपुर)	४३	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/८/२६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, साविक पाचै र नामाजुङ्ग गा.वि.स.मा
४८	नारखोला जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक राजेन्द्रदास श्रेष्ठ, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १, नारायणचौर, नक्साल, काठमाडौं)	५०	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/१०/८	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मनाङ्ग जिल्ला, न्यासो र चामे गाउँपालिका
४९	क्रीब १ कि.मि. लामो ३३ के.भी. विद्युत प्रसारण लाइन आयोजना (प्रस्तावक अप्पर स्याङ्गे हाइड्रोपावर लिमिटेड, सामाखुशी, काठमाडौं)		मा. मन्त्रीस्तर २०७५/१०/८	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र पर्ने लमजुङ्ग जिल्ला मस्याङ्गदी गाउँपालिकामा अवस्थित माथिल्लो स्याङ्गेखोला साना जलविद्युत आयोजनाको स्वीचयार्डबाट सोही जिल्लाको साविक खुदी गा.वि.स.मा अवस्थित खुदी सवस्टेशनसम्म

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स./ वडा नं. (साविक)
५०	माथिल्लो भुरुण्डी ए जलविद्युत आयोजना (श्री निको इनर्जी प्रा. लि., तिनकुने, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	४.५	मा. मन्त्रीस्तर २०७५/१०/१७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला अन्नपूर्ण गाउँपालिकामा पर्ने भुरुण्डी खोलामा प्रस्ताव गरेको
५१	नीलीगिरीखोला हाइड्रोपावर कम्पनी लिमिटेड, कमलादी-३१, काठमाडौं		मा. मन्त्रीस्तर २०७५/१०/१७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला अन्नपूर्ण गाउँपालिका वडा नं. ४ मा नीलीगिरीखोला-१ जलविद्युत आयोजनाको स्वीचयार्डबाट नीलीगिरी खोला-२ जलविद्युत आयोजनाको स्वीचयार्डसम्म करिब ५.४ कि.मि. १३२ के.भी. को सिङ्गल सर्किट प्रसारण लाइन र नीलीगिरी खोला-२ जलविद्युत आयोजनाको स्वीचयार्डबाट अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको दानामा रहेको सर्वेक्षणसम्म करिब २.६ कि.मि. १३२ के.भी. को डबल सर्किट प्रसारण लाइन आयोजना ।
५२	मिम्ट्रीखोला-२ जलविद्युत आयोजना (श्री माउन्टेन इनर्जी नेपाल लि., पानीपोखरी, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	१२	मा. मन्त्रीस्तर २०७५/१२/१३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	म्याग्दी जिल्ला अन्नपूर्ण गाउँपालिका वडा नं. ४ नाच्योडमा ।

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
५३	अपर सेती १ साना जलविद्युत आयोजना (श्रेष्ठ इनर्जी सोलुशन प्रा.लि., बूढानीलकण्ठ, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	१२	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/१/३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका वडा नं १९ मा अवस्थित सेतीखोलामा प्रस्ताव गरिएको ।
५४	मिवाजे खोला साना जलविद्युत आयोजना (माँ दुर्गा काली हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा. लि., कुपण्डोल, ललितपुर प्रस्तावक रहेको)	४.९५	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/१/३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला माछापुच्छ्रे गाँउपालिकामा अवस्थित मिवाजे खोलामा प्रस्ताव गरिएको ।
५५	सुपर सेती जलविद्युत आयोजना (श्री एस. एन. इनर्जी प्रा. लि कुपण्डोल-१ ललितपुर प्रस्तावक रहेको)	२४	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/२/६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला माछापुच्छ्रे गाँउपालिका (साविक माछापुच्छ्रे गा.वि.स.) मा पर्ने सेती नदी र बतासे खोलामा प्रस्ताव गरेको ।
५६	माथिल्लो सार्दीखोला जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री मन्दाकिनी हाइड्रोपावर प्रा.लि., सिनामंगल, काठमाडौं)	२.९	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/३/१६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला माछापुच्छ्रे गाँउपालिका वडा नं. २ मा अवस्थित सार्दी खोलामा प्रस्ताव गरिएको ।
५७	नामार्जुन मादी जलविद्युत अयोजनाको ३३ के.भी. प्रसारण लाईन अयोजना (हिमालयन हाइड्रोपावर लिमिटेड, बुद्धनगर, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	०	मा. मन्त्रीस्तर २०७६/३/१३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्लाको मादी गाँउपालिका (साविक नामार्जुन, शुभाकोडाँडा र सिल्दुजुरे गा.वि.स.हरु) मा प्रस्तावित ।
	जम्मा	२०३८.४६			

२. गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
१	तामाकोशी ३ जलविद्युत आयोजना (एस.एन पावर होल्डिङ सिङ्गापुर प्रा.लि.ललितपुर)	२७५	सचिवस्तर २०६६/१२/१२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	दोलखा जिल्ला, साविक भिरकोट, सुनखानी, गा.वि.स. र भिमेश्वर न.पा.
२	लिपिङ्गखोला जलविद्युत आयोजना (सुनिमाया खड्का, सिन्धुपाल्चोक)	४.१	सचिवस्तर २०६८/१/२५	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक तातोपानी गा.वि.स.
३	लिखु १ जलविद्युत आयोजना (पान हिमालय इनर्जी प्रा.लि., काठमाडौं)	७७	सचिवस्तर २०६८/२/८	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रामेछाप जिल्ला, साविक गुम्देल, भकान्जे, र सोलुखुम्बु जि.को चौलाखर्क गा.वि.स.
४	लिखु २ जलविद्युत आयोजना (ग्लोबल हाइडोपावर एसोसियेट प्रा.लि., काठमाडौं)	५५	सचिवस्तर २०६८/२/८	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रामेछाप जिल्ला, साविक गुम्देल, भकान्जे, र सोलुखुम्बु जि.को चौलाखर्क गा.वि.स.
५	जुरिम्बाखोला साना जलविद्युत आयोजना (अमृतबहादुर खड्का, सिन्धुपाल्चोक, काठमाडौं)	०.७६	सचिवस्तर २०६८/५/३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक, जिल्ला साविक तातोपानी गा.वि.स.
६	माथिल्लो लान्चेखोला जलविद्युत आयोजना (इनर्जी भेन्चर प्रा.लि., काठमाडौं)	९९	सचिवस्तर २०६८/१०/९	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक लामाबगर गा.वि.स.

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
७	अपर जुरिम्बाखोला साना जलविद्युत आयोजना. (शिव श्रेष्ठ, सिन्धुपाल्चोक)	०.९१४	सचिवस्तर २०६८/१२/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक लिस्तीकोट र तातोपानी गा.वि.स.
८	ल्याप्जेखोला जलविद्युत आयोजना (नासा हाइड्रोपावर क.लि., काठमाडौं)	२००	सचिवस्तर २०६९/२/१७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक लामाबगर गा.वि.स.
९	तामाकोशी ५ जलविद्युत आयोजना (श्री नेपाल विद्युत प्राधिकरण, वातावरण तथा सामाजिक अध्ययन विभाग, काठमाडौं)	८७	सचिवस्तर २०६९/९/२०	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अध्ययन	दोलखा जिल्ला, तामाकोशी नदी
१०	सुरीखोला जलविद्युत आयोजना (श्री सुरीखोला हाइड्रोपावर प्रा.लि.)	३.६	सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक सुरी र चंखु गा.वि.स.
११	खानीखोला -१ जलविद्युत आयोजना (२५ मे.वा.) १३२ के.भी. प्रसारण लाईन आयोजना (ग्रीनलाईफ प्रा.लि., एकान्तकुना, काठमाडौं)		सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक खारे चंखु, सुरी, बुलुङ्ग, लाडुक गा.वि.स.
१२	मध्य भोटेकोशी जलविद्युत आयोजना (१०२ मे.वा.)	१०२	सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक मारिम्झ, गाति, लिस्तीकोट, घुम्थाङ्ग र मानेश्वर गा.वि.स.

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
१३	तल्लोखारे खोला जलविद्युत आयोजना (८.२६ मे.वा.) को १३२ के.भी. विद्युत प्रसारण लाइन आयोजना		सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक सुरी र चंखु गा.वि.स.
१४	हाँडीखोला मुनकोशी ए साना जलविद्युत आयोजना	०.९९७	सचिवस्तर २०७०/५/३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक करथली र घोरथली गा.वि.स.
१५	मध्य भोटेकोशी-१ जलविद्युत आयोजना १३२ के.भी. विद्युत प्रसारण लाईन आयोजना		नि. सचिवस्तर	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सुन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक फुलपिप्ले गा.वि.स.
१६	रामेछाप गर्ज्याङ्ग खिम्ती १३२ के.भी. विद्युत प्रसारण लाइन आयोजना		सचिवस्तर २०७०/९/२१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रामेछाप जिल्ला, साविक फुलासी, बेताली, रस्नालु र चुचुरे गा.वि.स. र दोलखा जिल्ला साविक सहेरे र च्यामा गा.वि.स.
१७	सैंगतीखोला जलविद्युत आयोजनाको क्षमता अभिवृद्धि (६.४ मे.वा. बाट १६ मे.वा.)	१६	सचिवस्तर २०७०/११/१२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक बाबरे, चिलङ्गखाम र लामिडाँडा गा.वि.स.
१८	तीनेखुखोला जलविद्युत आयोजना (९९० कि.वा.)	०.९९	सचिवस्तर २०७१/८/०३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक सुरी र भ्याकु गा.वि.स.
१९	सुरीखोला जलविद्युत आयोजनाको ३३ के.भी. प्रसारण लाईन आयोजना		सचिवस्तर २०७२/४/१७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक सुरी र लामिडाँडा गा.वि.स.

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
२०	जुमखोला जलविद्युत आयोजना	६२	सचिवस्तर २०७२/१०/२०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक लामावगर गा.वि.स.
२१	लिपिङ्ग खोला जलविद्युत आयोजना (हिमरिभर प्रा. लि.)		मा मन्त्रिस्तर २०७३/११/१२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक तातोपानी गा.वि.स. वडा नं. १
२२	घट्टुखोला जलविद्युत आयोजना	७.५	सचिवस्तर २०७३/७/२३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक मारु गा.वि.स.
२३	पेगुखोला साना जलविद्युत आयोजना	३	सचिवस्तर २०७३/७/३०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, बिगु गा.वि.स.
२४	मनकामना इन्जिनियरिङ हाइड्रोपावर प्रा.लि., शंखमूलमार्ग, नया बानेश्वर, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको घट्टुखोला जलविद्युत आयोजनाको ३३ के.भी. विद्युत प्रसारण लायन आयोजना		२०७३/७/३०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक मारु गा.वि.स.
२५	साँगुखोला जलविद्युत आयोजना	१८	सचिवस्तर २०७४/३/५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक, आलम्बु चिलिङ्गा गा.वि.स.
२६	साँगुखोला-१ जलविद्युत आयोजना	५.५		वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक आलम्बु चिलिङ्गा गा.वि.स.

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
२७	नुप्चे लिखु जलविद्युत आयोजना	५७.५		वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रामेछाप जिल्ला, उमाकुण्ड गाउँपालिका वडा नं. १ अवस्थित नुप्चे र लिखु खोलामा प्रस्ताव गरेको ।
२८	लिखु-१ जलविद्युत आयोजनाको १३२ के.भी. विद्युत प्रसारण लाइन आयोजना			वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रामेछाप जिल्ला, उमाकुण्ड गाउँपालिका वडा नं. १ अवस्थित लिखु जलविद्युत आयोजनाको १३२ के.भी. डबल सर्किट प्रसारण लाइन आयोजना
२९	स्याखुखोला साना जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री गौरव बम मल्ल, बुटवल, स्पन्देही)	०.९९६		वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, बिगु गाउँपालिकामा पर्ने स्याखु खोलामा
३०	रोल्वालिङखोला जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री एच इ डी इनर्जी प्रा.लि., त्रिदेवी मार्ग, ठमेल, काठमाडौं)	८८		वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला, साविक गौरीशंकर र लामाबगर गा.वि.स.मा पर्ने रोल्वालिङ खोला र घोडचडी खोलामा प्रस्ताव गरेको
३१	लोम्सा जलविद्युत आयोजना (श्री पाथिभारा हाइड्रोपावर प्रा.लि., का.म.न.पा.-६, बौद्ध, काठमाडौं प्रस्तावक)	१.१		वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दोलखा जिल्ला जिरी नगरपालिका (साविक श्यामा गा.वि.स.) मा पर्ने धीमलेखोला र घट्टेखोलामा प्रस्ताव गरेको
३२	देवढुङ्गा चाकुखोला अर्ध जलाशययुक्त जलविद्युत आयोजना	३.५६	मा मन्त्रिस्तर २०७६/११/३०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, भोटेकोशी गाउँपालिका वडा नं ४ र ५
	जम्मा	११६९.५२			

३. मनास्लु संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
१	भालुखोला जलविद्युत आयोजन, (श्री नेपाल टप हाइड्रोपावर प्रा.लि. काठमाडौं)		सचिवस्तर २०६६/५/७	सम्भाव्यता अध्ययन	गोरखा जिल्ला
२	सुपर बूढीगण्डकी खोला ज. आ. (श्री सुपर बूढीगण्डकी हाइड्रो पावर कं.प्रा.लि वानेश्वर काठमाडौं)		सचिवस्तर २०६७/४/६	सम्भाव्यता अध्ययन सर्भेक्षण सहमती	गोरखा जिल्ला, साविक ल्हो गा.वि.स.वार्ड नं १
३	बूढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना. (श्री टाइम्स इनर्जी प्रा.लि., काठमाडौं)	२५४	सचिवस्तर २०६८/६/२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	गोरखा जिल्ला, साविक सिर्दिवास, कैरौजा र उइया गा.वि.स.
४	माथिल्लो बूढीगण्डकी जलविद्युत आयोजना. (श्री नौसेनी हाइड्रो प्रा.लि., नाटेश्वर मार्ग, सामाखुशी, काठमाडौं)	२५४	सचिवस्तर २०७०/२/२६	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	गोरखा जिल्ला, साविक कैरौजा, उहिया, सिर्दिवास र चुम्चुले गा.वि.स.
५	चिनोखोला जलविद्युत आयोजना (८.५ मे.वा.) श्री बुटवल पावर कम्पनी लिमिटेड प्रस्तावक रहेको	८.५	सचिवस्तर २०७२/१२/७	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	मनाङ्ग जिल्ला, साविक ताचैबगर गा.वि.स.
	जम्मा	५१६.५			

४. अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (से.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
१	नौगाड ए खोला जलविद्युत आयोजना (श्री त्रिपुरा ईर्नर्जि नेपाल प्रा. लि. चन्डोल, काठमाडौं)	५	सचिवस्तर २०६७/५/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दार्चुला जिल्ला, साविक धुलीगाड र सिर्पि गा.वि. स.
२	चर्मेलिया क्षतिगाड जलविद्युत आयोजना (श्री वेष्टस्तर हाइड्रोपावर प्रा.लि. काठमाडौं)	५	सचिवस्तर २०६६/१२/१२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दार्चुला जिल्ला, साविक धुन्सा, सिटौला, खण्डेश्वरी, रेगुल्जर गा.वि.स.
३	न्वा गाड जलविद्युत आयोजना (श्री जल उर्जा प्रा. लि., विशालनगर, काठमाडौं)	१	सचिवस्तर २०७०/१/३१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दार्चुला जिल्ला, साविक लटिनाथ गा.वि.स.
४	मकरीगाड हाइड्रोपावर प्रा. लि., बुद्धिसागरमार्ग, पानीपोखरी, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको नेपाल विद्युत प्राधिकरणद्वारा निर्माणाधिन सब स्टेशनसम्म मकरीगाड-बलौच ३३ के.भी. प्रसारणलाइन आयोजना		२०७०/१/३१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	दार्चुला जिल्लाको शैल्य शिखर नगरपालिका (साविक शिखर गा.वि.स.)
	जम्मा	११			

५. कञ्चनजंघा संरक्षण क्षेत्र

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
१	धुन्साखोला सानो जलविद्युत आयोजना (श्री शाह कन्सल्ट ईन्टरनेशनल प्रा.लि.काठमाडौं)	१०	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/३/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	जिल्ला ताप्लेजुङ्ग, साविक लेलेप गा.वि.स. वडा नं. ३
२	माथिल्लो तमोर जलविद्युत आयोजन (श्री सानिमा हाईड्रोपावर प्रा.लि. नक्साल काठमाडौं)	१००	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/१/१९	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	ताप्लेजुङ जिल्ला साविक तापेथोक, लिनखिम, ईखावु र लेलेप गा.वि.स.
३	सुपर तमोर जलविद्युत आयोजना (क्रिष्टल पावर डेभलपमेन्ट प्रा.लि., वालुवाटार, काठमाडौं)	१५५	सचिवस्तर २०७४/२/३१	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	ताप्लेजुङ जिल्ला
४	तमोर जलविद्युत आयोजना	४३	मा. मन्त्रीस्तर २०७५/१/२७	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	ताप्लेजुङ जिल्ला
५	सुपर काबेली जलविद्युत आयोजना	२०	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/३/२९	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	ताप्लेजुङ जिल्ला, श्रीजंगा गाउँपालिका वडा नं. ८
६	सिम्बुवा खोला जलविद्युत आयोजना	७०.३	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/९/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	ताप्लेजुङ जिल्ला, फक्तालुङ्ग गाउँपालिकामा

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
७	सुपर काबेली खोला “ए” जलविद्युत आयोजना (श्री स्नो रिभर्स प्रा.लि., लाजिम्पाट, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	१५	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/६/२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला, साविक सिरिजङ्गा गाउँपालिका वडा नं. ८
८	तमोर खोला-५ जलविद्युत आयोजना (श्री रिभर साइड हाइड्रो इनर्जी प्रा.लि., का.म.न.पा.-२२, नयाँ सडक, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	३०	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/८/५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला, साविक साविक लेलेप तथा तापेथोक गा.वि.स.
९	सिम्बुवा खोला जलविद्युत आयोजना (श्री रेमिट हाइड्रो लिमिटेड, बबरमहल, काठमाडौं)	७०.३	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/९/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	ताप्लेजुङ्ग जिल्ला, फक्तालुङ्ग गाउँपालिका
	जम्मा	५१३.६			

६. लामटाङ राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा.)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
१	फलाङ्गखोला जलविद्युत आयोजना (रसुवा हाईड्रोपावर प्रा.लि सानोभन्थाङ काठमाडौं)	३	सचिवस्तर २०६७/१०/२४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला, साविक सरमथली र भोर्ले गा.वि.स.

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
२	माथिल्लो बलेफीखोला जलविद्युत आयोजना (माथिल्लो बलेफी जलविद्युत आयोजना, सिन्धुपाल्चोक)	१५	सचिवस्तर २०६७/३/१०	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक गोल्चे र गुम्वा गा.वि.स.
३	बलेफी ए जलविद्युत आयोजना (श्री ईन्द्रायणी पावर प्रा. लि. लगन, काठमाडौं)	६.४	सचिवस्तर २०६७/३/१०	सम्भाव्यता अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक गोल्चे र गुम्वा गा.वि.स.
४	माथिल्लो त्रिशूली २ जलविद्युत आयोजना (Hidrochina Corporation No.2 Beixiaoijie Street,Liupukang,dewaiBeijing 100011China	१०२	सचिवस्तर २०६७/४/६	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला, साविक हाकुवेसी र नुवाकोट जिल्ला नारकोट गा.वि.स.
५	भोटेकाशी जलविद्युत आयोजना (अनिल श्रेष्ठ, ललितपुर)	२०	सचिवस्तर २०६६/३/२४	सम्भाव्यता अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला
६	रसुवा भोटेकोशी जलविद्युत आयोजना (दीपक खड्का, आँखीभूई- ६, संखुवासभा)	२२.६	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/५/२०	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला, साविक थुमन, गोलजुङ र बृदिम गा.वि. स.
७	न्यासिम खोला जलविद्युत योजना (श्री ईनीर्ज एण्ड हाइड्रोपावर प्रा. लि. स्वयम्भु, काठमाडौं)	५	सचिवस्तर २०६५/३/२२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक गुम्बा गा.वि.स

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
८	फलांखुखोला जलविद्युत आयोजना (श्री बेत्रावती हाइड्रोपावर इलोक्ट्रिक कं.प्रा.लि. अनामनगर, काठमाडौं)	५	सचिवस्तर २०६६/१/२०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला, साविक सरमथली र यासाँ गा.वि.स.
९	फलांखुखोला जलविद्युत आयोजना (श्री बेत्रावती हाइड्रोपावर इलोक्ट्रिक कं.प्रा.लि. अनामनगर काठमाडौं)	२.४	सचिवस्तर २०६६/१/२०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला, साविक सरमथली र भोर्ले गा.वि.स.
१०	श्री नेपाल विद्युत प्राधिकरण, काठमाडौं (माथिल्लो त्रिशूली ए जलविद्युत आयोजना)	६१	मा. मन्त्रीस्तर २०६५/३/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला, साविक डाँडागाउँ गा.वि.स.
११	माथिल्लो तादीखोला ज.आ. (सूर्यकुण्ड हाइड्रो इलोक्ट्रिक कं.प्रा.लि. अनामनगर काठमाडौं)	३	सचिवस्तर ०६४/७/१४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नुवाकोट जिल्ला, साविक घ्याङफेदी गा.वि.स.
१२	माथिल्लो बलेफी ए ज.आ. (श्री शिवश्री हाइड्रोपावर प्रा.लि नक्साल, काठमाडौं)	३६	सचिवस्तर २०६६/७/५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविक गुम्थान र गोल्चे गा. वि. स
१३	तादीखोला ज.आ. (श्री हीरारत्न हाइड्रोपावर प्रा.लि. कालोपुल, काठमाडौं)	२.८	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/२/३१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नुवाकोट जिल्ला, साविक शिखरेवेसी र समुन्द्रटार गा.वि.स

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
१४	फेन्लुन बृदिमखोला साना ज.आ. (श्री पब्लिक नेपाल हाईड्रोपावर प्रा.लि काठमाडौं)	१.८	सचिवस्तर २०६६/६/२७	सम्भाव्यता अध्ययन	रसुवा जिल्ला, साविक बृदिम गा.वि.स.
१५	मध्ये तादीखोला ज.आ. (दुप्वेश्वर महादेव हाईड्रोपावर कं.प्रा.लि. काठमाडौं)	५.५	२०६६/६/२७	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नुवाकोट जिल्ला, साविक शिखरेबेसी र घ्याङफेदी गा.वि.स.
१६	त्रिशूली खोला जलविद्युत आयोजना. (शहीद दिक्षा कं. प्रा.लि., काठमाण्डौं)	५	मा.मन्त्रीस्तर २०६६/६/२७	सम्भाव्यता अध्ययन सहमति	जिल्ला रसुवा, साविक धुन्चे गा.वि.स
१७	नेपाल पावर कम्पनी प्रा.लि काठमाडौं	०.५६	सचिवस्तर २०६६/६/२७	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नुवाकोट जिल्ला
१८	नेसम खोला ज.वि. आ. (सिन्धुज्वाला हाईड्रोपावर प्रा.लि काठमाडौं.)	९.८	सचिवस्तर २०६६/६/२७	सम्भाव्यता अध्ययन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक गुम्बा गा.वि.स.
१९	बलेफी खोला जलविद्युत कम्पनी लिमिटेड (श्री भानु पोखरेल)	२०	-	-	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक पान्ताङ गा.वि.स.
२०	घट्टे खोला साना ज.वि. आ. (टिम्परे हाईड्रोपावर कं. प्रा.लि. काठमाडौं)	४.४	मा.मन्त्रीस्तर २०६६/११/१९	सम्भाव्यता अध्ययन	रसुवा जिल्ला, साविक टिम्परे गा.वि.स.

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
२१	नैसिङ खोला ज.वि.आ. (इनर्जी एण्ड हाईड्रोपावर सर्भिस प्रा.लि.काठमाडौं)	५	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/३/२२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक गुम्बा गा.वि.स.
२२	माथिल्लो त्रिशूली १ जलविद्युत आयोजना. (नेपाल वाटर एण्ड इनर्जी डेभलपमेन्ट क.प्रा.लि., काठमाडौं)	२१६	सचिवस्तर २०६८/१/६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्लाको धुन्चे र हाकु गा.वि.स.
२३	न्यासिम खोला जलविद्युत आयोजना (श्री इनर्जी एण्ड हाईड्रोपावर सर्भिस प्रा.लि., स्वम्भू काठमाडौं)	३०	सचिवस्तर २०६८/१/१६	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला साविको गुम्बा गा.वि.स.
२४	मध्ये त्रिशूलीगंगा नदी जलविद्युत आयोजना (श्री परफेक्ट इनर्जी डेभलपमेन्ट प्रा.ली., अनामनगर, काठमाडौं)		सचिवस्तर २०६९/४/१०	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	नुवाकोट र रसुवा जिल्ला साविक तुप्चे, मनकामना, गोर्खु र लहरेपौवा
२५	रसुवा भोटेकोशी जलविद्युत आयोजना (श्री दीपक खड्का, लैनचौर, काठमाडौं)	९७.५	सचिवस्तर २०६९/८/१३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	रसुवा जिल्ला, साविक शुमन, टिमुरे, बृदिम, चिलिमे, गोलजुङ्ग र स्याफ्रु
२६	अपर लामटाङ्ग जलविद्युत आयोजना	२०५	सचिवस्तर २०७३/८/१४	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको कोर क्षेत्र

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
२७	लामटाङ्ग खोला जलविद्युत आयोजना	२०	सचिवस्तर २०७३/९/४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको कोर क्षेत्र
२८	माथिल्लो बलेफी जलविद्युत आयोजना	४६	सचिवस्तर २०७४/२/१४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक गुम्बा र गोल्छे गा.वि.स.
२९	न्यासिम खोला जलविद्युत आयोजना (श्री सीता हाइड्रो पावर कम्पनी प्रा.लि., का.म.न.पा.-१३, कालिमाटी, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	३५	मा.मान्त्रिस्तर २०७५/५/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको जुगल गाउँपालिका भएर बग्ने न्यासिम खोलामा प्रस्ताव गरेको
३०	बलेफी खोला जलविद्युत आयोजना (श्री बि.जी. हाइड्रो इनभेष्टमेन्ट कम्पनी प्रा.लि., दरवारमार्ग, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	४५	मा.मान्त्रिस्तर २०७५/१०/१८	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र र गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्रको सिमानामा पर्ने सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, साविक गोल्छे र गुम्बा गा.वि.स
३१	घट्टेखोला जलविद्युत आयोजना (श्री गाँउघर उज्यालो साना हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा.लि., गढाघर-१५, भक्तपुर प्रस्तावक)	०.९९	मा.मान्त्रिस्तर २०७६/१/२७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, जुगल गाउँपालिका (साविक गोल्छे गा.वि.स.)
३२	ब्रह्माण्णी जलविद्युत आयोजना	३६.५२	मा.मान्त्रिस्तर २०७७/५/२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, जुगल गाउँपालिका

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
३३	त्रिशूली ३ बि सबस्टेशनदेखि कालिकास्थान सबस्टेशनसम्म ३३ के.भि. विद्युत प्रसारण लाइन	-	मा.मन्त्रिस्तर २०७६/६/२९	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र नुवाकोट र रसुवा जिल्ला
३४	अप्पर ब्रह्मणी जलविद्युत आयोजना	११.१५	मा.मन्त्रिस्तर २०७६/९/१०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला, जुगल गाउँपालिका (साविक गोल्चे र गुम्बा गा.वि.स.)
३५	रतेमटे रसुवागढी केरुङ ४०० के.भि. विद्युत प्रसारण लाइन	-	मा.मन्त्रिस्तर २०७६/१०/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला गोसाईकुण्ड, पार्वतीकुण्ड र उत्तरगथा गाउँपालिका र नुवाकोट जिल्ला, तारकेश्वर, बिदुर र बेलकोटगढी नगरपालिका
	जम्मा	१०७९.४२			

७. मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
१	किमाथाँका अरुण जलविद्युत आयोजना. (किमाथाँका हाईड्रो पावर प्रा. लि. पुतलीसडक, काठमाडौं)	१००	सचिवस्तर २०६७/३/३	सम्भाव्यता अध्ययन	संखुवासभा जिल्ला, साविक चेपुवा गा.वि.स.
२	श्री फूलवर्ति खोला लघु ज.वि. आ., छेस्काम ६, सोलुखुम्बु	०.४२	मा.मन्त्रीस्तर २०६६/६/२९	निर्माण सहमति	सोलुखुम्बु जिल्ला, साविक छेस्काम गा.वि.स.

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं. (साविक)
३	कासुवाखोला जलविद्युत् आयोजना. (श्री सि.इ.डि.वि.हाइड्रो फण्ड लि., काठमाडौं)	५.८	सचिवस्तर २०६८/११/१८	उत्पादन सर्वेक्षण सहमति	संखुवासभा जिल्ला, साविक पाथिभरा र मकालु गा.वि.स.
४	अरुण ३ जल विद्युत आयोजना (सतलुज जल विद्युत निगम लिमिटेड)	१००	सचिवस्तर २०६९/५/११	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	संखुवासभा जिल्ला, अरुण नदी
५	तल्लो अप्पुवा जलविद्युत आयोजना	८.४	सचिवस्तर २०७३/८/१	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
६	इसुवाखोला जलविद्युत आयोजना	१७.२	सचिवस्तर २०७४/३/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
७	तल्लो बरुण जलविद्युत आयोजना	१३२	सचिवस्तर २०७४/४/१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
८	संखुवाखोला जलविद्युत आयोजना (श्री विद्युत विकास विभाग, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	३९.७	सचिवस्तर २०७४/४/३२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
९	संखुवाखोला-१ जलविद्युत आयोजना (श्री विद्युत विकास विभाग, अनामनगर, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	४१.७५	सचिवस्तर २०७४/४/३२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं. (साविक)
१०	मध्य होङ्खोला ए जलविद्युत आयोजना	२२	...मा मन्त्रीस्तर २०७५/२/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	
११	मध्य होङ्खोला बि जलविद्युत आयोजना	२२.९	...मा मन्त्रीस्तर २०७५/२/१५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	
१२	माथिल्लो अरुण जलविद्युत आयोजना (श्री नेपाल विद्युत प्राधिकरण, दरवारमार्ग, काठमाडौं)	३५५	मा.मन्त्रीस्तर २०७५/९/२४	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	संखुवासभा जिल्ला, साविक पुवा गा.वि.स. वडा नं. ५ र ७ मा पर्ने अरुण नदीमा प्रस्ताव गरेको
१३	अप्सुवाखोला जलविद्युत आयोजना	२३	मा.मन्त्रीस्तर २०७६/९/१०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	संखुवासभा जिल्लाको सिलिचोड गाउँपालिका वडा नं. ५ र मकालु गाउँपालिका वडा नं. १
१४	किमाथाका अरुण हाइड्रोइलेक्ट्रिक परियोजना (विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड, काठमाडौं)	४५०	मा.मन्त्रीस्तर २०७६/१०/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र पर्ने भोटेखोला गाउँपालिका
	जम्मा	२१९८.१७			

द. सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला/गा.वि.स/वडा नं.(साविक)
१	दूधकोशी- जलविद्युत आयोजना	३५०	सचिवस्तर २०७०/८/१९	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
२	दूधकोशी-६ जलविद्युत आयोजना (श्री यति ट्रेड एण्ड डेभलपर्स प्रा.लि., गोगबु-२९, काठमाडौं प्रस्तावक रहेको)	८३	मा.मन्त्रिस्तर २०७५/९/१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र पर्ने सोलुखुम्बु जिल्ला, साविक चौरीखर्क गा.वि.स.मा पर्ने दूधकोशी नदीमा प्रस्ताव गरेको
३	दूधकोशी-१० जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक श्री लोटस इन्भेष्टमेन्ट प्रा.लि., लजिम्पाट, काठमाडौं)	४१	मा.मन्त्रिस्तर २०७५/९/९	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र पर्ने सोलुखुम्बु जिल्ला, साविक खुम्जुङ्ग, नाम्चे र चौरीखर्क गा.वि.स.मा पर्ने दूधकोशी नदीमा प्रस्ताव गरेको
४	लुजाखोला जलविद्युत आयोजना (प्रस्तावक माँ शक्ति इन्जिनियरीङ्ग एण्ड हाइड्रोपावर प्रा.लि.)	२३.५५	मा.मन्त्रिस्तर) २०७५/१०/६	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र पर्ने सोलुखुम्बु जिल्ला, खुम्बु पासाङ ल्हामु गाउँपालिका पर्ने लुजा खोलामा प्रस्ताव गरेको
	जम्मा	४९७.५५			

९. शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.वा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
१	नामलान्ड जलविद्युत आयोजना (Lanco Inftratech Limited Haryana, India)	३०३	सचिवस्तर २०६६/१२/१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	मुगु जिल्ला, साविक किमरी गा.वि.स.
२	जगदुल्ला खोला जलविद्युत आयोजना (श्री मालिका हाईड्रो पावर कं.प्रा.लि कपन ३, काठमाडौं)	७५	सचिवस्तर २०६७/७/८	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	डोल्पा जिल्ला, साविक काईगाउ, रिमि, रिम्नी र नार्कु गा.वि.स.
३	नामलान जलविद्युत आयोजना- कर्णाली ७ जलविद्युत आयोजना. ४०० के.भि. विद्युत प्रसारण लाइन (Lanco Inftratech Limited Haryana, India)		नि.सचिवस्तर २०६८/४/२३	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	मुगु, जुम्ला, कालिकोट, दैलेख, अछाम र सुर्खेत जिल्ला
४	दूलो भेरी-१ जलविद्युत (त्रिशक्ति उर्जा प्रा.लि.)	११०	सचिवस्तर २०६९/१/१२	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	डोल्पा जिल्ला, साविक त्रिपुराकोट गा.वि.स.
५	जगदुल्ला जलविद्युत आयोजना (श्री जगदुल्ला हाईड्रोपावर कं.प्रा.लि काठमाडौं)	१०६	मा.मन्त्रीस्तर २०७६/१०/१५	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने डोल्पा जिल्ला, जगदुल्ला र मुडकेचुला गाउँपालिका
	जम्मा	५९४			

१०. रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.बा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
१	मुगु कर्णाली रारा जलविद्युत आयोजना	०.१९६	सचिवस्तर २०६९/८/२७	सम्भाव्यता तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अध्ययन	रारा रा.नि. को मध्यवर्ती क्षेत्र
	जम्मा	०.१९६			

११. शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज

क्र.स.	आयोजनाको नाम	क्षमता (मे.बा)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स. / वडा नं. (साविक)
१	नमूना लघु जलविद्युत केन्द्र स्थापना (श्री नेपाल लघु जलशक्ति विकास संस्था टेकु, काठमाडौं)	-	-	सम्भाव्यता अध्ययन	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रि निकुञ्ज
२	पौधखोला दोधान लघु ज.आ. (श्री शिवपुरी बहुउद्देश्य सहकारी संस्था, नुवाकोट)	०.८	मा.मन्त्रीस्तर ०६६/१२/१८	निर्माण तथा सञ्चालन सहमति	नुवाकोट जिल्ला साविक सिक्के गा.वि.स.
	जम्मा	०.८			

सडक निर्माणसम्बन्धी

क्र.स.	आयोजनाको नाम	दूरी (कि.मि)	सहमति मिति	सहमतिको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
१	ताप्लेजुङ-ओलाङचुङगोला सडक आयोजना	११०	सचिवस्तर २०७१/१०/१२	वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अध्ययन	ताप्लेजुङ जिल्ला
२	स्याफ्रुवेसी रसुवागढी (सडक सडक विभाग काठमाडौं)	११.१	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/५/२६	निर्माणसम्बन्धमा	रसुवा जिल्ला, साविक स्याफ्रुवेसी, बृद्धिम र टिमुरे गा.वि.स
३	दूलोभार्खु ब्राबल दूलोस्याफ्रु कृषि सडक ।	९	सचिवस्तर २०६६/१/२२	निर्माणको अस्थायी स्वीकृति	रसुवा जिल्ला, साविक स्याफ्रुवेसी गा.वि.स.
४	सोले भिमली, भोटेकोशी सडक निर्माण	३.५१	मा.मन्त्रीस्तर २०६५/५/३०	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला, साविक धुन्चे गा.वि.स वडा.नं ४
५	टिमुरे खैदी कृषि सडक र बाङ्गोल वोल्दोगाँउ खाभिजङ्ग बृद्धिम कृषि सडक आयोजना	-	सचिवस्तर २०७२/०८/२२	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला, साविक टिमुरे र बृद्धिम गा.वि.स.
६	स्याफ्रुवेसी-ह्याकुवेसी सडक आयोजना	-	सचिवस्तर २०७३/४/१३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला, लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र
७	नुम-किमाथङ्का सडक आयोजना	७२	सचिवस्तर २०७०/०२/१७	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	संखुवासभा जिल्ला
८	कोटो-छ्याछ्या-मेटा-छ्याप-जुनाम-च्याखु सडक आयोजना	२७.३	मा.मन्त्रीस्तर २०६६/११/२३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	कास्की जिल्ला, अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रभित्र

अन्य निर्माणसम्बन्धी

क्र.स.	आयोजनाको नाम	सहमती मिति	सहमतीको प्रयोजन	जिल्ला / गा.वि.स / वडा नं. (साविक)
१	हिमालयाज स्प्रिङ्ग वाटर प्रा.लि.	सचिवस्तर २०७२/९/३	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	रसुवा जिल्ला धुन्चे गा.वि.स. वडा नं. ८
२	मेलाम्ची खानेपानी आयोजनाअन्तर्गत मेलाम्ची दोस्रो चरण याङ्ग्री र लार्के डाइभर्सन आयोजना (श्री मेलाम्ची खानेपानी विकास समिति, मध्यबानेश्वर, काठमाडौं)	मा.मन्त्रिस्तर २०७५/१०/२५	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	अतिक्रमित क्षेत्रफल (हे)	हटाईएको क्षेत्रफल (हे)	रोक्नका लागी भएका पहलहरू
१.	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज, मध्यवर्ती क्षेत्र	१२१७.४६	०	अतिक्रमण नियन्त्रण रणनीति २०६८ अनुसार सुरक्षा निकाय, राजनीतिक दल र समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
२.	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	१८८२.८७	०.२०२८	अतिक्रमण नियन्त्रण रणनीति २०६८ अनुसार सुरक्षा निकाय, राजनीतिक दल र समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
३.	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	४०१.२४	४०	अतिक्रमण नियन्त्रण रणनीति २०६८ अनुसार सुरक्षा निकाय, राजनीतिक दल र समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
४.	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	१६१.४		अतिक्रमण नियन्त्रण रणनीति २०६८ अनुसार सुरक्षा निकाय, राजनीतिक दल र समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
५.	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	३६५.०		६० हे. फेन्सिङ्ग गरी संरक्षण गरिदै गरेको ।
६.	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	२७.७५	०.१४३६	नापी जग्गा भए २०७६ भित्र कागजात पेश गर्न लगाईएको र बालि लगाउन तथा खेती गर्न रोक लगाईएको ।
७.	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	५		समुदायसँग आवश्यक छलफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	अतिक्रमिit क्षेत्रफल (हे)	हटाईएको क्षेत्रफल (हे)	रोक्नका लागी भएका पहलहरु
८.	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	१५.३८		समुदायसँग आवश्यक छलाफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
९.	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	०.२७८	०.०७२	समुदायसँग आवश्यक छलाफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
१०.	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्र	१९.८४		अतिक्रमण हटाउन सूचना टाँस गरिएको ।
११.	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	१७		समुदायसँग आवश्यक छलाफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
१२.	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	१९५.८६		घाँसे मैदान कायम गरिएको र समुदायसँग आवश्यक छलाफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
१३.	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	१०८.०		समुदायसँग आवश्यक छलाफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
१४.	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	१९.३८		अतिक्रमण बढ्न नदिन समुदायलाई सचेत गरिदै आएको ।
१५.	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	४७.५४		समुदायसँग आवश्यक छलाफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
१६.	राष्ट्रिय प्राणी उद्यान	०.७५५		समुदायसँग आवश्यक छलाफल तथा समन्वय कार्य भइरहेको ।
	जम्मा	४४८४.७५३	४०.४१८४	

अनुसूची २४ : संरक्षित क्षेत्र व्यवस्थापन योजनाहरूको विवरण

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	अवधि	स्वीकृत मिति (सन्)	निर्णयस्तर	कैफियत
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०१८-२०२२	२०१८/११/११	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
२	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०१६-२०२०	२०१६/४/५	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
३	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०१८-२०२२	२०१८/१०/३०	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
४	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०१९-२०२४	२०१९/७/२४	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
५	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०२०-२०२४	२०१९/१२/१८	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
६	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०२०-२०२४	२०२०/१/९	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
७	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०१२-२०१६	२०१२/१२/१८	सीचवस्तर	आ.व. २०७५/७६ देखि ५ वर्षको लागि व्यवस्थापन योजनाको मस्यौदा तयार भई IEE भईरहेको ।
८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०१७-२०२२	२०१७/१२/२८	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
९	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०१६-२०२०	२०१५/११/२	सीचवस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१०	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०१८-२०२३	२०१८/९/९	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।

क्र.सं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	अवधि	स्वीकृत मिति (सन्)	निर्णयस्तर	कैफियत
११	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	आ.व. २०१८-२०२३	२०१८/६/३	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २०१८-२०२३	२०१८/७/१५	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१३	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	आ.व. २००७-२०११	२००७/२/१४	सचिवस्तर	आ.व. २०७५/७६ देखि ५ वर्षको लागि व्यवस्थापन योजनाको मस्यौदा तयार भई IEE भईरहेको ।
१४	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	आ.व. २००९-२०१२	२००९/९/२१	संचालक समिति	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषले व्यवस्थापन गर्दै आएको र व्यवस्थापन योजना बन्ने क्रममा रहेको ।
१५	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	आ.व. २०१५-२०१९	२०१५/६/२०	सचिवस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१६	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	आ.व. २०२०-२०२४	२०२०/७/१९	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१७	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	आ.व. २०२०-२०२४	२०२०/६/१७	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१८	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	आ.व. २०१७-२०२२	२०१७/१२/८	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।
१९	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	आ.व. २०१३-२०१७	२०१३/८/१९	संचालक समिति	राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषले व्यवस्थापन गर्दै आएको र व्यवस्थापन योजना बन्ने क्रममा रहेको ।
२०	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	आ.व. २०१९-२०२४	२०१७/७/२४	विभागस्तर	कार्यान्वयनमा रहेको ।

क्र.सं.	प्रजातिको नाम	अंग्रेजी नाम	वैज्ञानिक नाम	कार्य योजनाको अवधि	स्वीकृत मिति
१	बाघ	Tiger	<i>Panthera tigris</i>	२०१६-२०२०	२०१६
२	गैंडा	Rhino	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०१७-२०२१	२०१७
३	हात्ती	Red Panda	<i>Elephas maximus</i>	२००९-२०१८	२००९
४	सालक	Pangolin	<i>Manis pantadactyla</i>	२०१८-२०२२	२०१८
५	हिउँ चितुवा	Snow Leopard	<i>Panthera uncia</i>	२०१७-२०२१	२०१७
६	गिद्ध	Vulture	-	२०१५-२०१९	२०१५
७	खस्मजुर	Bengal Florican	<i>Houbaropsis bengalensis</i>	२०१६-२०२०	२०१६
८	घडियाल	Gharial	<i>Gavialis gangetica</i>	२०१८-२०२२	२०१८
९	हाब्रे	Red Panda	<i>Ailurus fulgens</i>	२०१९-२०२३	२०१८
१०	फिजेन्ट	Pheasant	-	२०१९-२०२३	२०१९
११	सौंस	Dolphin	<i>Platanista gangetica</i>	२०२०-२०२४	२०२०
१२	कस्तुरी मृग	Musk Deer	<i>Moschus chrysogaster</i>	२०२०-२०२४	२०२०
१३	सारस	Sarus Crane	<i>Grus antigone</i>	२०२०-२०२४	२०२०
१४	लाटोकोसेरो	Owl	Owl SPP	२०२०-२०२९	२०२०
१५	अर्ना	Wild Water Buffalo	<i>Bubalus arnee</i>	२०२०-२०२४	२०२०
१६	गौरीगाई	Bison	<i>Bos gaurus</i>	२०२०-२०२९	२०२०

अनुसूची २६ : आ.व. २०७६/७७ सम्मको समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापनसम्बन्धी विवरण

मध्यवर्ती सामुदायिक वनको विवरण

क्र.स.	कार्यालयको नाम	संख्या	क्षेत्रफल (हे)	घरधुरी संख्या	जनसंख्या
१	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१३९	२१२९४.०	२७७६९	१४५१५७
२	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	७०	१४२३०.३१	४५२९९	२३४२९८
३	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	५९	१५६२.१३	१०६९	६०८१
४	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	९२	२९९२.५९	९२११	५१८०३
५	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	९४	१४४६४.८८	७९५७	३९६९६
६	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	४६	१०१९५.८४	१३६०४	८०४१३
७	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	४१	५३२३.१४	४५३८	२५३७१
८	सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज	९	३८३९.७	९४०	३९९३
९	शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्ज	२४	४५७८	१८५८	१०५००
१०	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	६८	१०३५.८	४०२२	२१०४२
११	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	७०	७२५१.८३	१२१०८	६३८६६
१२	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	४१	२८८०.४	९६३२	६७५९८
१३	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	१६	१५७.६३	२२५५	९५७३
१४	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	१३५	११५७९.१५	११८१८	४९३७३
१५	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	२६	६९४२६	१४८६	६४३२
१६	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	१	१११.०५	१३५	७४०
१७	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	१०६	४०२९०.५७	१४३७०	६७५१४
	जम्मा	१०३७	२११२१३.०२	१६८०७१	८८३४५०

मध्यवर्ती कबुलियति वनको विवरण

क्र.स.	कार्यालयको नाम	संख्या	क्षेत्रफल (हे)	घरधुरी संख्या	जनसंख्या	कैफियत
१	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	३	१९.६८	२१	१६०	
२	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	६१	२६३.८१	३३१	१६५५	
३	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	३	१००.०७३	—	—	व्यवसायिक प्रयोजनको लागि
४	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	२१	५७.१८	२२९	१२३६	
	जम्मा	८८	४४०.७४	५८१	३०५१	

मध्यवर्ती धार्मिक वनको विवरण

क्र.स.	कार्यालयको नाम	संख्या	क्षेत्रफल (हे)	घरधुरी संख्या	जनसंख्या
१	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	१७.४३		
२	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	३.५६		
३	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	२.१४	१००	
४	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२	६१.६२	२७९	२७२२
५	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	१.८५		
६	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	१	०.८३	११	४२
	जम्मा	७	८७.४३		

मध्यवर्ती निजी वनको विवरण

क्र.स.	कार्यालयको नाम	संख्या	क्षेत्रफल (हे)	घरधुरी संख्या	जनसंख्या
१	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	३	१.५	३	
२	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	१४	१०.७३	१४	८४
	जम्मा	१७	१२.२	१७	

अनुसूची २७ : आ.व. २०७६/७७ सम्मको होमस्टे (घर बास) सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	कार्यालयको नाम	घरधुरी संख्या	जम्मा क्षमता
१	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	६७	२९३
२	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	१२८	६३८
३	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	१०	२०
४	लामटाङ्ग राष्ट्रिय निकुञ्ज	६४	२१९
५	मकालु बरुण राष्ट्रिय निकुञ्ज	६९	१५६
६	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६	६०
७	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२२	४६
८	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज	३३	६६
९	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	२७	१४०
१०	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२६	१०४
११	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	९	७४
१२	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	३६	१६०
१३	अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र	४०४	१६४९
१४	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	८	३२
१५	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	४२	१६८
१६	गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र	६२	१२४
१७	मनास्लु संरक्षण क्षेत्र	७	५६
१८	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	५	१०
	जम्मा	१०३५	४०१५

अनुसूची २८ : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशकहरूको कार्यकाल अवधि

क्र.स.	नामावली	कार्यकाल	
		देखि	सम्म
१	श्री विश्वनाथ उप्रेती	२०३७/६/२३	२०४८/६/१४
२	डा. सनतकुमार ढुङ्गेल	२०४८/६/२४	२०४९/७/१९
३	डा. तीर्थमान मास्के	२०४९/७/२०	२०५०/९/१८
४	डा. उदयरज शर्मा	२०५०/९/१९	२०५१/१०/११
५	डा. तीर्थमान मास्के	२०५१/१०/१२	२०५४/३/१२
६	डा. उदयरज शर्मा	२०५४/३/१३	२०५५/६/२३
७	डा. तीर्थमान मास्के	२०५५/६/२९	२०५९/१/२२
८	डा. स्वयम्भूमान अमात्य	२०५९/१/२३	२०६०/३/९
९	डा. तीर्थमान मास्के	२०६०/३/३०	२०६२/९/२०
१०	श्री नारायणप्रसाद पौड्याल	२०६२/९/२५	२०६३/६/६
११	श्री श्यामसुन्दर बजिमय	२०६३/७/२०	२०६३/१२/६
१२	डा. कृष्णचन्द्र पौडेल	२०६३/१२/७	२०६४/२/१७
१३	श्री शेषहरि भट्टराई	२०६४/२/२२	२०६४/५/१०
१४	श्री श्यामसुन्दर बजिमय	२०६४/५/२६	२०६५/२/१
१५	श्री अन्नपूर्णानन्द दास	२०६५/२/२	२०६५/६/३
१६	श्री श्यामसुन्दर बजिमय	२०६५/९/७	२०६६/३/१६
१७	श्री गोपालप्रसाद उपाध्याय	२०६६/३/२९	२०६७/८/१५
१८	श्री कृष्णप्रसाद आचार्य	२०६७/८/१६	२०६९/६/३
१९	श्री मेघबहादुर पाण्डे	२०६९/६/७	२०७१/५/२४
२०	श्री टीकाराम अधिकारी	२०७१/५/१९	२०७२/६/१५
२१	श्री फणीन्द्रराज खरेल	२०७२/८/१०	२०७३/१/२३
२२	श्री कृष्णप्रसाद आचार्य	२०७३/२/१२	२०७३/५/१७
२३	श्री मनबहादुर खड्का	२०७३/८/६	२०७६/६/२
२४	श्री गोपालप्रकाश भट्टराई	२०७६/६/३	२०७७/१/१६
२५	डा. पेम नारायण कंडेल	२०७७/६/१	

अनुसूची २९ : वन्यजन्तुको गणनासम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	प्रजातिको नेपाली नाम	प्रजातिको वैज्ञानिक नाम	गणना वर्ष	संरक्षित क्षेत्र	अनुमानित संख्या	जम्मा संख्या
१	अर्ना	<i>Bubalus arnee</i>	२०१८	कोशीटप्पू वन्यजन्तु आरक्ष	४३२	४४१
२	अर्ना	<i>Bubalus arnee</i>	२०१८	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	९	
३	कृष्णसार	<i>Antilope cervicarpa</i>	२०२०	कृष्णसार संरक्षण क्षेत्र	२३४	३४६
४	कृष्णसार	<i>Antilope cervicarpa</i>	२०२०	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	११२	
५	नाउर	<i>Pseudois mayaur</i>	२०१६	ढोरपाटन शिकार आरक्ष	२२०२	३८१५
६	नाउर	<i>Pseudois mayaur</i>	२०१६	कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र	१६१३	
७	गौरी गाई	<i>Bos gaurus</i>	२०१६	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	३६८	४७३
८	गौरी गाई	<i>Bos gaurus</i>	२०१६	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१०५	
९	घडियाल	<i>Gavialis gangeticus</i>	२०१६	नारायणी नदी	८४	१९८
१०	घडियाल	<i>Gavialis gangeticus</i>	२०१६	राप्ती नदी	८२	
११	घडियाल	<i>Gavialis gangeticus</i>	२०१६	बबई नदी	३१	
१२	घडियाल	<i>Gavialis gangeticus</i>	२०१६	कर्णाली नदी	१	

क्र.सं.	प्रजातिको नेपाली नाम	प्रजातिको वैज्ञानिक नाम	गणना वर्ष	संरक्षित क्षेत्र	अनुमानित संख्या	जम्मा संख्या
१३	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०१५	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	६०५	६४५
१४	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०१५	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	२९	
१५	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०१५	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	८	
१६	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२०१५	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	३	
१७	बाह्रसिङ्गा	<i>Recervus Duvaucelli</i>	२०२०	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	२२७२	२३५१
१८	बाह्रसिङ्गा	<i>Recervus Duvaucelli</i>	२०१७	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	७९	
१९	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०१८	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज	९३	२३५
२०	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०१८	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज	८७	
२१	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०१८	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	२१	
२२	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०१८	पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१८	
२३	पाटेबाघ	<i>Panthera tigris</i>	२०१८	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज	१६	
२४	हिउँ चितुवा	<i>Panthera uncia</i>	२०१२	हिमाली संरक्षित क्षेत्रहरु	३०१-४००	३०१-४००

अनुसूची ३० : चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जबाट गैँडा स्थानान्तरणसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	वर्ष (सन्)	महिना	भाले	पोथी	जम्मा	स्थानान्तरण गरिएको स्थान
१	१९८६	फेब्रुअरी डिसेम्बर	३ ५	१ ४	४ ९	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, कर्णाली नदीतटीय क्षेत्र बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, कर्णाली नदीतटीय क्षेत्र
२	१९९१	जनवरी फेब्रुअरी	६ २	१४ ३	२० ५	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र
३	१९९९	जनवरी	४	०	४	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र
४	२०००	मार्च नोभेम्बर नोभेम्बर	५ ३ १	५ ३ ३	१० ६ ४	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज
५	२००१	मार्च	३	२	५	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र
६	२००२	मार्च	५	५	१०	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र
७	२००३	अप्रिल	३	७	१०	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र
८	२०१६	मार्च	३	२	५	बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र
९	२०१७	अप्रिल अप्रिल	१ १	४ २	५ ३	शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्ज, रानी ताल बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, बबई नदीतटीय क्षेत्र
जम्मा			४५	५५	१००	

अनुसूची ३१ : नेपालबाट विभिन्न देशहरूलाई वन्यजन्तु उपहार दिएको विवरण

क्र.सं.	नियति मिति (सन्)	प्रजातिको नेपाली नाम	प्रजातिको अंग्रेजी नाम	संख्या	निर्यात गरिएको संस्था / व्यक्तिको नाम	निर्यात गरिएको देश	कैफियत
१	१९८५	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	४	Duduwa National Park	भारत	Live animal
२	१९८७	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	President Ronald Regan	अमेरिका	Live animal less than one year old
३	१९८७	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	National Zoological Park	अमेरिका	Live animal less than one year old
४	१९९०	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	१	Munich Zoo	जर्मनी	Live animal for conservation education
५	१९९०	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Singapore Zoological Association	सिङ्गापुर	Live animal (1 male calf and 1 female calf) for captive breeding
६	१९९०	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Fortwort Zoological Association	अमेरिका	Live animal (1 male calf and 1 female calf) for captive breeding
७	१९९३	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Mirpur National Zoo, Dhaka	बङ्गलादेश	Live animal less than one year old
८	१९९३	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	१	Wilhelma Zoo, Stuttgart	जर्मनी	Live animal (1 female calf)

क्र.सं.	निर्यात मिति (सन्)	प्रजातिको नेपाली नाम	प्रजातिको अंग्रेजी नाम	संख्या	निर्यात गरिएको संस्था / व्यक्तिको नाम	निर्यात गरिएको देश	कैफियत
९	१९९८	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Zoological Society of London	यू.के.	Live animal (2 female rhinos under 2 years old)
१०	२००२	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Tama Zoological Park	जापान	Live animal (1 male calf and 1 female calf) for captive breeding
११	२००६	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Vainna Zoo	अष्ट्रिया	Live animal
१२	२०१८	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Ms. Yu Hong, Gaungdong Chimelong Safari Park	चीन	Live animal
१३	२०१८	एकसिङ्गे गैंडा	<i>Rhinoceros unicornis</i>	२	Shanghai Wild Animal Park	चीन	Live animal
		जम्मा		२६			
१	१९९०	घडियाल गोही	<i>Gavialis gangeticus</i>	२	Munich Zoo	जर्मनी	Captive raised hatching
२	२०००	घडियाल गोही	<i>Gavialis gangeticus</i>	६	La Ferme Aux crocodiles Pierrelatte	फ्रान्स	Live animal (4 female and 2 male of babies gharials) for captive breeding

क्र.सं.	निर्याति मिति (सन्)	प्रजातिको नेपाली नाम	प्रजातिको अंग्रेजी नाम	संख्या	निर्यात गरिएको संस्था / व्यक्तिको नाम	निर्यात गरिएको देश	कैफियत
३	२००४	घडियाल गोही	<i>Gavialis gangeticus</i>	२	Royal Government of Bhutan	भुटान	2 males for captive breeding
		जम्मा		१०			
१	१९९४	घडियाल र मगर गोही	<i>Gavialis gangeticus and Crocodylus palustris</i>	३० अण्डा घडियाल गोहीका र ३० अण्डा मगर गोहीका	Atagawa Tropical and Alligator Garden	जापान	Eggs collected from wild
२	१९९५	घडियाल र मगर गोही	<i>Gavialis gangeticus and Crocodylus palustris</i>	३० अण्डा घडियाल गोहीका र ३० अण्डा मगर गोहीका	Atagawa Tropical and Alligator Garden	जापान	Eggs collected from wild
		जम्मा		६०/६०			
१	१९९२	बुँवासो	<i>Canis lupos chanco</i>	१	Osaka Municipal Tennogi Zoological Garden	जापान	Live animal (1 male wolf)
२	१९९८	चितुवा	<i>Panthera pardus</i>	२	Riyad Zoological Garden	साउदी अरब	Cubs of live animal

अनुसूची ३२ : नेपालबाट विभिन्न देशहरूलाई वन्यजन्तुको आबेटोपहार उपहार दिएको विवरण

क्र.सं.	निर्यात मिति	प्रजातिको नेपाली नाम	प्रजातिको अंग्रेजी नाम	परिणाम	निर्यात गरिएको संस्था / व्यक्ति को नाम	निर्यात गरिएको देश	कैफियत
१	१९८७	घडियाल गोही	Gharial Crocodile	१	His Imperial Highness Prince Narahito	जापान	Stuffed Specimen
२	१९९८	गौरी गाई	Gaur	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरब	1 hide (pelt and skull)
३	१९९८	पटे बाघ	Tiger	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरब	hide (pelt and skull)
४	१९९८	जरायो	Sambar Deer	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरब	skull and hide
५	१९९८	काठे भालु	Sloth Bear	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरब	skull and hide
६	१९९८	खर मजुर	Peacock	१	HRH Prince Khalid Bin Sultan Bin Abdulaziz, Saudi Arabia	साउदी अरब	skin and feather
७	२००२	चितुवा	Common Leopard	२	Nagababa of Gangotri dham	भारत	2 peice skin for religious purpose
जम्मा				८			

अनुसूची ३३ : राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागबाट जारी नागरिक बडापत्र

क्र.सं.	सेवाको विवरण	सेवा लिने सेवाग्राहीले पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू	लाग्ने समय	जिम्मेवार पदाधिकारी	कोठा नं.	बुझाउनु पर्ने दस्तूर
१.	संरक्षित क्षेत्रभित्र नेपाली नागरिक/संस्थाबाट नमूना संकलन नागरिकन गरिने अध्ययन/अनुसन्धानको अनुमति	क. अध्ययन/अनुसन्धानको प्रस्ताव ख. सिफारिस पत्र ग. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	३ दिनभित्र	इकोलोजिष्ट/ सहायक इकोलोजिष्ट	२३, २४	निःशुल्क
२.	संरक्षित क्षेत्रभित्र नेपाली नागरिक/ संस्थाबाट नमूना सङ्कलन गरेर गरिने अध्ययन/अनुसन्धानको अनुमति	क. अध्ययन/अनुसन्धानको प्रस्ताव ख. सिफारिस पत्र ग. सेवाग्राही/संस्थाको लिखित निवेदन	१० दिनभित्र	इकोलोजिष्ट/ सहायक इकोलोजिष्ट	२३, २४	निःशुल्क
३.	संरक्षित क्षेत्रभित्र विदेशी नागरिक/ संस्थाले नेपाली अनुसन्धानमूलक संस्थासँग आवद्ध भई गरिने अध्ययन/अनुसन्धान अनुमति	क. अध्ययन/अनुसन्धानको प्रस्ताव ख. सिफारिस पत्र ग. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन घ. राहदानीको प्रतिलिपि ङ. आबद्ध संस्थाको सिफारिस पत्र र प्रमाण-पत्रको प्रतिलिपि	१५ दिनभित्र	इकोलोजिष्ट/ सहायक इकोलोजिष्ट	२३, २४	निःशुल्क

क्र.सं.	सेवाको विवरण	सेवा लिने सेवाग्राहीले पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू	लाग्ने समय	जिम्मेवार पदाधिकारी	कोठा नं.	बुझाउनु पर्ने दस्तूर
४.	व्ययजन्तु आयात/ निर्यातमा अनुमति	क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. आयात/निर्यात गरिन लागिएको व्ययजन्तुको सङ्कलन गर्न तथा संकलन गरेका कानूनी प्रमाण/ इजाजत	३० दिनभित्र	इकोलोजिष्ट/ सहायक इकोलोजिष्ट	२३, २४	स्वदेशी नागरिक रु.२,०००।- विदेशी नागरिक रु.५,०००।- (विविध सिफारिस दस्तूर)
५.	संरक्षित क्षेत्रको वार्षिक कार्यक्रम/मध्यवर्ती क्षेत्रको कार्यक्रमबारे जानकारी	क. मौखिक अनुरोध/ सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. सम्बन्धित कार्यालय/मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको सिफारिस	२ दिनभित्र	योजना अधिकृत/सहायक योजना अधिकृत	२०, २२	निःशुल्क
६.	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापनको जानकारी	मौखिक अनुरोध	२ दिनभित्र	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	निःशुल्क
७.	व्ययजन्तु शिकार अनुज्ञापत्र (नियमित शिकार)	सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	७ दिनभित्र	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	रा.नि.तथा व.सं.नियमावली, २०३० को अनुसूची १ बमोजिमको दस्तूर ।

क्र.सं.	सेवाको विवरण	सेवा लिने सेवाग्राहीले पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू	लाग्ने समय	जिम्मेवार पदाधिकारी	कोठा नं.	बुझाउनु पर्ने दस्तूर
८. नियमित शिकार आखेटोपहार अनुज्ञापत्र सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ३ देखि ७ दिनभित्र						
९.	संरक्षित क्षेत्रभित्र सेवा सञ्चालन	क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. सेवा सञ्चालन गर्ने प्रस्ताव	७ दिनभित्र कारवाही शुरु गर्ने	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	नेपाली नागरिक रु.१०००/- विदेशी नागरिक रु.५०००/-
१०.	संरक्षित क्षेत्रभित्र भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण अनुमति/ सहमति/प्रक्रिया	क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. भौतिक पूर्वाधारको प्रस्ताव	७ दिनभित्र कारवाही शुरु गर्ने	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	ऐन नियममा व्यवस्था भए बमोजिम । निःशुल्क
११.	मध्यवर्ती क्षेत्र/संरक्षण क्षेत्रमा उद्योग दर्ता सहमति/ अनुमति/प्रक्रिया	क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. भौतिक पूर्वाधारको प्रस्ताव /सम्बन्धित निकायको सिफारिस	७ दिनभित्र कारवाही शुरु गर्ने	व्यवस्थापन अधिकृत/सहायक व्यवस्थापन अधिकृत	१२, १३, १४	निःशुल्क
१२.	वन्यजन्तु चोरी शिकार नियन्त्रण सम्बन्धी जानकारी	मौखिक अनुरोध	२ दिनभित्र	अनुसन्धान अधिकृत/सहायक अनुसन्धान अधिकृत	२१, ३५, ३३	निःशुल्क

क्र.सं.	सेवाको विवरण	सेवा लिनै सेवाग्राहीले पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू	लाग्ने समय	जिम्मेवार पदाधिकारी	कोठा नं.	बुझाउनु पर्ने दस्तूर
१३.	संरक्षित क्षेत्रभित्र अवलोकन भ्रमणको अनुमति	१. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन (लाग्ने समयको विवरण सहित) २. भ्रमणकर्ताहरूको नामावली	१ देखि ३ दिनभित्र	संरक्षण शिक्षा अधिकृत/सहायक संरक्षण शिक्षा अधिकृत	१५, १५/१, १६	ऐन नियममा व्यवस्था भएबमोजिम
१४.	वृत्तिचित्र छायाँङ्कन अनुमति पत्र	क. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन ख. वृत्तिचित्रको पटकथाको प्रतिलिपि ग. सूचना तथा संचार मन्त्रालयको सहमति पत्र घ. नियमानुसार छायाँङ्कन दस्तूर बुझाएको रसिद	३ दिनभित्र	संरक्षण शिक्षा अधिकृत/सहायक संरक्षण शिक्षा अधिकृत	१५, १५/१, १६	नेपाली नागरिकलाई रु. १०,०००/- सार्क मुलुकका नागरिकलाई रु. ५०,०००/- अन्य विदेशीनागरिकलाई यू.एस.डलर १५००/-
१५.	जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने तथा सूचनामूलक सामग्री	सेवाग्राहीको लिखित निवेदन वा मौखिक अनुरोध	२ दिनभित्र	संरक्षण शिक्षा अधिकृत/सहायक संरक्षण शिक्षा अधिकृत	१५, १५/१, १६	निः शुल्क

क्र.सं.	सेवाको विवरण	सेवा लिने सेवाग्राहीले पेश गर्नु पर्ने कागजातहरू	लाग्ने समय	जिम्मेवार पदाधिकारी	कोठा नं.	बुझाउनु पर्ने दस्तूर
१६.	साहसिक पर्यटकीय गतिविधिको सहमति	क. साहसिक गतिविधिको प्रस्ताव ख. सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	३ दिनभित्र कार्याही शुरु गर्ने	संरक्षण शिक्षा अधिकृत/सहायक संरक्षण शिक्षा अधिकृत	१५, १५/१, १६	हिमाली तथा पहाडी संरक्षण क्षेत्रभित्र साहसिक पर्यटकीय सेवाहरु सञ्चालन गर्ने कार्यविधि २०६७ को अनुसूची १ बमोजिमको दस्तूर ।
१७.	पुस्तकालय सेवा	मौखिक अनुरोध / सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	२ दिनभित्र	सहायक संरक्षण शिक्षा अधिकृत/पुस्तकालय सहायक	३९	निःशुल्क
१८.	विविध सूचनासम्बन्धी जानकारी	मौखिक अनुरोध/सेवाग्राहीको लिखित निवेदन	२ दिनभित्र	सूचना अधिकारी		सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, नियमानुसार दस्तूर ।
१९.	गुनासो सुन्ने अधिकारी	—	—	महानिर्देशक		—

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

बबरमहल, काठमाडौं